

การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
ของนักเรียนตามมาตรฐาน โรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2541

วิทยานิพนธ์
ของ
สุจิตรา สุขसार

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ
ISBN 974 – 451 – 335 - 7

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จากมหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรา บุรณรัช)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เรวดี กระโหมวงศ์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรา บุรณรัช)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เรวดี กระโหมวงศ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนั่น สิทธิวัง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เสริม ทศศรี)

มหาวิทยาลัยทักษิณ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

..... ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

(อาจารย์ ดร.ฉันทัส ทองช่วย)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา ช่วยเหลือ แนะนำและให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรา บุรณรัช ประธานกรรมการ อาจารย์เรวดี กระจโหมวงศ์ กรรมการ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิดวิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนั่น สิทธิวัง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ เสริม ทศศรี อาจารย์ ดร.สุริยา เหมตะศิลป์ อาจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแนวคิดหลายประการซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจนอาจารย์และนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ นิสิตสาขาการวัดผลการศึกษากุศลทุกท่าน และอาจารย์ โกมล สว่างวงศ์ ที่ให้คำแนะนำ ส่งเสริมและให้กำลังใจตลอดมา

คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูทเวทิตา แด่ บิดา มารดา บุรพจารย์ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุจิรา สุขसार

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
มาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2541	9
คุณธรรม จริยธรรม	14
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	16
คุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน	24
การวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย	35
การวัดคุณธรรม จริยธรรม	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม	45
กรอบความคิดในการวิจัย	49
3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	51
ประชากร	51
กลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	55
ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม	61
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	66

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67
การนำเสนอผลการวิเคราะห์	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	108
สรุป	108
ความมุ่งหมายของการศึกษา	108
กลุ่มตัวอย่าง	108
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	108
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	109
อภิปรายผล	111
ข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	122
ภาคผนวก ก	123
ภาคผนวก ข	125
ภาคผนวก ค	139
บทคัดย่อ	164
ประวัติย่อผู้วิจัย	168

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. การพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก	21
2. คุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข พฤติกรรมที่แสดงออก และตัวบ่งชี้	33
3. จำนวนโรงเรียนในแต่ละขนาด และจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละขนาดโรงเรียน	52
4. รายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่ใช้ในการทดสอบเครื่องมือและหาคุณภาพ	53
5. อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขรู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและ ตอบแทนคุณ จากการทดลองครั้งที่ 1	69
6. อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง จากการทดลองครั้งที่ 1	72
7. อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า จากการทดลองครั้งที่ 1	75
8. อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและ ถูกต้อง จากการทดลองครั้งที่ 1	78
9. จำนวนข้อสอบในแต่ละพฤติกรรมย่อย ของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข	80
10. อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขรู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและ ตอบแทนคุณ จากการทดลองครั้งที่ 2	82
11. อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง จากการทดลองครั้งที่ 2	85

12. อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า จากการทดลองครั้งที่ 2	88
13. อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและ ถูกต้อง จากการทดลองครั้งที่ 2	91
14. ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็น ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข	93
15. ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็น ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขรู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ ด้านการใช้สิ่งของและ ทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความ มุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง	94
16. ค่าความเที่ยงตรงเชิง โครงสร้างของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็น ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ	95
17. ค่าความเที่ยงตรงเชิง โครงสร้างของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็น ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง	96
18. ค่าความเที่ยงตรงเชิง โครงสร้างของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็น ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัด และคุ้มค่า	97
19. ค่าความเที่ยงตรงเชิง โครงสร้างของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็น ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความ มุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง	98
20. คะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและ ตอบแทนคุณ	99

21. คะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง	100
22. คะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า	101
23. คะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง	102
24. เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและ ตอบแทนคุณ	103
25. เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง	104
26. เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า	105
27. เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง	106
28. คะแนนของคำตอบในแต่ละข้อของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็น ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ	131
29. คะแนนของคำตอบในแต่ละข้อของแบบทดสอบ วัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็น ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง	132
30. คะแนนของคำตอบในแต่ละข้อของแบบทดสอบ วัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็น ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัด และคุ้มค่า	133

31. คะแนนของคำตอบในแต่ละข้อของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่นรอบคอบและถูกต้อง.....	134
31. เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขรู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ	135
32. เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความเชื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง	136
33. เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า	137
34. เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง	138

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1. ลักษณะพฤติกรรมและระดับจริยธรรม42
2. การใช้เหตุเชิงจริยธรรมของโกลเบอร์ก์43
3. ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่าง
มีความสุข61

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็นสมาชิกของสหประชาชาติ เช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ ในโลกและได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การสื่อสารการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะด้าน เศรษฐกิจ ได้มุ่งเน้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวมเป็นหลัก จึงก่อให้เกิดปัญหาทั้งด้านการกระจายรายได้และปัญหาต่าง ๆ ทางสังคมตามมารวมทั้งปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมด้วย เนื่องจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม หากไม่แก้ไขให้ทัน จะนำไปสู่การพัฒนาที่ไม่ยั่งยืนในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2540 : 1) จากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้โลก “ไร้พรมแดน ” และกระแสผลักดันต่างๆทำให้ประเทศไทยต้องแข่งขันกับนานาประเทศในหลาย ๆ ด้านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้ประเทศมีศักยภาพในการแข่งขันและยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง มีศักดิ์ศรีในสังคมโลก บนฐานแห่งความเป็นไทย ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนา “คน ” และ “ คุณภาพของคน ” โดยเห็นว่าคนเป็นทั้งเหตุปัจจัย และผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่เกิดขึ้นแล้วในหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าไปด้วยดี ด้วยประชากรที่มีคุณภาพ การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จึงเน้นคนเป็นศูนย์กลาง หรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2540 : 3) และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ยังมีความมุ่งเน้นให้เกิด “การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย” โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และพัฒนาอย่างมี “ คุณภาพ ” ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนในสังคมมีความสุขถ้วนหน้า สามารถพึ่งตนเองอย่างมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยยังคงรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทย มีการปรับเปลี่ยนกระบวนความคิดทัศนคติ และกระบวนการทำงานโดยยึด “ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ” เป็นปรัชญานำทาง

เพื่อให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารจัดการประเทศที่มุ่งสู่ประสิทธิภาพ คุณภาพและก้าวตามโลกได้อย่างรู้เท่าทัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2544 : 1) การพัฒนาศักยภาพของคนที่พึงปรารถนาจะต้องพัฒนาให้คนทุกคนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพอย่างเต็มที่ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญาและทักษะฝีมือ เพื่อให้คนเป็นคนดี มีคุณธรรม มีสุขภาพพลานามัยที่ดีและเป็นพื้นฐานสร้างพลังครอบครัว ชุมชน และสังคมที่จะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมอย่างมีสันติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2540 : 19) ดังนั้นการที่จะพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีศักยภาพเป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคมได้นั้นต้องใช้กระบวนการหลายกระบวนการ กระบวนการหนึ่งที่สำคัญ คือ การศึกษา

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของช่วงชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8, 2540 : 1) การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตน ในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็น และครองชีวิตอย่างสงบสุข (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ . 2535 : 1) ซึ่งในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานนั้นจะต้องใช้ยุทธศาสตร์ในการดำเนินการหลากหลายวิธี ยุทธศาสตร์หลักอย่างหนึ่งคือ การส่งเสริมให้โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกของกระบวนการ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (mechanical process) ที่จะสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนและสังคมว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม (พิชิต ฤทธิจรูญ . 2541 : 12) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับมอบหมายในส่วนของจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงกำหนดนโยบายสำหรับการดำเนินงานในห้วงระยะ 5 ปี ของแผนการพัฒนาศึกษาระยะที่ 8 ไว้ตามหลักสามประกัน คือ ประกันโอกาส ประกันคุณภาพ และประกันประสิทธิภาพ

สำหรับมาตรฐานโรงเรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการประกันคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งย่อมเป็นเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันโอกาสและประสิทธิภาพในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2541 : คำนำ) ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดมาตรฐานโรงเรียนขึ้น มาตรฐานโรงเรียน คือ สภาพที่พึงประสงค์ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ ซึ่งแสดงได้โดยประสิทธิภาพของโรงเรียนในการพัฒนา นักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ในปัจจุบันมาตรฐานโรงเรียนได้ถูกกำหนด ให้เป็นเป้าหมายหลักของระบบประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานสามารถแสดงให้เห็นได้ทั้งในเชิงปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต คือ นักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 9) มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดไว้ 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผลผลิต มาตรฐานด้านกระบวนการ มาตรฐานด้านปัจจัย สำหรับในมาตรฐานด้านผลผลิตนั้น มี 9 มาตรฐาน 20 ตัวบ่งชี้

ซึ่งในแต่ละมาตรฐานล้วนมีความสำคัญที่จะต้องปลูกฝัง และพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน และในการประเมินผลนั้นจะต้องประเมินแต่ละมาตรฐาน แยกเป็นด้าน ๆ ไป ซึ่งหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 (กระทรวงศึกษาธิการ . 2535 : 58) ได้กำหนดไว้ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยขั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ว่า ครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาค่านิยม เจตคติ พฤติกรรม และบุคลิกภาพ เน้นการเป็นคนช่างคิด ช่างทำ และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ โดยใช้กิจกรรมจริยศึกษา ศิลปะศึกษา พลศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์ ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้นำเพื่อประโยชน์ จึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการเกี่ยวกับความดีความงาม มีความเสียสละ สามัคคี มีวินัย ประหยัด ซื่อสัตย์ กตัญญูกตเวที รักการทำงานสนใจและแสวงหาความรู้ ปรับปรุงตนเอง ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุไว้ในมาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ . 2542 : 5)

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นผลผลิตของโรงเรียน จะต้องมีความสอดคล้องตามมาตรฐานต่างๆทั้ง 9 มาตรฐาน ในมาตรฐานที่ 8 เป็นคุณสมบัติประการหนึ่งที่ต้องสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาเครื่องมือ เพื่อประเมินในมาตรฐานที่ 8 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยทำการศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

นครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2544 ผลจากการศึกษาจะทำให้ได้เครื่องมือวัด คุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพและนำไปเป็นแนวทางให้ครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้ช่วยเหลือและเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นคนดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามมาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ในประเด็นต่อไปนี้

1. หาคุณภาพของเครื่องมือ
2. สร้างเกณฑ์ปกติ (norms) และคู่มือการใช้เครื่องมือ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้เครื่องมือวัดคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพ ครูและผู้สนใจสามารถนำไปใช้วัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียนที่อยู่ในความปกครอง ทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้
2. เพื่อที่จะนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นประโยชน์ต่อครู ผู้บริหารโรงเรียนใน การดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. ใช้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ร่วมกันวางแนวทางใน การดำเนินงาน แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ ร่วมกันเพิ่มมากขึ้น และมีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 21,822 คน (สำนักงานการศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช . 2543 : 1 – 95)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 1,080 คน

3. เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะของแบบทดสอบ เป็นรูปแบบของการตัดสินใจปฏิบัติ โดยมีสถานการณ์บังคับสร้างขึ้นตามมาตรฐานโรงเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2541 มาตรฐานที่ 8 วัฒนธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน ประกอบด้วยแบบทดสอบ 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ
ตามตัวบ่งชี้ที่ 1 มี จำนวน 30 ข้อ

ฉบับที่ 2 ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง
ตามตัวบ่งชี้ที่ 2 มี จำนวน 30 ข้อ

ฉบับที่ 3 การใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า
ตามตัวบ่งชี้ที่ 3 มี จำนวน 30 ข้อ

ฉบับที่ 4 การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง
ตามตัวบ่งชี้ที่ 4 มี จำนวน 30 ข้อ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วัฒนธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน หมายถึง การที่บุคคลเกิดความเข้าใจ รัก ผูกพัน สุข และเกิดประโยชน์ร่วมกันในหมู่คณะกลุ่มเพื่อนในโรงเรียนจำเป็นต้องมีวัฒนธรรม จริยธรรมใช้ในการปฏิบัติต่อกัน ได้แก่

1.1 ความเมตตากรุณา หมายถึง การให้กำลังใจผู้อื่นเมื่อได้รับความทุกข์ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นและช่วยเหลือผู้อื่น

1.2 ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การรู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เคารงครัด ในระเบียบวินัยอยู่เสมอ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

1.3 ความรับผิดชอบ หมายถึง การตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น ละเอียด รอบคอบ ถูกต้อง แก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเต็มใจและยอมรับผลงานที่ตนเองปฏิบัติ

1.4 ความซื่อสัตย์ หมายถึง การปฏิบัติตนเหมาะสมตามหน้าที่และมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

1.5 ความเสียสละ หมายถึง การรู้จักแบ่งปันทรัพย์สินและสิ่งของต่าง ๆ มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่นและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

1.6 ความประหยัด หมายถึง การเป็นเป็นผู้มีความประหยัด ดูแลรักษาสมบัติส่วนตัวและส่วนรวม ซึ่งเนะบุคคลอื่นให้เห็นคุณค่าของทรัพยากรและเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้สิ่งของและทรัพย์สิน

1.7 ความกตัญญูกตเวที หมายถึง การมีความรู้สึกสำนึกบุญคุณ และตอบแทนคุณกับผู้อื่นที่มีต่อเรา

2. ระดับคุณภาพ หมายถึง ประเด็นที่ใช้ในการพัฒนาและตัดสินคุณภาพของสภาพหรือการปฏิบัติในแต่ละตัวบ่งชี้

3. เครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน โดยกำหนดสถานการณ์ แล้วให้ผู้ตอบพิจารณาตัวเลือก ซึ่งตัวเลือกแต่ละตัวจะมีระดับคุณภาพที่แตกต่างกัน มี 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขรู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ
จำนวน 30 ข้อ

ฉบับที่ 2 ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง
จำนวน 30 ข้อ

ฉบับที่ 3 การใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า
จำนวน 30 ข้อ

ฉบับที่ 4 การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง
จำนวน 30 ข้อ

4. คุณภาพของเครื่องมือ หมายถึง คุณลักษณะที่ดีของเครื่องมือที่เป็นตัวแทนของ คุณลักษณะที่วัดได้อย่างแท้จริงและตรงตามวัตถุประสงค์ ได้แก่

4.1 ความเชื่อมั่น (reliability) หมายถึง ความคงเส้นคงวาหรือความคงที่ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบที่ใช้แบบทดสอบสถานการณ์ หาโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา

4.2 ความเที่ยงตรง (validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดคุณธรรม จริยธรรม ได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งตรวจสอบความเที่ยงตรงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.2.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดได้ครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัดตามนิยาม หาโดยให้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

4.2.2 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (concurrent validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียน โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน กับคะแนนที่ได้จากการประเมินของอาจารย์ประจำชั้น โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (pearson product moment correlation coefficient)

4.2.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะของโครงสร้างด้านคุณธรรม จริยธรรม หาโดยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (item- test correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (pearson product moment correlation coefficient)

4.3 อำนาจจำแนก (discrimination) หมายถึง คุณสมบัติของข้อสอบที่สามารถจำแนกหรือแยกผู้ตอบออกเป็นกลุ่มที่มีคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สูงและต่ำได้อย่างถูกต้อง ตามความเป็นจริง

5. เกณฑ์ปกติ (norms) หมายถึง สเกลของคะแนนที่เทียบคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐาน ซึ่งมีไว้เพื่อบอกและเปรียบเทียบระดับคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขโดยแสดงลงในตาราง เพื่อบอกความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนดิบกับคะแนนที่ปกติ (normalized T - score)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียนตามมาตรฐานโรงเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2541 ผู้วิจัยได้นำเสนอในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานโรงเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2541
2. คุณธรรม จริยธรรม
 - 2.1 ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม
 - 2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
 - 2.3 คุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน
3. การวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย
 - 3.1 ความหมายของคุณลักษณะด้านจิตพิสัย
 - 3.2 เครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย
 - 3.3 แบบทดสอบสถานการณ์
4. การวัดคุณธรรม จริยธรรม
 - 4.1 การวัดความรู้เชิงจริยธรรม
 - 4.2 การวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม
 - 4.3 การวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม
 - 4.4 การวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม
6. กรอบความคิดในการวิจัย

มาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2541

โลกปัจจุบันนี้วัดความสำเร็จของการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเป็นสำคัญ ดังนั้นการประกันคุณภาพและระบบมาตรฐานคุณภาพจึงเป็นหัวข้อสำคัญทุกครั้งในการกำหนดนโยบายขององค์กร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงกำหนดนโยบายสำหรับการดำเนินงานในห้วงระยะเวลาห้าปี ของแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 8 ไว้ตามหลักสามประกัน คือ ประกันโอกาส ประกันคุณภาพ และประกันประสิทธิภาพ

มาตรฐานโรงเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการประกันคุณภาพ ซึ่งย่อมเป็นเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันโอกาสและประกันประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดมาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช 2541 ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษามีการพัฒนาการอันจะนำไปสู่ความมีมาตรฐานที่ทัดเทียมกันรายละเอียดของมาตรฐานโรงเรียนมีดังนี้

มาตรฐานโรงเรียน คือ สภาพที่พึงประสงค์ทั้งในเชิงคุณภาพหรือปริมาณ ซึ่งแสดงได้โดยประสิทธิภาพของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มาตรฐานสามารถแสดงให้เห็นได้ทั้งในเชิงปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 ประกอบด้วย มาตรฐานด้านผลผลิต ได้แก่ มาตรฐานคุณภาพนักเรียนทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น มาตรฐานด้านกระบวนการ ได้แก่ มาตรฐานการเรียน การสอน และมาตรฐานการบริหารโรงเรียน มาตรฐานด้านปัจจัย ได้แก่ มาตรฐานวัสดุ ครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2541 : 9)

สำหรับองค์ประกอบของแต่ละมาตรฐาน แบ่งออกเป็นสามส่วน คือ มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และระดับคุณภาพ ยังมีข้อสังเกตและข้อพิจารณาเพิ่มเติมเป็นพิเศษดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2541 : 11)

1. องค์ประกอบของมาตรฐาน มีสาระสำคัญดังนี้

1.1 มาตรฐาน ได้แก่ สภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งระบุถึงสภาพปัจจัย วิธีดำเนินงาน หรือสภาพผลผลิตที่มีคุณภาพและต้องการให้เกิดขึ้นทุกโรงเรียน

1.2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวแปรที่บอกสภาพหรือคุณสมบัติในแต่ละมาตรฐาน

1.3 ระดับคุณภาพ ได้แก่ ประเด็นที่ใช้พิจารณาและตัดสินคุณภาพในแต่ละตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับ หมายถึง คุณภาพผลผลิต หรือกระบวนการที่มีผลน่าพอใจแตกต่างกัน ดังนี้

ระดับ 1 คุณภาพที่มีผลน่าพอใจขั้นต่ำ

ระดับ 2 คุณภาพที่มีผลน่าพอใจค่อนข้างสูง

ระดับ 3 คุณภาพที่มีผลน่าพอใจขั้นสูง

2. มาตรฐานการเรียนการสอน กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางให้ครูจัดการเรียนการสอน ลักษณะเดียวกันทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น

3. มาตรฐานคุณภาพนักเรียน กำหนดให้มีตัวบ่งชี้เหมือนกัน ทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ระดับคุณภาพในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา นั้นกำหนดไว้ทั้งในลักษณะเหมือนกัน ต่างกัน และเหลื่อมกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะตัวบ่งชี้แต่ละตัว นักเรียนที่มีคุณภาพต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ / ทักษะ สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และคุณธรรม จริยธรรม จากคุณลักษณะดังกล่าวจึงได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 9 มาตรฐาน 20 ตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2541 : 15)

<p>มาตรฐานที่ 1 ตัวบ่งชี้</p>	<p>นักเรียนมีความรู้พื้นฐานตามระดับการศึกษา</p> <p>ความรู้พื้นฐานตามหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษา</p>
<p>มาตรฐานที่ 2</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 1</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 2</p>	<p>นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาและความสามารถทางคณิตศาสตร์</p> <p>ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร</p> <p>ความสามารถทางคณิตศาสตร์</p>
<p>มาตรฐานที่ 3 ตัวบ่งชี้</p>	<p>นักเรียนมีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา</p> <p>ความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา</p>
<p>มาตรฐานที่ 4</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 1</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 2</p>	<p>นักเรียนมีความสามารถในการแสวงหาความรู้และมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน</p> <p>ความสามารถในการแสวงหาความรู้</p> <p>นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน</p>

มาตรฐานที่ 5	นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน / งานอาชีพและสามารถใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีวิต
ตัวบ่งชี้ที่ 1	ความสามารถในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน / งานอาชีพ
ตัวบ่งชี้ที่ 2	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีวิต
มาตรฐานที่ 6	นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ตามวิถีประชาธิปไตย
ตัวบ่งชี้ที่ 1	การเคารพสิทธิส่วนบุคคล ส่วนรวมและกฎระเบียบของสังคม
ตัวบ่งชี้ที่ 2	ความร่วมมือร่วมใจประสานประโยชน์เพื่อส่วนรวม
ตัวบ่งชี้ที่ 3	การใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาาร่วมกัน
มาตรฐานที่ 7	นักเรียนมีสุขภาพและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์
ตัวบ่งชี้ที่ 1	การมีน้ำหนัก ส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐานเด็กไทย
ตัวบ่งชี้ที่ 2	การมีสุขนิสัยในการรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย
ตัวบ่งชี้ที่ 3	การมีสุขภาพจิตดี
มาตรฐานที่ 8	นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
ตัวบ่งชี้ที่ 1	ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ
ตัวบ่งชี้ที่ 2	ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง
ตัวบ่งชี้ที่ 3	การใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า
ตัวบ่งชี้ที่ 4	การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบถูกต้อง
มาตรฐานที่ 9	นักเรียนเห็นคุณค่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปวัฒนธรรม และภูมิใจในความเป็นไทย
ตัวบ่งชี้ที่ 1	การเห็นคุณค่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรม
ตัวบ่งชี้ที่ 2	ความภูมิใจในความเป็นไทย

สำหรับมาตรฐานที่ 8 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2541 : 33-37)

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ ในระดับประถมศึกษา มีระดับคุณภาพดังนี้

ระดับคุณภาพ 1	ให้กำลังใจผู้อื่นเมื่อได้รับความทุกข์ไม่เบียดเบียนช่วยเหลือ
เกื้อกูลผู้อื่นตอบแทนผู้มีบุญคุณ โดยกระทำตามข้อกำหนด
ของสังคม
ระดับคุณภาพ 2	ให้กำลังใจผู้อื่นเมื่อได้รับความทุกข์ไม่เบียดเบียนช่วยเหลือเกื้อกูล
ผู้อื่น ตอบแทนผู้มีบุญคุณเป็นการ กระทำด้วยความเต็มใจ
ระดับคุณภาพ 3	ให้กำลังใจผู้อื่นเมื่อได้รับความทุกข์ไม่เบียดเบียนช่วยเหลือ
เกื้อกูลผู้อื่น ตอบแทนผู้มีบุญคุณเป็นการกระทำด้วย
ความเต็มใจ โดยปฏิบัติเป็นนิสัย

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง ในระดับประถมศึกษา มีระดับ
คุณภาพดังนี้

ระดับคุณภาพ 1	ปฏิบัติตนเหมาะสมตามหน้าที่ ซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่นเป็น
การกระทำตามกฎระเบียบของสังคม
ระดับคุณภาพ 2	ปฏิบัติตนเหมาะสมตามหน้าที่ ซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่นเป็น
การกระทำด้วยความเต็มใจไม่หวังผลตอบแทน
ระดับคุณภาพ 3	ปฏิบัติตนเหมาะสมตามหน้าที่ ซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่นเป็น
การกระทำด้วยความเต็มใจไม่หวังผลตอบแทน โดยปฏิบัติเป็น
นิสัย

ตัวบ่งชี้ที่ 3 การใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า ในระดับประถมศึกษา
มีระดับคุณภาพดังนี้

ระดับคุณภาพ 1	ใช้สิ่งของและทรัพย์สินส่วนตัวอย่างเหมาะสม เกิดประโยชน์ คุ้มค่า
ระดับคุณภาพ 2	ใช้สิ่งของและทรัพย์สินส่วนตัวและส่วนรวมอย่างเหมาะสม เกิดประโยชน์คุ้มค่า
ระดับคุณภาพ 3	ใช้สิ่งของและทรัพย์สินส่วนตัวและส่วนรวมอย่างเหมาะสม เกิดประโยชน์คุ้มค่า โดยปฏิบัติเป็นนิสัยและชักชวนให้ผู้อื่น ปฏิบัติตาม

ตัวบ่งชี้ที่ 4 การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่นรอบคอบและถูกต้อง ในระดับประถมศึกษา มีระดับคุณภาพดังนี้

ระดับคุณภาพ 1	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ
ระดับคุณภาพ 2	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และ ถูกต้องจนสำเร็จ
ระดับคุณภาพ 3	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและ ถูกต้องจนสำเร็จ ยอมรับผลการปฏิบัติ และแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเต็มใจ

จากมาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2541 ในมาตรฐานคุณภาพนักเรียน มาตรฐานที่ 8 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ควรปลูกฝังและฝึกฝนให้เกิดขึ้นแก่เยาวชน เพราะสังคมไทยนั้นจะปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมอันได้แก่ ความมีเมตตา กรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ความประหยัดและกตัญญู กตเวทิตาให้คิดเป็นนิสัยและอยู่ในจิตสำนึกของเด็กๆ อยู่เสมอ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541: 35) เพื่อต้องการทราบว่านักเรียนมีคุณลักษณะดังกล่าวตามมาตรฐานโรงเรียนมากน้อยเพียงใด จะต้องอาศัยเครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ เพื่อนำผลจากการวัดไปพัฒนาเยาวชน ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามมาตรฐานโรงเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2541

คุณธรรม จริยธรรม

ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม

สำหรับความหมายของคุณธรรม จริยธรรม ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ในลักษณะต่างกััน ดังนี้

ชาติ ลัทธิต (2507 : 8) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรมเป็นความคิดรวบยอด ในความรู้สึกผิดชอบชั่วดี อันเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออก เพื่อสนองความปรารถนาสามารถมองเห็นว่าอะไร เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของคนกลุ่มใหญ่ และพร้อมแสดงออกเมื่อมีเหตุการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมมากระตุ้น

วีระ บำรุงภักดี (2525 : 130) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรมเป็นความรู้สึกนึกคิด (mental attitude) หรือสภาพจิตที่เป็นกุศล

กรมวิชาการ (2523 : 131) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรมเป็นพื้นฐานของการแสดงออกเป็นการกระทำพฤติกรรม หรือกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น สภาพจิตที่เป็นกุศลที่เรียกว่าคุณธรรม คุณธรรมนี้เกิดขึ้นได้เพราะจิตรู้จักความจริง (truth) ความดี (goodness) และความงาม (beauty)

เกียรติ บุญเจือ (2528 : 4) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่าเป็น ความเคยชินในการประพฤติ

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พุทธศักราช 2530 (2530 : 116) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง สภาพคุณงามความดี

วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2532 : 92) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่ดีงามยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม เช่น ความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีบุญคุณ ความซื่อสัตย์ต่อผู้เป็นนาย การบริจาคช่วยเหลือให้แก่ผู้ที่ทุกข์ยากกว่า การทำหน้าที่ให้ดีที่สุดตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย การอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคีปรองดองกัน

วอลเตอร์ และคนอื่น (Walter and others. 1966 : 801) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรม เป็นคุณภาพทางศีลธรรมเฉพาะอย่าง หรือนิสัยที่ดี

กูด (Good . 1976 : 641) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. คุณธรรม หมายถึง ความดีงามของลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่ได้กระทำจนเคยชิน

2. คุณธรรม หมายถึง คุณภาพที่บุคคลได้กระทำตามความคิดและมาตรฐานของสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับความประพฤติและศีลธรรม

ลองแมน (Longman : 1978 : 1226) ได้ให้ความหมายของคุณธรรม ไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. คุณธรรม หมายถึง ความดี ความสง่า และความมีคุณค่าของนิสัยซึ่งแสดงออก โดยการประพฤติที่ถูกต้อง

2. คุณธรรม หมายถึง คุณภาพที่ดีของอุปนิสัยของการประพฤติ

ส่วนความหมายของคำว่า จริยธรรม ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า morality ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2522: 18) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรม คือ ประมวล ความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งที่ดีงามและเหมาะสม

ดวงเดือน พันธุมาวิน (2524 : 2) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรม หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่างๆ ด้วย ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม จะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสอง ประเภท คือ เป็นลักษณะที่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคมนั้น คือพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ให้การสนับสนุน และลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกรู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมาก และประเภทหลังน้อย

สงบ ลักษณะ (2524 : 24) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมเป็นความคิดรวบยอดที่ยอมรับกันในหมู่นักจิตวิทยาและนักปฏิบัติธรรมมีสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นค่านิยม(value) ที่เป็นคุณลักษณะภายในจิต อันจะคอยชักจูงกระตุ้นให้บุคคลเกิดความโน้มเอียงที่จะประพฤติไปในทางที่ดีงามต่างๆตามค่านิยมจริยธรรมนั้น ความคิดรวบยอดอีกส่วนหนึ่งของจริยธรรม คือ การกระทำพฤติกรรมต่างๆ ได้สอดคล้องกับมาตรฐานของความดีงามทั้งปวงที่สังคมกำหนด ยอมรับ และต้องการ จึงอาจสรุปได้ว่า จริยธรรมเป็นแนวทางของการประพฤติดี ประพฤติชอบ

โชติ เพชรชื่น (2524 : 23) กล่าวว่า จริยธรรม ก็คือ “จริยะ” แปลว่า ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ “ธรรม” คือ ความดี เมื่อรวมความหมายของสองคำเข้าด้วยกันก็คือ ความประพฤติดี

กรมวิชาการ (2524 : 3-4) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่าเป็นแนวทางของการประพฤติชอบทั้งกาย วาจา และใจ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

เพียเจต์ (Piaget 1960 : 1) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมเป็นลักษณะของมนุษย์ และหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือ การจัดเตรียมทางสังคม ความสัมพันธ์ในรูปการกระทำ ร่วมกัน

เจฟเฟรย์ส (Jeffreys.1962 : 134) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมคือ พฤติกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานของความดี ความเลว เป็นพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่ความดีและละเว้นในสิ่งที่เลวร้ายทั้งปวง

บราวน์ (Brown.1968 : 411-414) ให้ความหมายของจริยธรรมว่าจริยธรรมคือ ระบบกฎเกณฑ์ต่างๆที่บุคคลใช้ในการแยกแยะการกระทำที่ถูกต้องออกจากการกระทำที่ผิด

โคลเบอร์ก (Kohlberg 1976 : 4 - 5) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมมีพื้นฐานของความยุติธรรม คือ มีการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีได้หมายถึงเกณฑ์ที่บังคับทั่วไป แต่เป็นเกณฑ์ที่มีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์ ไม่มีการขัดแย้งเป็นอุดมคติ

เรสต์ (Rest . 1977 : 6) ได้ให้ความหมายของจริยธรรม ว่า จริยธรรมเป็นมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับหลักความยุติธรรมในการมีปฏิสัมพันธ์กันในสังคม โดยไม่เกี่ยวข้องกับคุณค่าหรือความรู้สึกส่วนตัวของแต่ละบุคคล เช่น ความรู้สึกส่วนตัวที่จะพัฒนาตนเองให้ถึงจุดสุดยอดแห่งศักยภาพของเขาจากความหมายที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า คุณธรรม จริยธรรม หมายถึงคุณลักษณะที่เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติ ตลอดจนการคิดในทางที่ถูกต้อง ดีงาม มีคุณประโยชน์ทั้งตนเอง และส่วนรวมสามารถควบคุมตนเองในการประพฤติปฏิบัติ และการปรับตัวเพื่อความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน ได้อย่างมีความสุขในสังคม

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

นักทฤษฎีทั้งหลายยอมรับว่า จริยธรรมของมนุษย์นั้นพัฒนาขึ้นตามลำดับอย่างเห็นได้ชัด จากวัยทารกไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ แม้มนุษย์จะมีการพัฒนาจริยธรรมที่แตกต่างกัน แต่นักทฤษฎีทางจริยธรรมก็ยังเชื่อว่า การพัฒนานี้ในบุคคลต่างๆกัน มีลำดับขั้นตอนเป็นแบบอย่างที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ก็ค้นคว้าทางจริยธรรมส่วนมากลงความเห็นว่า ต้นกำเนิดและแหล่งที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางจริยธรรมนั้นอยู่ที่การเรียนรู้ทางสังคม แต่ก็มีความคิดที่แตกต่างกันออกไปอยู่มาก ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงเพียงบางทฤษฎีเท่านั้น ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (psychoanalytic theory)

นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่า จริยธรรมเป็นส่วนเดียวกับมโนธรรม (superego or conscience) จริยธรรมเกิดจากขบวนการภายในของวัฒนธรรมหรือบรรทัดฐานของพ่อแม่ผู้เลี้ยงดู ได้แก่ การถือตนตามอย่าง (identification) ทำให้เด็กรับเอาบุคลิกภาพ ค่านิยม มาตรฐาน จริยธรรมในสังคม เมื่อบุคคลได้รับการปลูกฝังจริยธรรม หากความต้องการของตนไม่สอดคล้องกับสิ่งที่สังคมต้องการก็จะเกิดความขัดแย้งขึ้น และถ้าบุคคลนั้นทำชั่วเขาจะเกิดความละอายใจตนเอง ไม่สบายใจ ซึ่งถือว่าเป็นการลงโทษตัวเอง ต่อไปเขาจะไม่ทำชั่วอีก โดยไม่ต้องมีการควบคุมจากบุคคลอื่นภายนอก นั่นคือ เขามีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีหรือเกิดมโนธรรมภายในใจนั่นเอง

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (social learning theory)

ทฤษฎีนี้เน้นว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือวัฒนธรรมเป็นตัวการในการกำหนดเงื่อนไขทางสังคม (social contingency) ให้แก่เด็กตั้งแต่เกิด โดยนำเอาหลักการเสริมแรงและหลักการเชื่อมโยงมาอธิบายวิธีการ ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเบื้องต้นดังนี้

2.1 พัฒนาการทางจริยธรรมเกิดจากการเจริญเติบโตของการคล้อยตาม กฎเกณฑ์ จริยธรรมของสังคม ทั้งทางความประพฤติ และอารมณ์ มากกว่าเกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสมอง (cognitive structure change)

2.2 แรงจูงใจพื้นฐานที่ทำให้เกิดพัฒนาการทางจริยธรรมทุกจุดมีรากฐานจากความต้องการทางชีวภาพ หรือความต้องการรางวัลจากสังคมและการหลีกเลี่ยงการลงโทษ

2.3 พัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม

2.4 พื้นฐานทางจริยธรรม (basic moral norm) เกิดขึ้นภายในจิตใจโดยมีสาเหตุจากกฎเกณฑ์วัฒนธรรมภายนอก

2.5 สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมมากเท่าใดขึ้นกับปริมาณของรางวัล การลงโทษ การห้าม และการเห็นแบบอย่างของพ่อแม่และบุคคลอื่นซึ่งเป็นตัวแทนของสังคม (socializing agent)

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางพุทธิปัญญา (cognitive development theory)

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเบื้องต้นดังนี้มีองค์ประกอบทางการเลือกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

3.1 แรงจูงใจเบื้องต้นเกี่ยวกับจริยธรรมคือ แรงจูงใจเกี่ยวกับการยอมรับ (acceptance) การมีความสามารถ (competence) การเคารพตนเองหรือเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้

(self esteem or self actualizat) มากกว่าจะเป็นความต้องการทางกายหรือการลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความกลัว

3.2 ลักษณะสำคัญของพัฒนาการทางจริยธรรม คือ พัฒนาการจะเป็นสากล มีขั้นตอนเหมือนกันทุกวัฒนธรรม เพราะในทุกวัฒนธรรมมีการปฏิสัมพันธ์กันในสังคม มีการสวมบทบาท (role taking) และมีความขัดแย้งในสังคม ซึ่งต้องการการบูรณาการทางจริยธรรม (moral integration) เช่นเดียวกัน

3.3 กฎและเกณฑ์ปกติเบื้องต้นของจริยธรรม เกิดจากประสบการณ์ที่ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าเกิดจากการสร้างกฎเกณฑ์ภายในตนเอง จึงไม่นิยมขั้นพัฒนาการจากกฎภายใน แต่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนกับคนอื่น

3.4 สิ่งแวดล้อมมีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม พิจารณาจากคุณภาพ และขอบเขตโดยทั่วไป ของสิ่งเร้าทางพุทธิปัญญาและทางสังคม ตลอดช่วงการพัฒนาการของเด็กมากกว่าเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่าง จากพ่อแม่หรือประสบการณ์ที่ได้จากวินัย การลงโทษ หรือรางวัล

นักจิตวิทยาที่สนใจศึกษาในแนวทฤษฎีพัฒนาการทางพุทธิปัญญาคือ เพียเจต์ (Jean Piaget) ลอเรนซ์ โคลเบอร์ค (Lawrence Kohlberg) และ เจมส์ อาร์ เรสต์ (James R. Rest)

เพียเจต์ (Jean Piaget . 1962 : 39 - 40) เป็นนักจิตวิทยาชาวสวิส ได้สร้างทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ที่ตั้งอยู่บนสมมติฐานของทฤษฎีพัฒนาการทางพุทธิปัญญา ทำให้ทราบว่าความคิดและสติปัญญาของบุคคลมีการเจริญตามลำดับขั้นของการพัฒนา เมื่อใช้อายุเป็นเกณฑ์ในการแบ่งลำดับขั้น และเขาสังเกตพบว่าจริยธรรมจะแฝงอยู่ในพฤติกรรมและกฎเกณฑ์การเล่นของเด็กตลอดเวลา และจากการวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรม ทำให้เขาพบว่าแกนกลางของจริยธรรม คือ เคารพกฎเกณฑ์ทางสังคมและความยุติธรรม โดยมีพัฒนาการทางจริยธรรม 2 ขั้น ดังนี้

1. ระยะเวลาที่เด็กถือกฎเกณฑ์จากภายนอก (heteronomous) มีช่วงอายุก่อน 8 ปี เป็นระยะที่พ่อแม่ ผู้ใหญ่ มีอิทธิพลต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กอย่างเห็นได้ชัด เด็กจะยึดถือกฎเกณฑ์ตายตัว (fixed rules) ผิดเป็นผิด ถ้าผิดต้องได้รับโทษ โดยไม่คำนึงถึงแรงจูงใจหรือสาเหตุแห่งการกระทำนั้น

2. ระยะเวลาที่เด็กมีกฎเกณฑ์ของตัวเอง (autonomous) เป็นระยะที่เด็กพัฒนาจริยธรรมขึ้นสู่ระดับที่มีความคิดเป็นของตัวเอง มีเหตุผลที่คำนึงถึงความยุติธรรมและพิจารณาผลของการกระทำ ด้วยการที่เด็กเปลี่ยนการรับรู้จากกฎเกณฑ์ที่ตายตัว หรืออิทธิพลจากภายนอก มาเป็นกฎเกณฑ์ของตัวเองที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของผู้อื่น (relativism) เนื่องมาจากพัฒนาการทางสติปัญญา อายุ

และการมีสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ซึ่งเพียเจต์พบว่าเด็กจะบรรลุทั้งพัฒนาการทางสติปัญญาและจริยธรรมขั้นสูงสุดเมื่ออายุประมาณ 8 - 10 ปี

เพียเจต์ (Piaget.1962:122) วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าพัฒนาการทางจริยธรรมโดยการสร้างแบบสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งข้อคำถามจะเกี่ยวข้องกับสถานการณ์คู่ (story pair) ที่กำหนดขึ้น ในสถานการณ์คู่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน เว้นแต่รูปการของปัญหาที่ตามมาจะแตกต่างกันในเรื่องความตั้งใจหรือแรงจูงใจ ดังตัวอย่าง เด็กชายคนหนึ่งทำแก้วแตก 15 ใบ โดยไม่ได้เจตนา ขณะที่เปิดประตูเข้ามาเพื่อรับประทานอาหารเช้า ส่วนเด็กชายอีกคนทำแก้วแตก 1 ใบ ขณะที่ป็นขึ้นไปหยิบขวดแยม แล้วตั้งคำถามว่า “ ใครทำผิดมากกว่ากัน ถ้าเป็นพ่อ เธอควรวีใครมากที่สุด “ จากคำตอบเหล่านี้ เพียเจต์ (Piaget.1962:1-4) นำมาพิจารณาตัดสินตามเกณฑ์ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่จัดไว้ 6 เกณฑ์ ดังนี้

1. การตัดสินจากเจตนาการกระทำ (intentionality in judgment) เด็กเล็กมีแนวโน้มที่จะตัดสินจากปริมาณที่เกิดขึ้น แต่เด็กโตจะตัดสินจากความตั้งใจหรือเจตนาการกระทำของบุคคลนั้น

2. การตัดสินที่เกี่ยวข้องจากบุคคลอื่น (relativism in judgment) เด็กเล็กจะตัดสินการกระทำถูกผิดจากความเชื่อว่าคุณอื่นก็คิดเช่นเดียวกันนี้ และเชื่อว่าความเห็นของผู้ใหญ่ย่อมถูกต้อง เด็กโตจะต้องตัดสินตามสถานการณ์

3. ความไม่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษ (independence or saction) เด็กเล็กมักจะตัดสินการกระทำอย่างหนึ่งว่าไม่ดี เพราะจะทำให้ถูกลงโทษ ส่วนเด็กโตจะตัดสินการกระทำว่าไม่ดี เพราะสิ่งนั้นไปขัดกับกฎเกณฑ์และจะเกิดอันตรายกับบุคคลอื่น

4. การใช้ระบบตาต่อตา (use of peciprocicy) ในเด็กเล็กมักจะไม่ใช่ระบบตาต่อตาในการพิจารณาตัดสินบุคคล แต่ในเด็กโตจะใช้บ่อย

5. การใช้การลงโทษเพื่อล้างบาปและดัดนิสัย (use of punishment as restitution and reform) ในเด็กเล็กจะสนับสนุนให้มีการลงโทษอย่างหนัก เพื่อดัดนิสัยผู้กระทำผิด ส่วนเด็กโตจะมีความคิดเช่นนี้น้อยลง

6. การยึดหลักธรรมชาติของความโชคร้าย (naturalist views of misfertune) โดยมีความคิดว่าถูกพระเจ้าลงโทษ

หลังจากที่เพียเจต์แบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมแล้ว เขาจึงศึกษาพบว่า กระบวนการที่ทำให้เด็กเปลี่ยนแปลงพัฒนาการเกิดจากการพัฒนาทางความคิดความเข้าใจ (congntive development) 4 ขั้นดังนี้

1. **ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (the sensory motor period)** ระยะตั้งแต่เกิดจนถึงอายุประมาณ 2 ปี การรับรู้ทางประสาทสัมผัสในระดับง่ายๆจะทำให้เกิดพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาและความคิด เด็กจะค่อยๆมีโอกาสสร้างความคิดของสิ่งของที่ได้พบเห็น และจัดกระทำด้วยตนเองในตอนปลายของขั้นนี้ จะเริ่มพัฒนาเรื่องความคงที่ของขนาดและรูปร่างของวัตถุและค้นพบความถาวรของวัตถุ (permanent object)

2. **ขั้นความคิดเกิดก่อนปฏิบัติการ (the period preoperations thought)** ช่วงอายุประมาณ 2 - 7 ปี เด็กจะเริ่มใช้ภาพแทนวัตถุและเหตุการณ์เลียนแบบบุคคลอื่นได้ และพัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วงอายุ 2 - 4 ปี พฤติกรรมในระยะแรกจะเป็นแบบยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง (egocentric) ลักษณะนี้จะลดลงในราวอายุ 6 - 7 ปี ซึ่งเป็นระยะที่เด็กมีพัฒนาการทางภาษาอย่างรวดเร็ว เริ่มพัฒนาความคิดหาเหตุผลแบบตรรกศาสตร์ แต่ความคิดส่วนใหญ่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของการรับรู้

3. **ขั้นปฏิบัติการด้วยรูปธรรม (the period of concrete operation)** ช่วงอายุประมาณ 7 - 11 ปี เป็นขั้นที่เด็กมีความคิดแบบตรรกศาสตร์ ทำให้สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวัตถุหรือเหตุการณ์ที่สามารถมองเห็นหรือจับต้องได้ (concrete) พัฒนาการทางความคิดสูงขึ้น มีแบบแผนการค้นหาคำความจริงเกี่ยวกับวัตถุและสิ่งแวดล้อมไม่ยึดการรับรู้

4. **ขั้นปฏิบัติการด้วยนามธรรม (the period of formal operations)** ช่วงอายุประมาณ 11 - 15 ปี เป็นขั้นสูงสุดของพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาและความคิด เด็กจะสามารถคิดค้นหาเหตุผลนอกเหนือจากข้อมูลที่มีอยู่ สามารถแก้ปัญหาทั้งรูปธรรมและนามธรรมได้โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์

ลอเรนซ์ โคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg) เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่ค้นคว้าเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรม โดยเชื่อตามทฤษฎีของเพียเจต์ที่ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมจะพัฒนาตามพัฒนาการทางพุทธิปัญญา และใช้ออกมาในรูปแบบของการตัดสินใจเชิงจริยธรรม (moral judgment) โดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (moral reasoning) เพราะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจ ที่อยู่เบื้องหลัง การกระทำต่างๆ ของบุคคลในการที่จะเลือกกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมชนิดใดชนิดหนึ่ง (Kohlberg, N.d. citing Lickona, 1976 : 4 - 12) และจากการศึกษาเขาพบว่า การพัฒนาทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นไม่ได้พัฒนาถึงจุดสมบูรณ์เพียงอายุ 10 ปี แต่มนุษย์ในสภาพปกติจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมอีกหลายขั้นตอนจากอายุ 11 ปี ถึง 25 ปี (Kohlberg 1969 : 391)

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องพัฒนาการทางจริยธรรมในตัวเองและวัยรุ่น พบว่ามนุษย์เราไม่ว่าจะอยู่ในสังคมแบบไหน ประเทศใด ทวีปใดก็ตามจะมีรูปแบบ (pattern) ของการพัฒนจริยธรรมตามลำดับเป็นขั้นตอนที่แน่นอนเหมือนกัน 6 ขั้น โดยแบ่งเป็น 3 ระดับใหญ่ๆ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 1 (ดวงเดือน พันธุมนาวิน . 2524 : 29 - 30)

ตาราง 1 การพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
<p>ขั้น 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (obedience and punishment orientation) อายุ 2 - 7 ปี</p>	<p>ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (preconventional level) หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้อื่น มุ่งหลบหลีกมิให้ตนถูกลงโทษทางกาย และเลือกกระทำในสิ่งที่น่าความพอใจมาให้ตนเท่านั้น</p>
<p>ขั้น 2 หลักการแสวงหารางวัล (naively egoistic orientation) อายุ 7 - 10 ปี</p>	
<p>ขั้น 3 หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (good boy orientation) อายุ 10 - 13 ปี</p>	<p>ระดับตามเกณฑ์ (conventional Level) หมายถึง การกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยของตน หรือทำตามกฎหมายและศาสนา บุคคลในขั้นนี้ยังต้องการการควบคุม แต่ก็มีความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ในขั้น 3 บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามผู้อื่นในขั้น 4 บุคคลจะรู้บทบาทของตนในสังคม</p>
<p>ขั้น 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (authority and social order maintaining orientation) อายุ 13 - 16 ปี</p>	
<p>ขั้น 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (contractual legalistic orientation) อายุ 16 ปีขึ้นไป</p>	<p>ระดับเหนือเกณฑ์ (post conventional level) หมายถึง การตัดสินใจขัดแย้งต่างๆด้วยการนำมาคิดตรึงตรองซึ่งใจตนเองแล้วตัดสินใจทำตาม แต่จะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน ขั้น 5 จะเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนขัดลัทธิของผู้อื่น ขั้น 6 ซึ่งสูงสุด แสดงการมีความรู้สากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน</p>
<p>ขั้น 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (conscience of principle orientation) วัยผู้ใหญ่</p>	

ถ้าจะพิจารณาพัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง 6 ชั้นของโคลเบอร์ก ในแง่ของสติปัญญาและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม จะพบว่าในขั้นต้นสติปัญญาและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีน้อยมากและค่อยๆ เพิ่มขึ้นตามอายุและตามพัฒนาการของสติปัญญาจนถึงขั้นสูงสุดของพัฒนาการทางจริยธรรม ซึ่งพบได้น้อยคนเช่นกัน ปัจจัยที่บีบบังคับให้พัฒนาการทางจริยธรรมไม่ถึงขั้นสูงสุดนั้นส่วนใหญ่มาจากอิทธิพลทางสังคม ที่มีข้อบังคับเข้มงวด ไม่เปิดโอกาสให้บุคคลเป็นอิสระในความคิดและการกระทำ ไม่ให้โอกาสได้ฝึกหัดการมีเหตุ และการเคารพตนเองหรือเป็นสังคมที่มีการปิดกั้น ไม่ยอมให้หลักความคิดและวิธีปฏิบัติของบุคคลในสังคมอื่นๆ รั่วไหลเข้าไปได้ (ดวงเดือน พันธมนาวิน . 2524 : 19)

เจมส์ อาร์ เรสต์ (James R. Rest 1974 : 77) เป็นนักจิตวิทยาที่ใช้แนวคิดจากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมต่อจากโคลเบอร์ก เป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัย โดยเรสต์มีความเชื่อพื้นฐานว่าบุคคลมิได้ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการตัดสินใจตัดสินเชิงจริยธรรม (moral judgment) เพียงขั้นเดียว แต่สามารถใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้มากกว่าหนึ่งขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมในการตัดสินใจปัญหาจริยธรรมแต่ละปัญหาผลจากการศึกษาของเขาทำให้เกิดความคิดใหม่ๆ เกี่ยวกับลักษณะของขั้นพัฒนาการทางจริยธรรม เขาจึงสร้างแบบวัดการตัดสินใจปัญหาจริยธรรม ชื่อ เดอะดีไฟนิง อิชซูส์ เทสต์ หรือ ดี ไอ ที (The Defining Issue test or D.I.T.) (James R.Rest. 1974 : 1 - 40) เรสต์แบ่งขั้นพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ (punishment - obedience orientation) เป็นขั้นที่เด็กจะยึดถือพันธะที่มีต่อกัน (obligation) ได้แก่ พันธะต่อผู้มีอำนาจเหนือตน ยอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดา มารดา ครู เพื่อความอยู่รอด พ้นจากการถูกลงโทษจากผู้มีอำนาจเหล่านั้น

ขั้นที่ 2 การแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน (Instrumental hedonism and exchange) พฤติกรรมทางจริยธรรมขึ้นอยู่กับค่าของวัตถุรางวัลมีการตอบแทนกันในลักษณะที่เท่าเทียมกัน ทำให้เกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่าย

ขั้นที่ 3 มุ่งให้ผู้อื่นยอมรับตน (orientation to approval and personal concordance) มีการรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นพันธะทางจริยธรรม (moral obligation) มีการสร้างและรักษาสัมพันธภาพอันดีต่อกัน การได้รับสิ่งตอบแทนไม่สำคัญเท่ากับการรักษาความพึงพอใจต่อกัน ความสัมพันธ์เริ่มขยายออกไปสู่คนหมู่มาก

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของสังคม (the low and order orientation) นอกจากมุ่งรักษาสัมพันธภาพส่วนตัวแล้วยังมุ่งถึงสมาชิกในสังคม ต้องละเว้นการทำร้าย การขโมย ช่วยป้องกันกลุ่ม ทุกคนทำตามหน้าที่ของตนและช่วยงานสังคม สนับสนุนผู้นำและผู้มีอำนาจในกลุ่ม รักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในสังคม การตอบแทนกันอยู่ในลักษณะของการติดต่อกับสังคมส่วนใหญ่เพื่อให้เกิดความสมดุลย์ในสังคม พฤติกรรมทางจริยธรรมขึ้นอยู่กับทำให้เกิดความสมดุลย์ในสังคมส่วนใหญ่ โดยสนับสนุนผู้ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของสังคม

ขั้นที่ 5 ใช้หลักความคิดทางจริยธรรม (principle moral thinking) พฤติกรรมทางจริยธรรมเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความคาดหวังของบุคคลในสังคม มีการตอบแทนกัน มีความเข้าใจซาบซึ้งว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสามารถกระทำได้หลายวิธี แบ่งเป็น 2 ขั้นย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 5.1 เป็นขั้นการเห็นชอบและเข้าใจหลักเกณฑ์ทางสังคมด้วยวิธีการแบบประชาธิปไตย ยอมรับค่านิยมและความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในสังคม

ขั้นที่ 5.2 เริ่มมีอุดมคติในการสร้างสรรค์เพื่อให้สังคมอยู่ในสถานที่เต็มไปด้วยความรัก สันติภาพ ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ มีเสรีภาพและความเสมอภาค

ขั้นที่ 6 ใช้หลักเกณฑ์ขั้นสูง (organized principle) พัฒนาการในขั้นนี้เป็นอิสระจากความไม่แน่นอนของสถานการณ์ในสังคม เช่น ไม่ว่าโครงสร้างของสังคมจะเป็นอย่างไร กฎเกณฑ์ประเพณีที่ยึดถือกันใดในสังคมเป็นอย่างไร เขาจะไม่สนใจและสามารถสร้างขอบเขต พันธะสิทธิที่เขายึดถือเป็นหลักสากล จากประสบการณ์ที่เขาเรียนรู้มาจากสังคมสามารถแก้ไขปัญหาทางจริยธรรมที่ซับซ้อนได้มากกว่าขั้นก่อน

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมส่วนใหญ่ เชื่อว่าจริยธรรมมีการพัฒนาตามลำดับขั้น และการพัฒนาทางจริยธรรมขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ทางสังคม สำหรับการศึกษาครั้งนี้จะมุ่งวัดทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งทำให้เกิดความเจริญต่อตนเองและสังคม จึงยึดหลักตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กซึ่งแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับ 1 มีจริยธรรมน้อยมาก ปฏิบัติตามความต้องการของตัวเอง

ระดับ 2 มีจริยธรรมตามเกณฑ์ ปฏิบัติตามกฎหมายหรือสังคมประเพณี

ระดับ 3 มีจริยธรรมสูงสุด ใช้จริยธรรมของตนเองเป็นอุดมคติสากล

คุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน

มนุษย์เราจะอยู่คนเดียวในโลกไม่ได้ ต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นติดต่อกับผู้อื่นตลอดเวลา แม้ในบ้านมีพ่อแม่ พี่น้อง บวชเป็นพระไปอยู่วัดก็ต้องอยู่กับพระองค์อื่น เข้าโรงเรียนก็ต้องอยู่กับครู อาจารย์ เพื่อนฝูง เมื่อคนรวมกันเข้าเป็นหมู่คณะอยู่กันหมู่มากร่วมทีไรจะต้องมีศิลปะในการอยู่ร่วมกัน จึงจะอยู่กันได้อย่างมีความสุข

ทางพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงศิลปะแห่งการอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุขของคนหมู่มากรวมไว้ดังนี้ (ประทีน มหาจันทร์. ม.ป.ป. : 75)

1. การรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ปันแก่กัน ทำให้ผู้ที่อยู่ร่วมกันมีระดับเสมอกัน ทัดเทียมกัน ไม่แตกต่างกันมาก เพื่อแผ่ทรัพย์สินเงินทอง ให้ปันวิชาความรู้ ให้ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีน้ำใจต่อกัน คนเราจะสมบูรณ์ไปทุกอย่างไม่ได้ เมื่อผู้ที่ขาดได้รับสิ่งที่ตนต้องการ จากผู้ที่มีสิ่งที่ตนเหลือเฟือ เมื่อนั้นความสมคูลก็จะเกิดขึ้นในสังคม

2. การเจรจาด้วยถ้อยคำที่อ่อนหวาน ปฏิบัติต่อกันด้วยความสุภาพ เพราะการไว้วาจาดี กิริยาดี ต่อกันในทางสุภาพอ่อนโยนนั่น เป็นการผูกไมตรีไว้ใครๆ ก็ชอบคำพูดที่ไพเราะ ดังนั้น การอยู่ร่วมกันมากจึงต้องระวังคำพูดให้ดี

3. การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน คอยตักเตือนเมื่อจะทำผิดหรือเมื่อมีภัย มาคอยสอบถามทุกข์สุข ซึ่งกันและกัน เรื่องนี้เป็นการแสดงน้ำใจอันดีต่อกัน ก่อให้เกิดความเห็นใจกัน คนเราเมื่อเกิดความเห็นอกเห็นใจกันแล้ว ก็พร้อมที่จะให้อภัย เมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้น ก็จะอยู่กันได้ด้วยดี

มนุษย์เราจะอยู่ร่วมกันได้ด้วยดี ก็คือ ต้องมีความจริงใจต่อกัน ไม่ใช่ปากพูดอย่างหนึ่งแต่ปฏิบัติกันอีกอย่างหนึ่ง คอยประทุษร้ายต่อกันทั้งทางกาย ทางวาจา เมื่อต่างคนต่างไม่เชื่อกัน ต่างประทุษร้ายต่อกัน ต่างคนต่างระแวงกัน ต่างคนต่างระวังตัวเช่นนี้แล้ว จะอยู่ร่วมกันได้อย่างไร ความจริงใจต่อกันจึงเป็นเรื่องสำคัญ การอยู่ร่วมกันหมู่มากร่วมทีไรจะต้องอาศัยศิลปะ จึงจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

พระสุทธีโมลี (สุรดี อำนวยศิริสุข . 2534 : 16 ,อ้างอิงมาจากพระสุทธีโมลี.2521: 109) ได้กล่าวถึง คุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน ไว้ดังนี้

1. การแสดงกิริยาอาการต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยความสุภาพ มีมารยาท มีน้ำใจช่วยเหลือ ทำกิจธุระที่เกิดขึ้นของเพื่อนด้วยความเต็มใจ

2. การเจรจากับเพื่อนมนุษย์ด้วยถ้อยคำสุภาพ มีมารยาท มีประโยชน์และสมานประโยชน์รวมทั้งการกล่าวคำตักเตือนกันด้วยความหวังดีโดยบริสุทธิ์ใจ
3. การยิ้มแย้มแจ่มใสเข้าหากัน และคิดทำประโยชน์ให้แก่กันด้วยจิตเมตตาปรารถนาดีต่อกันเป็นที่ตั้ง
4. การมีน้ำใจแบ่งปันของกินของใช้แม้เล็กน้อยๆที่ตนได้มาให้แก่กัน ไม่เก็บซ่อนหรือหวงไว้บริโภคใช้สอยเพียงคนเดียว
5. การประพฤติตนดีงาม มีมารยาทเรียบร้อยรักษาระเบียบวินัย ไม่ล่วงเกินผู้อื่น และไม่ทำตัวให้เป็นที่น่ารังเกียจแก่ผู้อื่น
6. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเห็นร่วมกัน ตกลงกันได้กับหมู่คณะไม่คือรันไปตามลำพัง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541:34) ได้กำหนดขอบข่ายของคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ไว้ว่า คุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของคนไทยได้แก่ ความมีเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ความประหยัดและความกตัญญูทศเวที ซึ่งจัดหมวดหมู่ได้ 2 ประการ คือ

1. ความไม่เห็นแก่ตัว ซึ่งได้แก่ การแบ่งปัน ความปรารถนาดี เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ความเมตตากรุณา และความกตัญญูทศเวที
2. ความรับผิดชอบ ซึ่งได้แก่ ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พากเพียร ละเอียดรอบคอบ ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ เคารพกฎระเบียบ มีวินัยในตนเอง ความตรงต่อเวลา และการยอมรับผลการกระทำของตนเองเสมอ

จากการศึกษาขอบข่ายของคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขสรุปได้ว่า มนุษย์เราจะอยู่คนเดียวในโลกไม่ได้ ต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น ติดต่อกับผู้อื่นตลอดเวลา เมื่อคนรวมกันเข้าเป็นหมู่คณะอยู่กันหมู่มา ก็ต้องมีคุณธรรมจริยธรรม จึงจะอยู่กันอย่างมีความสุข ซึ่งได้แก่ความมีเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความประหยัดและความกตัญญูทศเวทีซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามขอบข่ายของคุณธรรม จริยธรรมตามแนวของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ขอบข่ายของคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ต้องการให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน ได้แก่ ความมีเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ความประหยัด และความกตัญญูทศเวที ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความเมตตากรุณา

ความเมตตาเป็นสิ่งที่มนุษย์ควรมีต่อกัน เพราะทำให้มนุษย์อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณภาพ โดยการพัฒนาตนเอง ครอบครัวยุคและสังคมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น มนุษย์ไม่จำเป็นต้องแสดงความเมตตาต่อมนุษย์ด้วยกันเท่านั้น แต่สามารถแสดงความเมตตาต่อสัตว์ พืช หรือสิ่งอื่นด้วยก็ได้ และมีผู้ให้ความหมายของความเมตตากรุณาไว้หลายลักษณะดังนี้

กรมศาสนา (2523 : 3 - 9) เมตตา หมายถึง ความรักใคร่ ปรารถนาดีที่จะให้ผู้อื่นมีความสุข ความเจริญหรือได้รับความสำเร็จสมความปรารถนา เช่น บิณฑบาตมีเมตตาต่อบุตรธิดา ครูอาจารย์มีเมตตาต่อศิษย์ กรุณา หมายถึง ความสงสารคิดจะช่วยผู้ที่ได้รับความทุกข์ เมื่อเห็นผู้ใดกำลังมีความทุกข์ความเดือดร้อน ก็พยายามหาทางช่วยเหลือบำบัดให้บรรเทาหรือพ้นไปจากความทุกข์

ชม ภูมิภาค (2525 : 8 - 9) กล่าวว่า เมตตากรุณาแยกออกได้ 2 อย่าง คือ เมตตา กับกรุณา เมตตา หมายถึง ความรักใคร่ ปรารถนาดีที่จะให้ผู้อื่นมีความสุข อยากให้เขาเป็นสุขมีความสำเร็จในชีวิต กรุณา หมายถึง ความสงสารเมื่อเห็นผู้อื่นตกทุกข์ได้ยาก ก็อยากจะช่วยให้เขาพ้นทุกข์ เช่น เห็นคนเจ็บก็อยากให้เขาหายเจ็บ เห็นคนหิวโหยก็ช่วยให้อาหาร

พระศรีวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณ โณ 2527 : 149 - 151) กล่าวว่า เมตตา หมายถึง ความรักใคร่ ความเยื่อใย ปรารถนาจะให้สัตว์ทั้งปวงมีความสุข และ กรุณา หมายถึง ความสงสาร ต้องการช่วยให้ผู้อื่นที่ได้รับความทุกข์พ้นทุกข์

รุจิร ภูสารและคณะ (2541 : 17 - 18) กล่าวว่า เมตตาหมายถึง ความต้องการที่จะให้ผู้อื่นมีความสุข ความกรุณา หมายถึง ความต้องการที่จะให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

การแสดงความเมตตากรุณาควรปฏิบัติด้วยความจริงใจและไม่หวังผลประโยชน์อื่นซึ่งมีพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้ (กรมวิชาการ . 2541 : 40)

1. ให้กำลังใจผู้อื่นเมื่อได้รับความทุกข์
2. ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
3. ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น

จากการศึกษาความหมายและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความเมตตากรุณาที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความเมตตากรุณาหมายถึง ความรักใคร่ ปรารถนาดีที่จะให้ผู้อื่นมีความสุข ความเจริญ มีความสงสารคิดจะช่วยให้ผู้อื่นที่ได้รับความทุกข์ พ้นทุกข์ และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความ

มีเมตตากรุณาได้แก่ การให้กำลังใจผู้อื่นเมื่อได้รับทุกข์ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งตรงกับตัวบ่งชี้ที่ 1 คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ

ความมีระเบียบวินัย

ในสังคมประกอบด้วยคนหลายคน และแต่ละคนก็มีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติกันอย่างมากมาย อาจเป็นกิจกรรมส่วนตัว หน้าที่การงาน หรือภารกิจอย่างอื่น โดยอาจจะปฏิบัติคนเดียวหรือปฏิบัติร่วมกับคนอื่น ซึ่งการทำกิจกรรมต่างๆ เราจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นตลอดเวลา ถ้าปราศจากความมีระเบียบวินัย ผลของการปฏิบัติกิจกรรมอาจสร้างความกระทบกระเทือนให้แก่ตัวเอง ญาติ มิตรสหาย ชุมชน สังคม ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหาย ดังนั้น ทุกคนในสังคมจึงควรปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัย เพื่อไม่ให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น จึงมีผู้ให้ความหมายของความมีระเบียบวินัยไว้หลายลักษณะดังนี้

ศาโรช บัวศรี (2520 : 66) กล่าวว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การมีความเคารพซึ่งกันและกัน โดยทุกคนจะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันทั้งกาย วาจา และความคิด

กรมวิชาการ (2535 : 9 - 10) กล่าวว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การใช้ชีวิตอย่างสงบสุข เคารพกฎหมายและข้อกำหนดของสังคม มีเหตุผล ปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

วินัย พัฒนรัฐและคณะ (2541 : 9) กล่าวว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ และกติกาต่างๆ ที่สังคมกำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและใช้ควบคุมความประพฤติของคนในสังคม เช่น กฎหมาย คำสั่ง คำประกาศ ระเบียบของโรงเรียน และกล่าวถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีระเบียบวินัยไว้ดังนี้

1. รู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น
2. เคารพครัดในระเบียบวินัยอยู่เสมอ
3. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

จากการศึกษาความหมายและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย สรุปได้ว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การปฏิบัติตาม กฎ ข้อบังคับ และกติกาของสังคม โดยมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีระเบียบวินัย ได้แก่ รู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เคารพครัดในระเบียบวินัยอยู่เสมอ และปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สังคมกำหนด ซึ่งตรงกับตัวบ่งชี้ที่ 4 คือ การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง

ความรับผิดชอบ

ในสังคมใดถ้าคนทุกคน มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพากเพียร มีความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น สังคมนั้นย่อมที่จะเป็นสังคมที่มีศักยภาพอย่างเต็มที่เพราะทุกคนมีความรับผิดชอบนั่นเอง จึงมีผู้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อไว้หลายลักษณะดังนี้

ชาวลา แพร์ตูกูล (2514 : 33) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกในรูปการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดหมาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา

ละเมียด ลิมาอักษร (2517 : 8) กล่าวว่าความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจจริงและขยันขันแข็งเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ไม่ถือเอาความชอบใจหรืออารมณ์เป็นใหญ่ ใช้ความพยายามแก้ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ความรับผิดชอบจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งของการปฏิบัติงาน

ชานาญ นิสารัตน์ (2524 : 53) กล่าวว่า ความรับผิดชอบหมายถึง การยอมรับรู้และสำนึกในการกระทำของตนยอมรับผลแห่งการกระทำของตนด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะเป็ผลดีหรือผลร้าย ไม่ว่าจะผิดหรือถูก ไม่ปิดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติสอดคล้องกับกฎของจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับควบคุมอย่างเข้มงวดจากผู้อื่น

การปฏิบัติตนให้เป็นคนที่มีความรับผิดชอบอยู่เสมอ ช่วยทำให้งานสำเร็จเรียบร้อย ประหยัดเวลาเป็นลำดับขั้นตอน และเกิดประโยชน์ต่อตนเอง โดยคนที่ปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบนั้นมีลักษณะการกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้ (กรมวิชาการ . 2541 : 43)

1. ตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
2. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น
3. ละเอียด รอบคอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
4. ปฏิบัติหน้าที่ ถูกต้อง แก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเต็มใจ
5. ยอมรับผลงานที่ตนเองปฏิบัติ

จากการศึกษาความหมายและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบ สรุปได้ว่าความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ ขยัน มุ่งมั่น ละเอียด รอบคอบ เพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบได้แก่ มีความตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย , ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง ละเอียด รอบคอบ และยอมรับผลงานที่ตนเองปฏิบัติ ซึ่งตรงกับตัวบ่งชี้ที่ 4 คือ การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง

ความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมอันประเสริฐ บุคคลใดมีความซื่อสัตย์ ย่อมได้รับเกียรติและได้รับการไว้วางใจจากผู้อื่น ทั้งยังเป็นผู้อ่องอาจ สง่าผ่าเผย และทำให้หน้าที่การงานมั่นคงเจริญก้าวหน้า จึงมีผู้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ ไว้หลายลักษณะดังนี้

กรมศาสนา (2522 : 146) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความประสงค์ที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่เอาเปรียบ กลั่นแกล้งหรือคดโกงผู้อื่นหรือส่วนรวม ให้ยึดหลักเหตุผล ระเบียบแบบแผนกฎหมายของสังคมเป็นเกณฑ์ในการประพฤติทางกาย วาจา ใจ

ทิพย์สุดา นิลสินธพ (2523 : 7) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การพูดแต่ความจริง ยอมรับผิดเมื่อทำความผิด ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง รักษาสัญญา รักษาคำพูด

สงบ ลักษณะและคณะ (2524 : 34) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การมีค่านิยมประพฤติปฏิบัติตรงต่อความจริง เช่น ตรงต่อหน้าที่ ตรงต่อความรับผิดชอบ ตรงต่อคำมั่นสัญญา ตรงต่อระเบียบกฎเกณฑ์ที่ดีของสังคม

กรมการวัฒนธรรม (2524 : 12) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความซื่อตรง การไม่คดโกง ถ้าเป็นการแสดงทางใจจะเป็นน้ำใสใจจริง ไม่ซ่อนเงื่อนงำไว้ในใจ ทางกายเป็นการกระทำจริง ไม่ใช่ทำดีเพื่อหลอกลวงให้ผู้อื่นติดกับ ทางวาจาคือ พูดจริง คิดคงเส้นคงวา เชื่อถือไว้ใจได้

กรมวิชาการ (2524 : 74) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์หมายถึง การกระทำที่ยึดหลักแห่งความยุติธรรมไม่เอาเปรียบผู้อื่น มีความเคารพมั่นใจในตนเองเป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่นสัจจะ และความจริงใจ

ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่สามารถทำให้คนอยู่ร่วมกันได้ด้วยความไว้วางใจกัน ทำให้สังคมมีความสุข การปฏิบัติตนให้เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์นั้นมีลักษณะการกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ ดังนี้ (กรมวิชาการ . 2541 : 41)

1. ปฏิบัติตนเหมาะสมตามหน้าที่
2. ซื่อตรงต่อตนเอง
3. ซื่อตรงต่อผู้อื่น

จากการศึกษาความหมายและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่แสดงออกถึงความจริงใจ ไม่คดโกงหลอกลวงหรือไม่เอาเปรียบผู้อื่น และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ ได้แก่ การปฏิบัติตนเหมาะสมตามหน้าที่ มีความซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งตรงกับตัวบ่งชี้ที่ 2 ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง

ความเสียสละ

ความเสียสละเป็นคุณธรรมที่สำคัญมาก เนื่องจากคนเราอยู่คนเดียวไม่ได้จะต้องพึ่งพาอาศัยกันเริ่มตั้งแต่เกิดจนตาย แต่การจะพึ่งใครได้ ฝ่ายหนึ่งต้องเสียสละให้ เช่น เราเติบโตขึ้นมาจนเป็นผู้ใหญ่อย่างทุกวันนี้ ก็ต้องพึ่งพาพ่อแม่ โดยพ่อแม่เป็นผู้เสียสละเวลา ทรัพย์สิน เงินทอง ตลอดจนแรงกาย แรงใจมากมายให้แก่เรา จนเราเติบโตเป็นผู้ใหญ่และพึ่งพาตัวเองได้ มีผู้ให้ความหมายของความเสียสละไว้หลายลักษณะดังนี้

กรมการศาสนา (2521 : 28) กล่าวว่า ความเสียสละหมายถึง ความรู้จักยอมสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวมหรือบริจาควัตถุสิ่งของเงินทองแก่ผู้อื่นที่ควรได้รับ รวมทั้งเพื่อส่วนรวม เพื่อสาธารณกุศล มีการบำรุงการศึกษา โรงพยาบาล ทำถนน สร้างสะพาน หรือบริจาคทรัพย์ช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์ภัยต่างๆ เป็นต้น นอกจากนั้นยังกินความถึงการยอมสละชีวิตเลือดเนื้อเพื่อชาติ หรือมนุษยธรรมเมื่อจำเป็น

กรมวิชาการ (2526 : 27) กล่าวว่า ความเสียสละหมายถึง การยอมเสียสิทธิและยอมลำบากเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่น เช่น พ่อแม่ยอมลำบากทำงานหาเงินเลี้ยงลูก ครูอาจารย์ยอมลำบากอบรมสั่งสอนนักเรียน ประชาชนบริจาคโลหิตให้โรงพยาบาล ทหารเสียสละชีวิตเพื่อชาติ เป็นต้น

วินัย พัฒนรัฐ และคณะ (2541 : 11 - 12) กล่าวว่า ความเสียสละ หมายถึง การให้หรือบริจาคสิ่งของต่างๆ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ความเสียสละช่วยทำให้บุคคลไม่เห็นแก่ตัวยอมอุทิศตนเพื่อประโยชน์และความสุขในสังคม คนที่ปฏิบัติตนเป็นคนเสียสละนั้นมีลักษณะการกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเสียสละดังนี้

1. รู้จักแบ่งปันทรัพย์สินและสิ่งต่างๆ
2. มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น
3. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

จากการศึกษาความหมายและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความเสียสละ สรุปได้ว่า ความเสียสละ หมายถึง การให้หรือบริจาคสิ่งต่างๆเพื่อประโยชน์ส่วนรวมหรือบุคคลอื่นและมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเสียสละได้แก่ การรู้จักแบ่งปันทรัพย์สินและสิ่งต่างๆ มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่นและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ซึ่งตรงกับตัวบ่งชี้ที่ 1 คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขรู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ

ความประหยัด

ทุกคนเกิดมาต่างก็อยากมีชีวิตอยู่อย่างยาวนาน อยากมีความสุข ความสะดวกสบาย การที่เราจะได้ในสิ่งที่เราต้องการดังกล่าวนี้ เราจำเป็นต้องใช้เงินซื้อหรือจัดหาด้วยความยากลำบาก ดังนั้นเราจึงควรเริ่มประหยัดตั้งแต่วันนี้ เพื่อในวันหน้าเราจะได้ไม่เดือดร้อน และทำให้ลูกหลานมีชีวิตและอนาคตดีขึ้น เป็นศักดิ์ศรีแก่ตัวเองและวงศ์ตระกูล จึงมีผู้ให้ความหมายของความประหยัด ไว้หลายลักษณะดังนี้

ชม ภาคภูมิ (2525 : 8) กล่าวว่า ความประหยัด หมายถึง การรู้จักจัดสัดส่วนการใช้ทรัพย์สินหรือสิ่งต่างให้เกิดประโยชน์มากที่สุดโดยอาศัยความพอดี

กรมวิชาการ (2535 : 32) กล่าวว่า ความประหยัด หมายถึง การใช้ทรัพย์สิน สิ่งของให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด

วินัย พัฒนรัฐ และคณะ (2541:7) กล่าวว่า ความประหยัด หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพย์สินหรือสิ่งต่างที่มีอยู่ตามความจำเป็นโดยใช้น้อยที่สุดแต่เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ทั้งนี้ต้องอาศัยความพอดีคือ ไม่ตระหนี่เกินไปจนเป็นการเบียดเบียนตนเอง และไม่สุรุ่ยสุร่ายจนเกินไป

การรู้จักประหยัดโดยการใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมกับสภาพตนเองและครอบครัว จะทำให้ชีวิตในอนาคตมีความมั่นคงและมีความสุข มีพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้

1. เป็นผู้มีความประหยัด
2. ดูแลรักษาสมบัติส่วนตัว
3. ดูแลรักษาสมบัติส่วนรวม
4. ชี้แนะบุคคลอื่นให้เห็นคุณค่าของทรัพยากร
5. เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้สิ่งของและทรัพย์สิน

จากการศึกษาความหมายและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความประหยัด สรุปได้ว่า ความประหยัด หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพย์หรือสิ่งต่างๆให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุดโดยอาศัยความพอดีเป็นหลักและมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความประหยัด ได้แก่ การเป็นผู้มีความประหยัด ดูแลรักษาสมบัติส่วนตัวและส่วนรวม ซึ่งเนะบุคคลอื่นให้เห็นคุณค่าของทรัพยากร และเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้สิ่งของและทรัพย์สิน ซึ่งตรงกับ ตัวบ่งชี้ที่ 3 การใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า

ความกตัญญูทเวท

มนุษย์เป็นสัตว์ที่แตกต่างไปจากสัตว์ทั่วไป เพราะมนุษย์มีสติปัญญาที่ฉลาดกว่า สามารถนำวัสดุมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ตลอดจนสร้างสิ่งแวดล้อมของตนเองขึ้นโดยอาศัยการลอกเลียนแบบจากธรรมชาติ นอกจากมนุษย์จะมีสติปัญญาแตกต่างจากสัตว์แล้ว มนุษย์ยังมีคุณธรรมต่างๆซึ่งสัตว์ไม่มี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความกตัญญูทเวท ซึ่งเป็นคุณธรรมที่มนุษย์แสดงต่อสิ่งที่มีพระคุณหรือสิ่งที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์นั่นเอง จึงมีผู้ให้ความหมายของความกตัญญูทเวทไว้หลายลักษณะดังนี้

กรมวิชาการ (2535 : 50) ได้ให้ความหมายของความกตัญญูทเวทไว้ว่า กตัญญู หมายถึง ความรู้สึกสำนึกในบุญคุณหรือคุณความดีที่ผู้อื่นมีต่อเรา ทเวท หมายถึง การตอบแทนพระคุณที่ผู้อื่นมีต่อเรา ซึ่งอาจจะแสดงได้ทั้งการกระทำและคำพูด เช่น การกล่าวคำขอบคุณ

วินัย พัฒนรัฐและคณะ (2541 : 14 - 15) กล่าวว่า ความกตัญญูทเวท เป็นคุณสมบัติของคนดี ผู้ที่มีความกตัญญูทเวท ย่อมได้รับความชื่นชม ความรักใคร่ ชีวิตมีแต่ความสุข

รุจิร ภูสารและคณะ (2541 : 25) ได้ให้ความหมายของความกตัญญูทเวท ว่า กตัญญู หมายถึง การรู้สึกสำนึกในบุญคุณหรือความดีของคนๆนั้น ทเวท หมายถึง การตอบแทนคุณผู้ที่มีพระคุณแก่เรา และกล่าวถึงลักษณะของความกตัญญูทเวทว่าเป็นการแสดงออกของบุคคลในพฤติกรรมต่อไปนี้

1. มีความรู้สึกสำนึกบุญคุณของผู้มีคุณ
2. ตอบแทนบุญคุณต่อผู้มีคุณ

จากการศึกษาความหมายและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับ ความกตัญญูทเวท สรุปได้ว่า ความกตัญญูทเวท หมายถึง ความรู้สึกสำนึกบุญคุณและตอบแทนบุญคุณที่ผู้อื่นมีต่อเรา และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความกตัญญูทเวท ได้แก่ มีความรู้สึกสำนึกบุญคุณของผู้มีคุณและรู้จัก

ตอบแทนคุณต่อผู้ที่มีคุณเสมอ ซึ่งตรงกับตัวบ่งชี้ที่ 1 ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ

จากการศึกษาในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียนตามแนวของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในมาตรฐานที่ 8 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สามารถสรุปได้ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 คุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข พฤติกรรมที่แสดงออก และตัวบ่งชี้

คุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข	พฤติกรรมที่แสดงออก	ตัวบ่งชี้
ความเมตตากรุณา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้กำลังใจผู้อื่นเมื่อได้รับความทุกข์ 2. ไม่เบียดเบียนผู้อื่น 3. ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น 	ตัวบ่งชี้ที่ 1 ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือตอบแทนคุณ
2. ความมีระเบียบวินัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. รู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น 2. เคารพครัดในระเบียบวินัยอยู่เสมอ 3. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม 	ตัวบ่งชี้ที่ 4 การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง
3. ความรับผิดชอบ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย 2. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น 3. ละเอียดรอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย 4. ปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเต็มใจ 5. ยอมรับผลงานที่ตนเองปฏิบัติ 	ตัวบ่งชี้ที่ 4 การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง

ตาราง 2 (ต่อ)

คุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข	พฤติกรรมที่แสดงออก	ตัวบ่งชี้
4. ความซื่อสัตย์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปฏิบัติตนเหมาะสมตามหน้าที่ 2. ซื่อตรงต่อตนเอง 3. ซื่อตรงต่อผู้อื่น 	ตัวบ่งชี้ที่ 2 ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง
5. ความเสียสละ	<ol style="list-style-type: none"> 1. แบ่งปันทรัพย์สินและสิ่งต่างๆ 2. มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น 3. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน 	ตัวบ่งชี้ที่ 1 ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือตอบแทนคุณ
6. ความประหยัด	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นผู้มี ความประหยัด 2. ดูแลรักษาสมบัติส่วนรวม 3. ดูแลรักษาสมบัติส่วนตัว 4. ชี้แนะบุคคลอื่นให้เห็นคุณค่าของทรัพยากร 5. เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้สิ่งของและทรัพย์สิน 	ตัวบ่งชี้ที่ 3 การใช้สิ่งของทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า
7. ความกตัญญูทดแทน	มีความรู้สึกสำนึกบุญคุณของผู้มีคุณ ตอบแทนบุญคุณผู้ที่มีคุณ	ตัวบ่งชี้ที่ 1 ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือตอบแทนคุณ

การวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย

ความหมายของคุณลักษณะด้านจิตพิสัย

คุณลักษณะด้านจิตพิสัย เป็นคุณลักษณะด้านจิตใจ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายในลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

วิชัย บุญชูดวง (2535 : 11) กล่าวว่า พฤติกรรมด้านจิตพิสัยหรือด้านความรู้สึก (Affective Domain) เป็นเรื่องของด้านจิตใจ ได้แก่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ เจตคติ ค่านิยม การปรับตัว เป็นต้น

วินัย รังสินันท์ (2535 : 546) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคุณลักษณะจิตพิสัยว่า เป็นผลรวมของความรู้สึกและการแสดงออก ซึ่งชี้ให้เห็นลักษณะสำคัญของผู้นั้น โดยมีลักษณะที่มั่นคง และสามารถทำนายได้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2535 : 435) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคุณลักษณะจิตพิสัยว่าเป็น ความรู้สึก หรืออารมณ์ของบุคคล ความรู้สึกนี้มีตั้งแต่ระดับเบื้องต้น เช่น ความสนใจ เรื่อยไปจนถึงลักษณะที่ค่อนข้างซับซ้อน เช่น ทักษะคิด ค่านิยม และคุณธรรม จริยธรรมทั้งหลาย

วิรัช วรรณรัตน์ (2538 : 1) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคุณลักษณะจิตพิสัยว่าเป็นลักษณะหรือพฤติกรรมด้านจิตใจหรือความรู้สึกที่เกี่ยวกับค่านิยมและความสนใจ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2539 :15) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคุณลักษณะจิตพิสัยว่าเป็นคุณลักษณะทางจิตใจที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนให้มีความเก่ง ความดี และมีความสุข ซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด สุนทรียะ โดยเน้นจริยธรรมเป็นสำคัญเพื่อนำไปสู่ความสุขที่แท้จริงของชีวิต

ภัทรา นิคมานนท์ (2540 : 151) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคุณลักษณะจิตพิสัยว่า เป็นคุณลักษณะทางด้านจิตใจของบุคคลที่บ่งชี้รูปแบบของอารมณ์หรือความรู้สึก

จากการศึกษาความหมายของคุณลักษณะด้านจิตพิสัยสรุปได้ว่าคุณลักษณะด้านจิตพิสัย หมายถึง สิ่งที่ยังบอกถึงลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลในด้านอารมณ์และจิตใจแล้วนำไปสู่การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมภายนอก

เครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย

เนื่องจากพฤติกรรมทางด้านจิตพิสัยเป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในตัวบุคคล ดังนั้นการวัดจึงจำเป็นต้องวัดทางอ้อมโดยใช้เครื่องมือที่เชื่อถือได้ ในปัจจุบันมีเครื่องมือที่ใช้วัดทางด้านนี้หลายชนิดและมีผู้กล่าวไว้ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2535 : 441) จำแนกเครื่องมือวัดผลด้านจิตพิสัย ดังนี้

1. แบบตอบโดยเสรี
 - 1.1 กลวิธีระบายความในใจ
 - 1.2 แบบทดสอบโดยใช้สถานการณ์
 - 1.3 ระเบียบพฤติกรรม
2. แบบจำกัดคำตอบ
 - 2.1 แบบสำรวจรายการ
 - 2.2 แบบทดสอบ
 - 2.3 แบบทดสอบโดยใช้สถานการณ์
 - 2.4 มาตรวัด
 - 2.4.1 แบบลิเคิร์ต
 - 2.4.2 แบบเทอร์สโตน
 - 2.4.3 แบบออสกูด
 - 2.4.4 แบบเปรียบเทียบคู่

ภัทรา นิคมานนท์ (2538 : 153 - 154) กล่าวว่า พฤติกรรมด้านจิตพิสัยเป็น พฤติกรรมภายใน ซึ่งเป็นนามธรรมเช่นเดียวกับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย แต่เราสามารถสังเกตอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกทั้งกาย วาจา และการกระทำ ผู้วัดผลจะใช้เครื่องมือซึ่งอาจเป็นสถานการณ์ หรือแบบทดสอบไปกระตุ้นผู้ที่ถูกวัดให้แสดงพฤติกรรมออกมาแล้วจึงแปลผลการวัด ออกมาเป็นพฤติกรรมด้านจิตพิสัย เครื่องมือที่วัดด้านจิตพิสัยมีหลายประเภทที่แตกต่างกัน ที่นิยมใช้กันมากได้แก่ มาตรส่วนประมาณค่า แบบสำรวจรายการ แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ และการสังเกต

กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (กองวิชาการ 2539 : 35) ได้กล่าวว่า การวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัยนั้น มีเทคนิคที่ใช้ คือ บันทึกลงจากการสังเกตความสม่ำเสมอในสถานการณ์ต่างๆ โดยใช้แบบสำรวจรายการ ใช้แบบมาตรส่วนประมาณค่า และแบบทดสอบโดยใช้สถานการณ์

จากการศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย จะเห็นได้ว่ามีเครื่องมือหลายชนิดที่ใช้ในการวัดคุณลักษณะด้านนี้ แต่ที่ได้รับความนิยมและยอมรับมากที่สุด คือ แบบทดสอบสถานการณ์ เพราะเชื่อว่าแบบทดสอบสถานการณ์สามารถวัดได้ตรงกับความเป็นจริงมากกว่าเครื่องมือชนิดอื่น (บุญชม ศรีสะอาด . 2540 : 54) และในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกแบบทดสอบสถานการณ์ในการวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน

แบบทดสอบสถานการณ์

ได้มีผู้กล่าวถึงแบบทดสอบสถานการณ์ไว้ในด้านต่างๆ ดังนี้

สมสรร วงษ์อยู่น้อย (ม.ป.ป. : 1 - 3) กล่าวว่า แบบทดสอบสถานการณ์ หมายถึง แบบทดสอบที่กำหนดให้มีสภาพคล้ายคลึงหรือเลียนแบบเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตจริงเพื่อให้ผู้สอบได้สัมผัสกับเหตุการณ์เหล่านั้น แล้วแสดงพฤติกรรมที่สังเกตได้ ซึ่งแบบทดสอบสถานการณ์เหมาะสมที่จะใช้ประเมินทางอารมณ์ สังคม เจตคติ และบุคลิกภาพ ด้านต่างๆของมนุษย์ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ความหมาย ขอบข่ายของคุณลักษณะที่ต้องการวัด
2. รวบรวมความหมาย ขอบข่าย ทฤษฎีและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด
3. สร้างนิยามปฏิบัติการของคุณลักษณะที่ต้องการวัด โดยระบุพฤติกรรมย่อยของคุณลักษณะดังกล่าวให้ชัดเจน
4. สร้างและรวบรวมสถานการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมย่อย พร้อมกำหนดตัวเลือกให้สอดคล้อง
5. ประเมินคุณภาพขั้นต้นของแบบทดสอบสถานการณ์ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสอดคล้อง
6. จัดชุดแบบทดสอบเพื่อนำไปทดลองสอบครั้งที่ 1 กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนหรือใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อหาคุณภาพของข้อสอบเป็นรายข้อ
7. คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพ ครอบคลุมนิยาม แล้วนำไปทดสอบครั้งที่ 2 แต่ถ้ายังไม่ครอบคลุมต้องปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดสอบอีกครั้ง
8. ทดลองสอบครั้งที่ 3 กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือน / ใกล้เคียง กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อหาคุณภาพ แบบทดสอบสถานการณ์ทั้งฉบับ ได้แก่ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง

9. สร้างเกณฑ์ปกติ เมื่อพัฒนาแบบทดสอบไปถึงขั้นที่มีความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงสูงแล้ว จะนำแบบทดสอบดังกล่าวไปสอบกับกลุ่มเป้าหมายที่มีขนาดใหญ่ และมีความเป็นตัวแทนของประชากร เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติไว้ใช้เป็นแนวทางในการแปลความหมายพร้อมทั้งหาค่าสถิติต่างๆ

โชติ เพชรชื่น (2526 : 7 - 11) กล่าวว่า แบบทดสอบสถานการณ์ เป็นแบบทดสอบที่จัดอยู่ในประเภทที่ยึดจุดประสงค์เป็นหลัก และให้ความสำคัญเกี่ยวกับตัวคำถาม คือ ตัวคำถามต้องเหมาะสมกับสถานะของสิ่งที่จะวัด ส่วนคำตอบอาจจะเป็นแบบใดก็ได้ เช่น แบบเลือกตอบ แบบบรรยาย หรือแบบให้เขียนตอบสั้นๆ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. สถานการณ์

1.1 สถานการณ์ที่สร้างหรือกำหนดขึ้น ควรเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้จริง กับบุคคลหรือกลุ่มตัวอย่างนั้น

1.2 ความเข้ม หรือความรุนแรงของสถานการณ์ ควรอยู่ในระดับกลางไม่สร้างความเครียดให้กับผู้อ่าน ผู้ตอบมากเกินไป

1.3 ข้อมูลหรือสาระสำคัญที่กำหนดให้จะต้องเพียงพอ ต่อการตัดสินใจ หรือจุดประสงค์ในการวัด

1.4 การเขียนสถานการณ์ควรระมัดระวังให้สถานการณ์ชัดเจน รัดกุม ให้ข้อมูลเพียงพอที่จะตอบคำถาม จะเป็นการช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจของผู้สอบและประหยัดเวลา

2. คำถาม มี 3 ลักษณะ คือ

2.1 คำถามที่ถามให้นักเรียนประเมินสถานการณ์ที่สร้างขึ้น โดยพิจารณาตัดสินว่าควร-ไม่ควร ดี - ไม่ดี เหมาะสม - ไม่เหมาะสม ใช้ได้ - ใช้ไม่ได้ และรวมถึงในกรณีที่ไม่อาจตัดสินได้

2.2 คำถามที่ให้นักเรียนระบุแนวทาง ที่ตนปฏิบัติถ้าหากตนเองเป็นผู้หนึ่งที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวข้อง กับสถานการณ์ที่กำหนดให้ สถานการณ์นั้นตนจะปฏิบัติอย่างไร

2.3 เป็นการถามพฤติกรรมตรงๆ ว่าผู้ตอบเคยปฏิบัติมากน้อยเพียงไรในเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ สถานการณ์ที่กำหนดควรเกิดในชีวิตจริงเหมาะสมกับระดับชั้นหรืออายุของผู้ตอบ

กรมวิชาการ (2537 : 87) ได้กล่าวว่า การเขียนข้อสอบแบบสถานการณ์จำเป็นต้องเลือกสถานการณ์จำลอง ข้อความ หรือภาพมาก่อน แล้วออกข้อสอบจะต้องถามถึงลักษณะเฉพาะในสถานการณ์เท่านั้น จะอาศัยส่วนภายนอกมาตอบถูกไม่ได้ ดังนั้นการเขียนข้อสอบประเภทนี้พึงระวังเป็นพิเศษ จะต้องชี้แนะผู้สอบให้เข้าใจว่าการตอบแต่ละข้อ ใช้สถานการณ์เป็นหลัก ถึงจะผิดหรือแปลก

จากความเป็นจริงก็ต้องตอบตามนั้น เพราะถือว่าเป็นสถานการณ์จำลอง หลักการถามควรเน้นข้อเท็จจริง การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ หัวใจของเรื่อง จุดมุ่งหมายของผู้เขียน ทศนคติ หรืออุดมการณ์ของผู้เขียน

วิช วรรณรัตน์ (2538 : 4) กล่าวว่า แบบทดสอบสถานการณ์ มีรูปแบบดังนี้

1. ถามลักษณะการประพฤติปฏิบัติ โดยยกสถานการณ์ตัวอย่างแล้วถามเกี่ยวกับความหมาย และลักษณะการกระทำ ตัวอย่างการประพฤติปฏิบัติหรือการกระทำ ผลของการกระทำ การวินิจฉัยการกระทำ และการแสดงความเห็นต่อการกระทำ

2. แบบเลือกปฏิบัติ ให้พิจารณาปฏิบัติ โดยสมมุติว่าตนเองเป็นบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์ / เหตุการณ์ที่กำหนด

3. แบบประเมินสถานการณ์ ให้ประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม การดี - ชม หรือแสดงความคิดเห็นต่อการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสถานการณ์ที่กำหนดให้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า แบบทดสอบสถานการณ์เป็นแบบทดสอบที่สร้างสถานการณ์คล้ายกับชีวิตจริง หรือสถานการณ์จำลอง เหตุการณ์สมมุติ แล้วให้ผู้ตอบแสดงพฤติกรรมตอบสนองที่สังเกตหรือวัดได้ออกมา ซึ่งคำถามแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ ประเมินสถานการณ์ที่สร้างขึ้น มีการเลือกปฏิบัติ โดยสมมุติว่าตนเองเป็นผู้หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ / สถานการณ์ นั้น และถามความถี่ของพฤติกรรม ว่าผู้ตอบเคยปฏิบัติมากน้อยเพียงใดในเหตุการณ์ที่กำหนด สำหรับในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบสถานการณ์แบบให้เลือกปฏิบัติซึ่งทั้งหมดมีสามตัวเลือกแต่ละตัวเลือกจะมีคะแนนไม่เท่ากัน ตามระดับจริยธรรมของโคลเบอร์ก

การวัดคุณธรรม จริยธรรม

คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาในอันที่สร้างสรรค์ประโยชน์ คุณค่า ตลอดจนความดี ความงามให้เกิดขึ้นในสังคม คุณลักษณะเหล่านี้ เช่น ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความสามัคคี ฯลฯ การวัดคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมนั้น ถ้าจะให้การวัดครอบคลุมแล้ว ควรวัด ใน 4 ส่วนคือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช . 2535 : 455-459)

1. ความรู้เชิงจริยธรรม เป็นการวัดความรู้ความคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะความคิดว่าสิ่งใด ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ

2. ทศนคติเชิงจริยธรรม เป็นลักษณะความรู้สึกโน้มเอียงทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมนั้น เช่น รู้สึกว่าชอบ - ไม่ชอบ เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย ฯลฯ ต่อคุณลักษณะคุณธรรม จริยธรรมแต่ละด้าน

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นลักษณะที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเหตุผลในการกระทำที่อ้างถึงเป็นเครื่องแสดงถึงระดับพัฒนาการทางจริยธรรม

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นลักษณะการกระทำหรือการแสดงออกในลักษณะที่สังคมต้องการ และไม่กระทำหรือไม่แสดงออกในลักษณะที่สังคมไม่ต้องการ

การวัดคุณธรรม จริยธรรม ใน 4 ส่วนดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวัดความรู้เชิงจริยธรรม

การวัดความรู้เชิงจริยธรรม เป็นการสอบวัดความสามารถด้านพุทธิพิสัย ในคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องการวัด เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ เช่น ต้องการวัดความรู้เชิงจริยธรรมด้านเสียสละ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช . 2535 : 455 – 459)

(0) “ความเสียสละ” หมายถึงอะไร (ความจำ)

1. การให้
2. การจ่าย
3. การยอม
4. การสูญเสีย
5. การพลัดพราก

(00) ลักษณะใดเป็นการเสียสละ (ความเข้าใจ)

1. การทำบุญ
2. การเสียภาษี
3. การให้ของเก่า
4. การคืนเงินกู้ยืม
5. การเสียค่าคุมหรศพ

(000) การเสียสละเพื่ออุดมการณ์ ใช้ได้ผลดีในเรื่องเกี่ยวกับอะไร (การนำไปใช้)

1. การกีฬา
2. ความรัก
3. ครอบครัว
4. การเมือง
5. สุขภาพอนามัย

(0000) การเสียสละเพื่อการใดที่ให้คุณค่าสูงสุด (การวิเคราะห์)

1. เพื่อให้มือผู้มีกิน
2. เพื่อเอาตัวรอดได้
3. เพื่อทำงานได้สำเร็จ
4. เพื่อให้สังคมอยู่รอดได้
5. เพื่อให้คนใกล้ชิดพอใจ

2. การวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม

การวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม เป็นการวัดคุณลักษณะ ด้านความรู้สึกที่เป็นความเชื่อศรัทธา และพร้อมจะปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมที่ตนยึดถือ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจรายการ เช่น ต้องการวัดทัศนคติต่อการเสียสละอาจวัดโดยใช้เป็นแบบสอบถาม

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.การเสียสละเป็นสิ่งที่ดีที่ควรปฏิบัติ					
2.การเสียสละเป็นคุณธรรมที่สูงส่ง					
3.การเสียสละเป็นการกระทำที่ไร้เหตุผล					
4.บุคคลที่เสียสละควรได้รับการยกย่อง					
5.กฎหมายแทบจะไม่จำเป็นถ้าคนรู้จักเสียสละ					
6.สังคมจะเป็นสุขได้ถ้ารู้จักเสียสละ					
7.การได้ชื่อว่าเสียสละนั้นทำได้ยากยิ่ง					

3. การวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม

การวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมมีเครื่องมือที่ใช้วัด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์รายบุคคล แบบสำรวจรายการ แบบทดสอบสถานการณ์ ซึ่งการวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมจะนิยมวัดโดยใช้แบบทดสอบสถานการณ์ การวัดวิธีนี้จำเป็นต้องให้บุคคลได้แสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งเหตุผลซึ่งเหตุผลที่อ้างถึงนั้นแสดงระดับของจริยธรรมที่บุคคลนั้นมี และการพิจารณาเหตุผลที่อ้างอันแสดงถึง

ระดับความมีจริยธรรมจำเป็นต้องอาศัยกฎเกณฑ์ หลักการหรือทฤษฎีอันสามารถอ้างอิงได้ ซึ่งมีตัวอย่างและแบบวัดโดยใช้สถานการณ์ดังนี้

3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget)

เพียเจต์มีความเชื่อว่า ความคิดและสติปัญญาของบุคคลมีการเจริญตามลำดับขั้นของการพัฒนา เมื่อใช้อายุเป็นเกณฑ์ในการแบ่งลำดับขั้น และพบว่าจริยธรรมจะแฝงอยู่ในพฤติกรรมและกฎเกณฑ์การเล่นของเด็กตลอดเวลา ดังแสดงไว้ในภาพประกอบ 1 ดังนี้

ลักษณะพฤติกรรม	ระดับของจริยธรรม
ทำเพื่อสนองความต้องการทางกาย	1. ขั้นก่อนจริยธรรม (แรกเกิด - 2 ขวบ)
ทำในสิ่งที่รู้สึกว่าเป็นของตัวเองปลอดภัย	2. ขั้นยึดคำสั่ง (2 - 8 ขวบ)
ทำด้วยความรู้สึกถูกต้องยุติธรรม	3. ขั้นยึดหลักแห่งตน (8 - 10 ขวบ)

ภาพประกอบ 1 ลักษณะพฤติกรรมและระดับของจริยธรรม

การวัดการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของเพียเจต์ นั้นพิจารณาเฉพาะขั้นยึดคำสั่งและขั้นยึดหลักแห่งตนเท่านั้น

ตัวอย่าง

นักเรียนรู้สึกพอใจหรือคิดจะทำตามอย่างไร

- จับแฉงรีบคืนไม้บรรทัดให้เพื่อนทันทีที่ครูบอก
- กู้ไม้แฉงขมกินกับเพื่อน โดยแลกเปลี่ยนกัน

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์สามารถระบุระดับจริยธรรมของบุคคลในวัยไม่เกิน 10 ขวบ เท่านั้น สำหรับผู้ที่มีวัยสูงกว่านี้ไม่สามารถใช้ได้เพราะเพียเจต์พบว่าเด็กจะบรรลุทั้งพัฒนาการทางสติปัญญาและจริยธรรมขั้นสูงสุดเมื่ออายุประมาณ 8 - 10 ปี

3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

โคลเบอร์กเชื่อตามทฤษฎีของเพียเจต์ที่ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมจะพัฒนาตามพัฒนาการทางพุทธิปัญญา และออกมาในรูปแบบของการตัดสินใจเชิงจริยธรรมโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพราะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆของบุคคลในการที่จะเลือกกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมชนิดใด ดังแสดงไว้ในภาพประกอบ 2 ดังนี้

ขั้นการใช้เหตุผล	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีก (2 - 7 ปี) การลงโทษ - ทำเพราะกลัวการลงโทษ ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7 - 10 ปี) - เลือกทำในสิ่งที่จะได้ความพอใจ	ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2 - 10 ปี)
ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (10 - 13 ปี) - ทำเพื่อตามความเห็นผู้อื่น ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (13 - 16 ปี) - ทำตามกฎหมายและระเบียบของสังคม	ระดับตามกฎหมาย (10 - 16 ปี)
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป) - ทำเพราะเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่) - ทำเพราะยึดถือความถูกต้อง ความยุติธรรม	ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปี ขึ้นไป)

ภาพประกอบ 2 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ตัวอย่าง

ชายคนหนึ่งขับรถด้วยความเร็วเนื่องจากคนที่นั่งมาในรถกำลังเจ็บต้องไปโรงพยาบาล แต่พอถึงสี่แยก รถติดไฟแดง ถ้าข้าพเจ้าเป็นชายคนนั้น ข้าพเจ้าจะหยุดรถ เพราะ

- ตัวข้าพเจ้าต้องบาดเจ็บจากอุบัติเหตุแน่นอน
- กลัวโดนจับต้องเสียค่าปรับ
- คนอื่นจะได้ไม่ว่าข้าพเจ้าเป็นนักขับรถที่เร็ว
- เพื่อปฏิบัติตามกฎจราจร
- การทำผิดกฎหมายที่ทุกคนยอมรับไม่ควรทำ
- ชีวิตคนป่วยหนึ่งคนมีค่าน้อยกว่าอีกหลายชีวิต ถ้าเกิดอุบัติเหตุ

4. การวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

การวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม นิยมใช้การวัดโดยแบบทดสอบสถานการณ์ ซึ่งการวัดวิธีนี้จำเป็นต้องให้บุคคลแสดงออกในลักษณะที่สังคมต้องการ ไม่กระทำหรือแสดงออกในลักษณะที่สังคมไม่ต้องการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เพียเจต์ (Piaget) ได้เริ่มศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมมาตั้งแต่ ค.ศ. 1932 จากการศึกษา เขาได้สร้างแบบสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งข้อคำถามของเขาจะเกี่ยวข้องกับสถานการณ์คู่ที่เขากำหนดขึ้น ในสถานการณ์คู่ที่เขากำหนดขึ้นนั้นจะเป็นเรื่องที่คล้ายคลึงกัน เว้นแต่รูปการของปัญหาที่ตามมาจะแตกต่างกันในเรื่องความตั้งใจหรือแรงจูงใจ ดังตัวอย่างที่ เพียเจต์กำหนดเป็นสถานการณ์ขึ้นดังนี้ (Piaget . 1962 : 121 – 126)

A : เด็กชายตัวเล็กชื่อว่า จอห์น อยู่ในห้องของเขา ถูกเรียกให้ไปรับประทานอาหารเย็น เขาเดินไปยังห้องอาหาร แต่ที่หลังประตูห้องอาหารมีเก้าอี้ตั้งอยู่และบนเก้าอี้มีถาดพร้อมถ้วยแก้ว วางอยู่ 15 ใบ จอห์นไม่ทราบว่ที่หลังประตูมีของเหล่านั้น เขาจึงเปิดประตูเข้าไป ประตูจึงชนเก้าอี้ และถาดถ้วยแก้วตกลงไปที่พื้นและแตกทั้งหมด

B : เด็กชายตัวเล็กชื่อว่า เฮนรี่ วันหนึ่งขณะที่มารดาออกไปข้างนอก เขาก็พยายามที่จะหยิบขวดแยมจากตู้ด้วยขาม เขาปีนขึ้นไปบนเก้าอี้และเอื้อมแขนไปหยิบขวดแยม แต่ขณะที่เขาใช้ ความพยายามอยู่นั้นเขาก็ไปชนแก้วตกและแตกไป

ลอเรนซ์ โคลเบอร์ค (Lawrence Kohlberg) ผู้ค้นคว้าเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรม โดยเชื่อตามทฤษฎีของเพียเจต์ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์จะพัฒนาตามพัฒนาการทาง พุทธิปัญญา แต่ค่าน่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ ไม่ได้พัฒนาถึงจุดสมบูรณ์เพียงอายุ 10 ปี แต่มนุษย์ในสภาพปกติจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมอีกหลายขั้นตอนจากอายุ 11 ถึง 25 ปี (Kohlberg.1969 : 391) โคลเบอร์ค ได้สร้างแบบสอบถามชนิดปลายเปิดขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลใน การศึกษา โดยเล่าเรื่องจากสถานการณ์สมมุติที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ซึ่งเป็นเหตุการณ์ขัดแย้ง ระหว่างความต้องการส่วนบุคคล กับกฎเกณฑ์ของหมู่คณะหรือสังคม ให้ผู้ถูกทดสอบฟังก่อน แล้ว ถามเหตุผลว่า เรื่องอย่างนี้ควรทำหรือไม่ควรทำ เพราะเหตุใด จากนั้นก็นำเอาเหตุผลต่างๆจากคำ ตอบมาวิเคราะห์ว่า ส่วนใหญ่แล้วจัดอยู่ในจริยธรรม 3 ระดับ 6 ขั้นตอนที่เขาศึกษาไว้ ดังตัวอย่าง เรื่องของโคลเบอร์ค ดังนี้ (Kohlberg. n.d. ciding Lickona. 1976 : 41 – 43)

ตัวอย่าง

ในยุโรป สตรีคนหนึ่งกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง แพทย์แนะนำว่ามีาชนิดหนึ่งซึ่งค้นพบ โดยเภสัชกรในเมืองเดียวกันที่สามารถจะช่วยชีวิตเธอไว้ได้ เภสัชกรผู้นั้นคิดราคายา 2,000 เหรียญ คือคิดเอาค่าอะไรเป็น 10 เท่าของราคาทุน สามียของผู้ป่วยชื่อเฮนซ์ พยายามไปยืมเงินจากทุกคนที่เขา รู้จัก แต่เมื่อรวมกันแล้วก็ได้เพียงครึ่งหนึ่งของราคายา เขาบอกกับเภสัชกรว่า ภรรยาของเขากำลังจะ ตายและขอร้องให้เภสัชกรลดราคาขายลงหรือขอผลัดไปจ่ายวันหลัง แต่เภสัชกรตอบว่าไม่ได้ ดังนั้น เฮนซ์จึงสิ้นหวังและตัดสินใจเข้าไปขโมยยาจากร้านขายยาเพื่อช่วยชีวิตภรรยาของเขา

คำถาม

- 1) เสนอแนะจะทำเช่นนั้นหรือไม่ และเพราะเหตุใด
- 2) เป็นหน้าที่ของสามีที่จะต้องขโมยหรือไม่
- 3) ถ้าท่านกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง แต่ยังมีร่างกายแข็งแรงพอ ท่านจะขโมยยาเพื่อช่วยชีวิตตนเองหรือไม่

จากที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า คุณธรรม จริยธรรม เป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาในอันที่จะสร้างสรรค์ประโยชน์ คุณค่าตลอดจนความดีความงามให้เกิดขึ้นในสังคม คุณลักษณะเหล่านี้ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความสามัคคี ความเมตตา กรุณา สำหรับในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวัดคุณธรรม จริยธรรมในเหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งเป็นการรู้จักใช้เหตุผลในการเลือกการกระทำ หรือไม่กระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อมีสถานการณ์บังคับ เหตุผลนี้จะแสดงให้เห็นถึงความถึงเหตุจูงใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆ บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับที่ต่างกันอาจมีเบื้องหลังการกระทำที่แตกต่างกัน หรือการกระทำที่เหมือนกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม

ในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม มีผู้ทำการวิจัยไว้หลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอ ดังนี้

วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดยะลา แบบทดสอบแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงาน ความรับผิดชอบในการกระทำของตน ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ผลการวิจัยสรุปว่า แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบทั้ง 4 ด้าน มีความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหาโดยวิธีแบ่งครึ่งข้อสอบ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งหาโดยวิธีเทคนิคกลุ่มที่รู้ชัด และมีความเที่ยงตรงตามสภาพหาโดยวิธีสหสัมพันธ์

อนุวัฒน์ ตั้งสมบุรณ์ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร แบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีจำนวน 3 ฉบับ ผลการศึกษาสรุปว่า แบบทดสอบมีค่าอำนาจจำแนกสูง ค่าความเชื่อมั่นหาโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบหาโดยวิธี เทคนิคกลุ่มที่รู้ชัด และแบบทดสอบทั้งสามฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิตา ด่านวิริยะกุล (2527: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีทั้งหมด 4 ด้าน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 871 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ผลการศึกษาสรุปว่า แบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าอำนาจจำแนกความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหาโดยวิธีแบ่งครึ่งแบบทดสอบ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างหาโดยวิธีกลุ่มที่รู้จัก และความเที่ยงตรงตามสภาพหาโดยวิธีสหสัมพันธ์แบบอันดับ

สนวน ลีโทชวลิต (2528: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเมตตาคุณา ระดับนักศึกษาพยาบาล แบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีจำนวน 2 ฉบับ ผลการศึกษาสรุปว่าค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าความเชื่อมั่นหาโดยวิธีของคูเคอร์ริชาค์สัน - 20 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างหาโดยวิธีกลุ่มที่รู้จัก แบบทดสอบทั้งสองฉบับมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มลิวัดย์ บำรุงการ (2531 :บทคัดย่อ)ได้ทำการศึกษาเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาทของรัชกาลที่ 9 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบทดสอบวัดคุณธรรม 4 ประการ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 920 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผลการศึกษาสรุปว่า แบบทดสอบวัดคุณธรรม 4 ประการ มีค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบซึ่งหาโดยใช้ค่า t ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบหาโดยวิธีกลุ่มที่รู้จัก

ทัศนีย์ เหมะรุฉิน (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบวัดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสกลนคร แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 4 ฉบับ ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,128 คน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 31 คน ผลการศึกษาสรุปว่า แบบทดสอบวัดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีความตรงตามสถานะต้นนิยฐานโดยการวิเคราะห์ตัวประกอบด้วยวิธี Principal Component และหมุนแกนด้วยวิธี Varimax ส่วนแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน มีความตรงเชิงจำแนกโดยการใช่วิธีทดสอบคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ

ภัศรา อรุณมีศรี (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำนวน 1,233 คนได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ใช้แบบวัด จำนวน 3 ฉบับซึ่งสร้างขึ้นตามรายวิชาจริยศึกษา

ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการศึกษาสรุปว่าแบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างซึ่งหาโดยกลุ่มที่รู้จัก มีค่าอำนาจจำแนกซึ่งหาโดยใช้เทคนิค 27 % พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทุกข้อ

บุญทอง บุญทวี (2533: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างแบบวัดจิตพิสัยกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ตามขั้นตอนการวัดของบลูมและคณะ โดยยึดสมรรถภาพที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ 5 สมรรถภาพแยกสมรรถภาพละ 1 ฉบับ เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 5 ตัวเลือก ผลการศึกษาสรุปว่า แบบสอบทั้งชุดวัดสมรรถภาพมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาซึ่งตรวจสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญและข้อมูลเชิงประจักษ์จากการตอบของนักเรียน ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงจำแนกเป็นรายชื่อปรากฏว่ากลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

สุรดี อำนวยศิริสุข (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบทดสอบวัดคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานครในรูปแบบสถานการณ์ 6 ด้าน ผลการศึกษาสรุปว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบหาโดยใช้ t-test ค่าความเชื่อมั่นหาโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างหาโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักและวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ และ หาค่าความเที่ยงตรงตามสภาพโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

สุดใจ ชันทองคำ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสร้างเครื่อง 2 รูปแบบ คือแบบสถานการณ์ข้อความและแบบสถานการณ์ภาพ ผลการศึกษาสรุปว่า ความเชื่อมั่นแบบสอบคล้อยภายในจำนวนโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ความเที่ยงตรงตามโครงสร้างคำนวณโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยการสกัดตัวประกอบด้วยวิธี PC (Principal Component Analysis) หมุนแกนแบบออคโทนอนอล ด้วยวิธีแวนิแมกซ์และความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ คำนวณค่าโดยวิธีสหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบเซเรียล (Point Biserial Correlation) ระหว่างคะแนนจากแบบวัดกับลักษณะความซื่อสัตย์ที่ประเมินด้วยการสังเกตของครูความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุพัตรา เทียนอุดม (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบวัดความมีระเบียบวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย แบบวัดเชิงสถานการณ์ แบบประเมินตนเอง และแบบสังเกตพฤติกรรม โดยเพื่อน ครูประจำชั้นและผู้ปกครอง ผลการศึกษาสรุปว่า แบบวัดเชิงสถานการณ์มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างที่ได้จากการวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) แบบประเมินตนเองมีความ

เที่ยงตรงตามเนื้อหา แบบสังเกตพฤติกรรมมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาทั้งสามฉบับ แบบวัดทั้ง 3 ประเภทมีความสัมพันธ์กันเป็นรายคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นแบบวัดเชิงสถานการณ์กับแบบสังเกตวัดโดยตรง

วุฒิชัย ฉายวงศ์ศรีสุข (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบมี 5 ด้านเป็นแบบสถานการณ์ผลการศึกษารูปว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดหาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ค่าอำนาจจำแนกรายข้อหาจากเทคนิค 25 เปอร์เซนต์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความเที่ยงตรงตามสภาพหาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการสอบกับคะแนนที่ได้จากการประเมินของครูประจำชั้น และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างหาโดยใช้ t-test พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างทุกด้าน

ศุภวัฒน์ คีสงคราม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่เห็นแก่ตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดร้อยเอ็ด แบบทดสอบที่สร้างขึ้น มีจำนวน 3 ฉบับ ผลการศึกษารูปว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบที่หาโดยใช้ t- test มีความเชื่อมั่นหาโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบหาโดยวิธี Known Group Technique พบว่ามีค่าความเที่ยงตรงสูงและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสามฉบับ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2541 : 152 – 153) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบสอบวัดความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์ ระดับมัธยมศึกษา เครื่องมือที่สร้างขึ้นมี 3 ฉบับ ผลการศึกษารูปว่า ความเที่ยงตรงเป็นการตรวจสอบความเที่ยงเป็นรายข้อ (IOC) ความเชื่อมั่นเป็นการตรวจสอบความเชื่อมั่นทั้งฉบับ หาโดยใช้วิธีของครอนบาค

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดคุณธรรม จริยธรรม จะเห็นว่าผู้วิจัยส่วนใหญ่สนใจเปรียบเทียบระดับของจริยธรรม และสนใจที่จะรู้ว่าบุคคลใดมีความรู้ ความรู้สึก การใช้เหตุผล และพฤติกรรมทางจริยธรรมมากน้อยเพียงใด ซึ่งจริยธรรมแต่ละด้านที่ศึกษาล้วนแต่มีคุณประโยชน์ต่อตนเองและสังคมทั้งสิ้น และในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองนั้น ความเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ของประชากรเป็นสิ่งที่ขาดเสียไม่ได้ เพราะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่จากการศึกษาพบว่ายังไม่มีผู้ใดได้ทำการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2541 ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาเครื่องมือวัดทางด้านนี้ และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัยนั้น เน้นคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ความเที่ยงตรงตามสภาพ อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาเป็นแนวในการพัฒนา เครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียนเพื่อที่จะได้ เครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ศึกษปีที่ 6 ที่มีคุณภาพ อันจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมี ความสุขของนักเรียนที่ถูกต้องเชื่อถือได้ ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ ช่วยเหลือและเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและเป็นเยาวชนที่ดีของประเทศชาติต่อไป

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษารั้วนี้ ผู้วิจัยได้แนวทางการเขียนเค้าโครง กรอบแนวคิดในการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ตามแนวคิดการพัฒนากาไรใช้ เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์กและเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2541 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ และสร้างเกณฑ์ ปกติ โดยใช้แนวคิดของทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กที่เห็นว่ากาไรใช้เหตุผลเชิง จริยธรรมแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆของบุคคลในการที่ จะเลือกกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมชนิดใดชนิดหนึ่ง นอกจากนี้กาไรใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมยังมี ความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางด้านอื่นๆ ของบุคคลด้วยโดยเฉพาะพัฒนาการทางสติปัญญาและ อารมณ์ โดยพัฒนาเครื่องมือในลักษณะของการตัดสินใจปฏิบัติ โดยมีสถานการณ์บังคับจำนวน 4 ด้านได้แก่ ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือ และตอบแทนคุณ ด้าน ความเชื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง ด้านกาไรใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า และด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ ถูกต้อง จำนวนด้านละ 30 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์ในการตัดสินใจให้คะแนนสอดคล้องกับระดับการมีจริยธรรมของโคลเบอร์กแต่ผู้วิจัยได้มีการปรับปรุงกาไรให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

ให้ 2 คะแนน	สำหรับคำตอบที่แสดงถึงคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำรง ชีวิตอย่างมีความสุขไม่บกพร่องเลย
ให้ 1 คะแนน	สำหรับคำตอบที่แสดงถึงคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำรง ชีวิตอย่างมีความสุขบกพร่องเล็กน้อยจนถึงปานกลาง
ให้ 0 คะแนน	สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการบกพร่องในคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

คุณภาพเครื่องมือ

1. ความเชื่อมั่น หาโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา

2. ความเที่ยงตรง

2.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา หาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

2.2 ความเที่ยงตรงตามสภาพ โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขกับคะแนนที่ได้จากการประเมินของอาจารย์ประจำชั้น โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

2.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง หาโดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

3. อำนาจจำแนก หาโดยใช้การทดสอบที (t- test)

เกณฑ์ปกติ

โดยการนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างไปคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ไทล์ แล้วเทียบหาคะแนนที่ปกติ และปรับขยายคะแนนที่ปกติให้เป็นเกณฑ์ปกติโดยใช้วิธีกำลังสองต่ำสุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งออกได้เป็น 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม
5. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 21,822 คน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช . 2543 : 1 -95)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 1,080 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) มีขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (strata) และมีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (sumpling unit) ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า โดยใช้ตารางยามานะ (Yamane.1973 : 30) ดังนี้

1.1 เพื่อใช้ทดลองเครื่องมือครั้งที่ 1 ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ทั้งนี้ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 ต้องใช้กลุ่มทดลอง อย่างน้อย 392 คน

1.2 เพื่อใช้ทดลองเครื่องมือครั้งที่ 2 ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ทั้งนี้ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 ต้องใช้กลุ่มทดลอง อย่างน้อย 392 คน

1.3 เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ทั้งนี้ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 3 ต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 1,080 คน

2. แบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก	มีนักเรียน	1 - 120	คน
โรงเรียนขนาดกลาง	มีนักเรียน	121 - 300	คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	มีนักเรียน	301	คนขึ้นไป

3. กำหนดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละขนาดโรงเรียน โดยวิธีเทียบสัดส่วนระหว่างประชากรแต่ละขนาดโรงเรียนกับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนโรงเรียนในแต่ละขนาด และจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ใหญ่	183	10,976	937
กลาง	387	8,646	746
เล็ก	212	2,200	186
รวม	782	21,822	1,864

4. สุ่มอย่างง่ายโดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ได้จำนวนนักเรียนที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือครั้งที่ 1, 2 และหาคุณภาพเครื่องมือ รายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือและหาคุณภาพ

โรงเรียน	อำเภอ / กิ่งอำเภอ	จำนวนนักเรียนที่ใช้ทดลองเครื่องมือ		
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	หาคุณภาพ
โรงเรียนขนาดใหญ่				
บ้านปากพญา	เมือง	70	-	-
บ้านสันยุง	ลานสกา	50	-	-
บ้านหัวเขาช้าง	ขนอม	40	-	-
เคียงศิริ	นบพิตำ	36	-	-
บ้านบางตะเกา	ทุ่งใหญ่	-	60	-
วัดเขาขุนพนม	พรหมคีรี	-	50	-
บ้านสำนักใหม่	ลานสกา	-	44	-
ร้อนพิบูลย์	ร้อนพิบูลย์	-	42	-
วัดทางพูน	เฉลิมพระเกียรติฯ	-	-	69
วัดมะนาวหวาน	ช้างกลาง	-	-	51
วัดท้ายสำเภา	พระพรหม	-	-	72
วัดคงคา	นบพิตำ	-	-	64
วัดมังกลาราม	พิปูน	-	-	58
บ้านหน้าศาล	หัวไทร	-	-	50
วัดโคกหาด	ฉวาง	-	-	57
บ้านบางพระ	เชียรใหญ่	-	-	35
บ้านสำนักไม้เรียง	จุฬาภรณ์	-	-	41
วัดควนसान	ช้างกลาง	-	-	33
โรงเรียนขนาดกลาง				
วัดป่าใหม่	เมือง	37	-	-
บ้านชุมขลิง	พรหมคีรี	35	-	-
วัดนาทรง	นบพิตำ	37	-	-
วัดนิมหลา	หัวไทร	30	-	-
บ้านชุมโลง	ท่าศาลา	17	-	-

ตาราง 4 (ต่อ)

โรงเรียน	อำเภอ / กิ่งอำเภอ	จำนวนนักเรียนที่ใช้ทดลองเครื่องมือ		
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	หาคุณภาพ
บ้านจำปา	ทุ่งสง	-	31	-
บ้านหนองคล้า	ทุ่งใหญ่	-	22	-
บ้านชายทะเล	ปากพนัง	-	31	-
วัดน้ำรอบ	ลานสกา	-	35	-
วัดเขาน้อย	ร่อนพิบูลย์	-	23	-
ราษฎร์บำรุง	เฉลิมพระเกียรติฯ	-	14	-
บ้านไสยงปัก	นาบอน	-	-	24
บ้านนาคำเสา	บางขัน	-	-	39
วัดสำนักขัน	จุฬาภรณ์	-	-	32
วัดวังรีบุญเลิศ	ถ้าพรธรรมา	-	-	27
วัดเชิงแตระ	พระพรหม	-	-	32
วัดสวนขัน	ช้างกลาง	-	-	43
วัดโรงเหล็ก	นบพิตำ	-	-	36
ชุมชนวัดทอนหงส์	พรหมคีรี	-	-	31
วัดหญ้าปล้อง	ท่าศาลา	-	-	31
ทัศนาลัย	จุฬาภรณ์	-	-	31
บ้านในเขียว 1	พรหมคีรี	-	-	28
บ้านเขายวนเต่า	สิชล	-	-	33
วัดมหาชัยนาราม	เมือง	-	-	20
บ้านหนองหิน	ชะอวด	-	-	14
วัดเทพนิมิต	เชียรใหญ่	-	-	13
โรงเรียนขนาดเล็ก	เมือง	12	-	-
วัดป่ายาง	พรหมคีรี	14	-	-
วัดป่าแก้ว	เชียรใหญ่	14	-	-
วัดสระเกษ				

ตาราง 4 (ต่อ)

โรงเรียน	อำเภอ / กิ่งอำเภอ	จำนวนนักเรียนที่ใช้ทดลองเครื่องมือ		
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	หาคุณภาพ
วัดถ้ำใหญ่	ทุ่งสง	-	10	-
บ้านหนองเตย	ช้างกลาง	-	12	-
บ้านหนองยาง	นาบอน	-	10	-
บ้านคดสอก	ลานสกา	-	8	-
บ้านเกาะรอม	ทุ่งใหญ่	-	-	13
บ้านขุนทะเล	นบพิตำ	-	-	12
วัดปากท่าซอ	ถ้ำพรรณรา	-	-	16
วัดพระเพรง	พระพรหม	-	-	15
วัดโคกกระถิน	เฉลิมพระเกียรติฯ	-	-	11
วัดศาลาไผ	เมือง	-	-	15
บ้านควน	ฉวาง	-	-	11
รวม		392	392	1,080

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะของแบบทดสอบเป็นรูปแบบของการตัดสินใจปฏิบัติโดยมีสถานการณ์บังคับ

2. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับให้ครูประจำชั้นประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละด้าน ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2541 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะของแบบทดสอบเป็นรูปแบบของการตัดสินใจปฏิบัติโดยมีสถานการณ์บังคับซึ่งมี 4 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ จำนวน 30 ข้อ
- 1.2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง จำนวน 30 ข้อ
- 1.3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า จำนวน 30 ข้อ
- 1.4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง จำนวน 30 ข้อ

วิธีการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบ

การตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบ มีหลักการให้คะแนน ดังนี้

ให้ 2 คะแนน	สำหรับคำตอบที่แสดงถึงคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขไม่บกพร่องเลย
ให้ 1 คะแนน	สำหรับคำตอบที่แสดงถึงคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขบกพร่องเล็กน้อยจนถึงปานกลาง
ให้ 0 คะแนน	สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการบกพร่องในคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ตัวอย่าง แบบทดสอบวัดความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือ และตอบแทนคุณ

- (0) บุญรอดเป็นเด็กยากจนมีพี่น้องหลายคน บางวันไม่ได้มาโรงเรียนต้องอยู่บ้านเลี้ยงน้องจึงทำให้เรียนตามเพื่อนไม่ทัน ถ้านักเรียนอยู่ห้องเดียวกับบุญรอดนักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
- ก. ช่วยแนะนำให้เพราะกลัวคุณครูจะดู (0)
 - ข. ช่วยแนะนำบทเรียนให้เพื่อนด้วยความเต็มใจ (2)
 - ง. ช่วยแนะนำให้ถ้าบุญรอดเป็นเพื่อนสนิทกับเรา (1)

ตัวอย่าง แบบทดสอบด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง

- (0) สมศรียืมยางลบของอารีใช้เสมอ เย็นวันหนึ่งเมื่อกลับถึงบ้าน สมศรีพบว่าในกระเป๋าของเธอมียางลบของอารีอยู่ ถ้านักเรียนเป็นสมศรีจะปฏิบัติอย่างไร
- ก. นำไปคืนเพราะจะได้ยืมใช้อีก (1)
 - ข. นำไปคืนเพราะยางลบนั่นเป็นของอารี (2)
 - ค. นำไปคืนเพราะกลัวถูกครูทำโทษ (0)

ตัวอย่าง แบบทดสอบด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า

(0) หลังเลิกเรียน ชั่วโมงวิทยาศาสตร์ มีเพื่อนเปิดพัดลมทิ้งไว้ สมชายเป็นคนสุดท้ายที่เดินออกจากห้องเรียน ถ้านักเรียนเป็นสมชาย จะปฏิบัติอย่างไร

- ก. ช่วยปิดพัดลมเพราะต้องการประหยัดพลังงาน (2)
- ข. ช่วยปิดพัดลมเพราะกลัวครูทำโทษ (0)
- ค. ช่วยปิดพัดลมเพราะเป็นกฎของห้องเรียน (1)

ตัวอย่าง แบบทดสอบด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง

(0) ในการเข้าค่ายพักแรม กลุ่มของอนุรักษ์ ได้รับมอบหมายให้ทำความสะอาดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม อนุรักษ์ไม่ชอบทำงานอย่างนี้เลย ถ้านักเรียนเป็นอนุรักษ์ จะทำอย่างไร

- ก. ช่วย เพราะเพื่อนๆทำกันทุกคน (1)
- ข. ช่วย เพราะ คิดว่าเป็นหน้าที่ของเรา (2)
- ค. ช่วย เพราะ กลัวถูกทำโทษ (0)

แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับให้ครูประจำชั้นประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละด้าน ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541

ตัวอย่าง แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

คำชี้แจง ขอความกรุณาจากครูประจำชั้น / วิชา ได้ประเมินพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมจำเป็นในการดำรงชีวิตของ ค.ช. / ค.ญ. โรงเรียน.....
อำเภอ..... จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2544

โดยทำเครื่องหมาย ในช่องพฤติกรรม ซึ่งมี 3 ระดับ ดังนี้

- 2 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ดี / ปฏิบัติเป็นประจำ
- 1 หมายถึง มีพฤติกรรมที่พอใช้ / ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
- 0 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ไม่น่าพอใจ / ไม่เคยปฏิบัติเลย

ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ

พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม (กรมวิชาการ . 2541 : 40) ได้แก่

1. ให้กำลังใจผู้อื่นเมื่อได้รับความทุกข์
2. ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
3. ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น
4. ตอบแทนบุญคุณผู้มีคุณ

พฤติกรรมที่ 1 ให้กำลังใจผู้อื่นเมื่อได้รับทุกข์

พฤติกรรมซึ่ง	ระดับพฤติกรรม		
	ประจำ (2)	บางครั้ง (1)	ไม่เคยเลย (0)
1. หาทางช่วยเหลือผู้ที่มีความทุกข์.....
2. ไม่หัวเราะเยาะและซ้ำเติมผู้ที่พลาดพลั้งหรือ ผิดพลาด.....
3. มีวาจาไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง.....
ฯลฯ			

ด้านความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และความถูกต้อง พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม

(กรมวิชาการ . 2541 : 41) ได้แก่

1. ปฏิบัติตนเหมาะสมตามหน้าที่
2. ซื่อตรงต่อตนเอง
3. ซื่อตรงต่อผู้อื่น

พฤติกรรมที่ 1 ปฏิบัติตนเหมาะสมตามหน้าที่

พฤติกรรมซึ่ง	ระดับพฤติกรรม		
	ประจำ (2)	บางครั้ง (1)	ไม่เคยเลย (0)
1. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จตามบทบาทและหน้าที่.....
2. มีส่วนร่วมวางแผนการทำงานและกำหนดบทบาทหน้าที่.....
3. ร่วมประเมินผลการทำงานของกลุ่ม.....
ฯลฯ			

ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม (กรมวิชาการ . 2541 : 42) ได้แก่

1. เป็นผู้มีความประหยัด
2. ดูแลรักษาสมบัติส่วนตัว
3. ดูแลรักษาสมบัติส่วนรวม
4. ชี้แนะบุคคลอื่นให้เห็นคุณค่าของทรัพยากร
5. เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้สิ่งของและทรัพย์สิน

พฤติกรรมที่ 1 เป็นผู้มีความประหยัด

พฤติกรรมซึ่ง	ระดับพฤติกรรม		
	ประจำ (2)	บางครั้ง (1)	ไม่เคยเลย (0)
1. รู้จักการประหยัดกระแสไฟฟ้าโดยไม่เปิดทิ้งไว้.....
2. รู้จักการประหยัดน้ำดื่ม น้ำใช้ ปิดทุกครั้งหลังเลิกใช้งาน...
3. ปฏิบัติตนเป็นคนที่ประหยัดทั้งส่วนตัวและส่วนรวม.....
ฯลฯ			

ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง พฤติกรรม
คุณธรรม จริยธรรม (กรมวิชาการ . 2541 : 43) ได้แก่

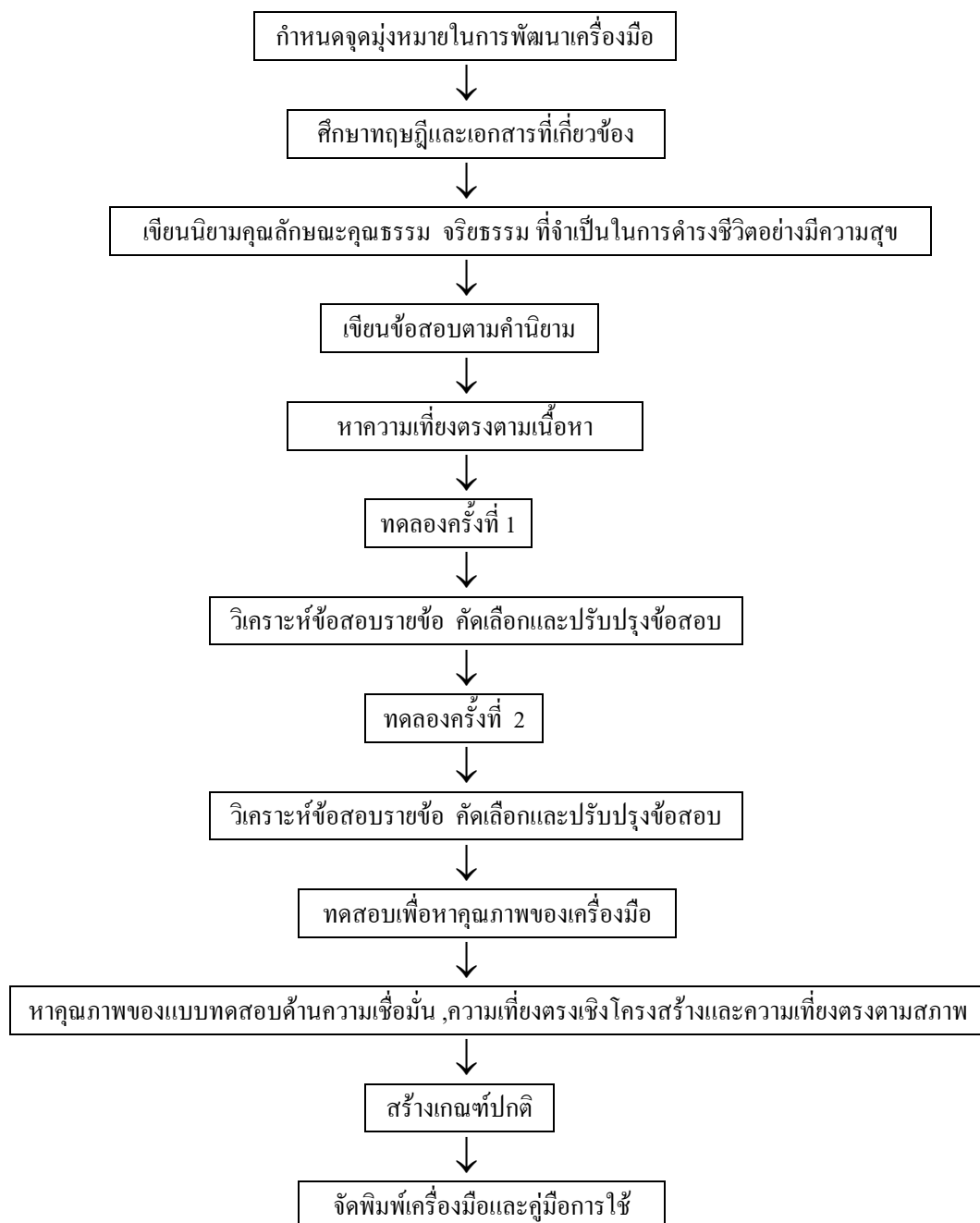
1. ตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
2. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น
3. ละเอียครอบคอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
4. ปฏิบัติหน้าที่ถูกต้อง แกะใจข้อบกพร่องด้วยความเต็มใจ
5. ขอมรับผลงานที่ตนเองปฏิบัติ

พฤติกรรมที่ 1 ตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

พฤติกรรมชี้บ่ง	ระดับพฤติกรรม		
	ประจำ (2)	บางครั้ง (1)	ไม่เคยเลย (0)
1. เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มด้วยความสมัครใจ.....
2. ปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานของกลุ่ม.....
ฯลฯ			

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังแสดงไว้ในภาพประกอบ 3 ดังนี้

ภาพประกอบ 3 ลำดับขั้นตอนของการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

จากภาพประกอบ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือ วัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเครื่องมือ

ในการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ สร้างเกณฑ์ปกติ (norms) และคู่มือการใช้เครื่องมือ

2. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม

2.2 รวบรวมค่านิยมของคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมี

ความสุข

2.3 ศึกษารูปแบบเครื่องมือที่ใช้วัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ว่ารูปแบบใดเหมาะสมที่สุด ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบทดสอบสถานการณ์

3. เขียนนิยามคุณลักษณะของคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งสรุปจากพฤติกรรมที่แสดงออก มีรายละเอียดดังนี้

3.1 พฤติกรรมที่แสดงออกด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือ และตอบแทนคุณ (กรมวิชาการ.2541: 40) ได้แก่

1. ให้กำลังใจผู้อื่นเมื่อได้รับความทุกข์

2. ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

3. ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น

3.2 พฤติกรรมที่แสดงออกด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง (กรมวิชาการ.2541: 41) ได้แก่

1. ปฏิบัติเหมาะสมตามหน้าที่

2. ซื่อตรงต่อตนเอง

3. ซื่อตรงต่อผู้อื่น

3.3 พฤติกรรมที่แสดงออกด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า (กรมวิชาการ .2541 : 42) ได้แก่

1. เป็นผู้มีค่าประหยัด

2. ดูแลรักษาสมบัติส่วนตัว

3. ดูแลรักษาสมบัติส่วนรวม

4. ชี้แนะบุคคลอื่นให้เห็นคุณค่าของทรัพยากร
5. เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้สิ่งของและทรัพย์สิน

3.4 พฤติกรรมที่แสดงออกด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง (กรมวิชาการ.2541: 43) ได้แก่

1. ตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
2. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น
3. ละเอียด รอบคอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
4. ปฏิบัติหน้าที่ถูกต้อง แกะไขข้อบกพร่องด้วยความเต็มใจ
5. ยอมรับผลงานที่ตนเองปฏิบัติ

4. เขียนข้อสอบตามคำนิยามของคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ลักษณะข้อสอบที่สร้างเป็นแบบทดสอบสถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์มี 3 ตัวเลือก แล้วให้ผู้ตอบพิจารณาว่าถ้าหากผู้ตอบเป็นผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ / สถานการณ์ นั้นจะเลือกปฏิบัติอย่างไร

4.2 สร้างข้อสอบสถานการณ์ให้ครอบคลุมลักษณะทั้งสี่ด้าน ได้แก่ ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า และ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง โดยมีจำนวนข้อสอบสถานการณ์ด้านละ 50 ข้อ รวมเป็น 200 ข้อ

4.3 การให้คะแนนใช้เกณฑ์ในการตัดสินให้คะแนนตามระดับการมีจริยธรรมของโคลเบอร์ก ดังนี้

ให้ 2 คะแนน	สำหรับคำตอบที่แสดงถึงคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขไม่บกพร่องเลย
ให้ 1 คะแนน	สำหรับคำตอบที่แสดงถึงคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขบกพร่องเล็กน้อยจนถึงปานกลาง
ให้ 0 คะแนน	สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการบกพร่องในคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

5. ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) เพื่อหาจุดบกพร่องของข้อสอบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านจิตวิทยา และด้านวัดผลการศึกษา จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบเครื่องมือในแต่ละด้าน เป็นรายสถานการณ์ ว่าวัดได้ตรงตามคุณลักษณะในแต่ละด้านหรือไม่ แล้วให้คะแนน + 1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรง ให้คะแนน - 1 เมื่อแน่ใจว่าวัดไม่ได้ตรง และให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจ จากนั้นนำผลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าดัชนีที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะของกลุ่มพฤติกรรมนั้น หลังจากผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบแล้ว ได้นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขในส่วนบกพร่องจนได้ แบบทดสอบ จำนวน 200 ข้อ

6. ทดลองครั้งที่ 1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น จำนวน 200 ข้อ ทดสอบกับกลุ่มทดลอง จำนวน 401 คน โดยทำแบบทดสอบทั้ง 4 ฉบับ

7. วิเคราะห์ข้อสอบรายข้อจากการทดลองครั้งที่ 1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ เป็นรายข้อ (item analysis) โดยใช้ การทดสอบที (t-test) เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่ดี เฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 191 ข้อ แยกเป็น 4 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 จำนวน 46 ข้อ ฉบับที่ 2 จำนวน 47 ข้อ ฉบับที่ 3, 4 จำนวนฉบับละ 49 ข้อ

8. ทดลองครั้งที่ 2 โดยนำข้อสอบที่คัดเลือกจากการทดลองครั้งที่ 1 ทั้ง 4 ฉบับ จำนวน 191 ข้อ ไปทดสอบกับกลุ่มทดลอง จำนวน 401 คน

9. วิเคราะห์ข้อสอบรายข้อจากการทดลองครั้งที่ 2 ซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกันกับขั้น 7 และคัดเลือกข้อที่อยู่ในเกณฑ์ เพื่อนำไปทดสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แบบทดสอบจำนวน 4 ฉบับๆละ 30 ข้อ รวมเป็น 120 ข้อ

10. ทดสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ นำข้อสอบที่คัดเลือกจากการทดลองครั้งที่ 2 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,080 คน

11. วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือทั้งฉบับ โดยคำนวณค่าต่อไปนี้

11.1 ความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient)

11.2 ความเที่ยงตรง โดยแยกวิธีคำนวณ ดังนี้

11.2.1 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หาโดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (item-test correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (pearson product moment correlation coefficient)

11.2.2 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (concurrent validity) หาโดยวิธีการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

อย่างมีความสุข กับคะแนนเฉลี่ยที่อาจารย์ประจำชั้น 1 คน และอาจารย์ผู้สอนอีก 2 คน ประเมินนักเรียนโดยใช้แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและนักเรียนที่ใช้ในการหาค่าความเที่ยงตรงตามสภาพได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โรงเรียนละ 10 % จากนักเรียนที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 1,080 คน ได้นักเรียนจำนวน 108 คน

12. สร้างเกณฑ์ปกติ นำคะแนนจากการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ไปคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ไทล์ (percentile) แล้วเทียบหาคะแนนที่ปกติ (normalized T-score) และทำการปรับคะแนนโดยใช้วิธีกำลังสองต่ำสุด

13. จัดพิมพ์เครื่องมือและคู่มือการใช้เครื่องมือ

คู่มือการใช้เครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

13.1 โครงสร้างของเครื่องมือ

13.2 วัตถุประสงค์ในการใช้เครื่องมือ

13.3 วิธีดำเนินการสอบ

13.4 ค่าสถิติและคุณภาพของเครื่องมือ

13.5 เกณฑ์ปกติ

13.6 การแปลความหมายคะแนนจากผลการวัด

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อขออนุญาตผู้บริหาร โรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนดเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. เตรียมเครื่องมือให้เพียงพอ สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้ง และวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. นำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1 อธิบายให้นักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ที่จะได้รับการทดสอบ

3.2 อธิบายให้นักเรียนเข้าใจวิธีการทำแบบทดสอบ ก่อนที่ทุกคนจะเริ่มทดสอบ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 อำนาจจำแนกโดยวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ (item analysis) โดยใช้การทดสอบที (t-test) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ . 2537 : 131)

1.2 ความเที่ยงตรง

1.2.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับลักษณะเฉพาะพฤติกรรม (IOC) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ . 2537 : 132 - 133)

1.2.2 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (concurrent validity) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบกับคะแนนที่ได้จากการประเมินของครูประจำชั้น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (pearson product moment correlation coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 85)

1.2.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หาโดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (item - test correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (pearson product moment correlation coefficient)

1.3 ความเชื่อมั่น (reliability) ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2522 : 138 - 153)

2. เกณฑ์ปกติ (norms) โดยนำคะแนนจากการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ไปคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ไทล์ (percentile) แล้วเทียบหาคะแนนที่ปกติ (normalized T-score) และทำการปรับคะแนนโดยใช้วิธีกำลังสองต่ำสุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้านี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียนตามมาตรฐานโรงเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2541 ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีสัญลักษณ์ที่ใช้ ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
k	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	สถิติที่ใช้ในการทดสอบที (t - test)
r_{tt}	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
T	แทน	คะแนนที่ปกติ (Normalized T - Score)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. คุณภาพเครื่องมือ
 - 1.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา
 - 1.2 อำนาจจำแนกรายข้อ

1.2.1 การทดลองครั้งที่ 1

- 1) ค่าสถิติทดสอบที่เพื่อพิจารณาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบรายข้อ
- 2) การคัดเลือกและปรับปรุงแก้ไขข้อสอบเพื่อนำไปทดลองครั้งที่ 2

1.2.2 การทดลองครั้งที่ 2

- 1) ค่าสถิติทดสอบที่เพื่อพิจารณาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบรายข้อ
- 2) การคัดเลือกข้อสอบและจัดฉบับใหม่เพื่อนำไปหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.3 ความเชื่อมั่น

1.4 ความเที่ยงตรงตามสภาพ

1.5 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

2. เกณฑ์ปกติ (Norms)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คุณภาพเครื่องมือ

1.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) ในการประเมินคุณภาพของเครื่องมือขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ฉบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ ฉบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า และ ฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง จำนวน ฉบับละ 50 ข้อ ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 4 คน ด้านการวัดผลการศึกษาจำนวน 3 คน เป็นผู้พิจารณาข้อสอบเป็นรายข้อเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อสอบในแต่ละสถานการณ์ พร้อมทั้งปรับปรุง แก้ไขเครื่องมือทางด้านภาษา ข้อความเพื่อความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งผลการพิจารณาปรากฏว่าข้อสอบที่สร้างขึ้นในแบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ฉบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.85 ถึง 1.00 ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.85 ถึง 1.00 ฉบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.71 ถึง 1.00 ฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.57 ถึง 1.00

1.2 อำนาจจำแนกรายข้อ

1.2.1 การทดลองครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ฉบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ ฉบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า และฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง จำนวนฉบับละ 50 ข้อ ซึ่งผ่านการพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ทดสอบกับกลุ่มทดลองเครื่องมือ จำนวน 401 คน แล้วนำผลการสอบวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้การทดสอบที (t – test) ผลปรากฏดังตาราง 5 – 8

ตาราง 5 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ จากการทดลองครั้งที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
1.	2.37	0.54	2.01	0.54	5.27	คัดเลือกไว้
2.	2.00	0.20	1.79	0.43	4.40	คัดเลือกไว้
3.	2.43	0.49	1.98	0.55	6.07	คัดเลือกไว้
4.	2.96	0.24	2.64	0.68	4.38	คัดเลือกไว้
5.	1.92	0.27	1.82	0.50	1.76	คัดเลือกไว้
6.	2.53	0.50	2.01	0.54	7.05	คัดเลือกไว้
7.	2.53	0.52	1.98	0.57	4.81	คัดเลือกไว้
8.	2.94	0.24	2.42	0.75	6.58	คัดเลือกไว้
9.	2.21	0.97	1.72	0.88	3.75	คัดเลือกไว้
10.	2.75	0.48	1.00	0.00	36.50	คัดเลือกไว้
11.	2.45	0.87	1.79	0.84	5.48	คัดเลือกไว้
12.	1.99	0.30	1.38	0.62	8.90	คัดเลือกไว้
13.	1.52	3.13	1.49	0.78	0.10	ตัดออก
14.	2.52	0.66	2.00	0.76	5.20	คัดเลือกไว้
15.	1.56	0.64	1.50	0.77	0.60	ตัดออก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
16.	2.83	0.47	2.22	0.80	6.57	คัดเลือกไว้
17.	2.86	0.45	2.22	0.81	6.90	คัดเลือกไว้
18.	1.19	0.53	1.27	0.55	-1.05	ตัดออก
19.	1.98	0.40	1.61	0.62	5.02	คัดเลือกไว้
20.	1.81	3.40	1.26	0.63	1.59	ตัดออก
21.	2.83	0.45	2.34	0.77	5.50	คัดเลือกไว้
22.	2.06	0.34	1.91	0.67	1.99	คัดเลือกไว้
23.	2.75	0.58	2.10	0.81	6.54	คัดเลือกไว้
24.	2.23	1.93	1.56	0.66	3.28	คัดเลือกไว้
25.	1.90	0.97	1.47	0.77	3.47	คัดเลือกไว้
26.	2.77	0.51	2.11	0.82	6.87	คัดเลือกไว้
27.	2.08	0.34	1.53	0.72	6.94	คัดเลือกไว้
28.	2.61	0.58	2.04	0.71	6.20	คัดเลือกไว้
29.	2.65	0.56	2.00	0.75	6.94	คัดเลือกไว้
30.	2.14	0.38	1.96	0.75	2.14	คัดเลือกไว้
31.	2.04	0.40	1.55	0.70	6.07	คัดเลือกไว้
32.	2.84	0.49	2.21	0.76	7.01	คัดเลือกไว้
33.	3.19	2.99	2.13	0.79	3.42	คัดเลือกไว้
34.	1.75	0.96	1.36	0.64	3.38	คัดเลือกไว้
35.	2.16	0.51	1.73	0.74	4.81	คัดเลือกไว้
36.	2.76	0.62	0.95	0.78	8.10	คัดเลือกไว้
37.	2.21	0.92	1.85	0.81	2.93	คัดเลือกไว้
38.	2.78	0.50	1.47	0.70	15.15	คัดเลือกไว้
39.	2.11	0.55	1.67	0.77	4.67	คัดเลือกไว้
40.	2.77	0.53	2.11	0.75	7.19	คัดเลือกไว้

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
41.	2.73	0.57	1.96	0.76	8.10	คัดลอกไว้
42.	2.03	0.93	1.53	0.76	4.18	คัดลอกไว้
43.	2.73	0.60	1.97	0.80	7.62	คัดลอกไว้
44.	2.04	0.96	1.27	0.62	6.73	คัดลอกไว้
45.	2.15	0.41	1.95	0.69	2.50	คัดลอกไว้
46.	2.72	0.60	2.08	0.81	6.32	คัดลอกไว้
47.	2.11	0.45	1.82	0.72	3.44	คัดลอกไว้
48.	2.83	0.45	2.25	0.74	6.67	คัดลอกไว้
49.	2.89	0.31	2.17	0.79	8.45	คัดลอกไว้
50	2.92	0.34	2.33	0.78	6.95	คัดลอกไว้

จากตาราง 5 แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ จำนวน 50 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ -1.05 ถึง 36.50 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 13 , 15 ,18 และข้อ 20

ตาราง 6 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง จากการทดลองครั้งที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
1.	2.37	0.54	1.93	0.50	5.97	คัดเลือกว่า
2.	2.00	0.20	1.72	0.55	4.77	คัดเลือกว่า
3.	2.43	0.50	1.88	0.57	7.24	คัดเลือกว่า
4.	2.94	0.24	2.20	0.89	8.26	คัดเลือกว่า
5.	1.92	0.27	1.70	0.54	3.64	คัดเลือกว่า
6.	2.53	0.50	1.90	0.61	7.97	คัดเลือกว่า
7.	2.35	0.52	1.90	0.60	5.70	คัดเลือกว่า
8.	2.94	0.24	2.33	0.82	7.17	คัดเลือกว่า
9.	2.21	0.97	1.69	0.84	4.07	คัดเลือกว่า
10.	2.75	0.48	1.14	0.35	27.16	คัดเลือกว่า
11.	2.45	0.87	1.67	0.81	6.59	คัดเลือกว่า
12.	1.99	0.30	1.47	0.63	7.48	คัดเลือกว่า
13.	1.52	3.13	1.49	0.79	0.93	ตัดออก
14.	2.52	0.66	1.83	0.80	6.70	คัดเลือกว่า
15.	1.56	0.64	1.37	0.72	1.97	คัดเลือกว่า
16.	2.83	0.47	2.02	0.85	8.31	คัดเลือกว่า
17.	2.86	0.45	1.86	0.84	10.48	คัดเลือกว่า
18.	1.19	0.53	1.20	0.51	-1.36	ตัดออก
19.	1.98	0.40	1.47	0.61	6.98	คัดเลือกว่า
20.	1.81	3.40	1.26	0.54	1.60	ตัดออก
21.	2.83	0.45	2.20	0.68	7.71	คัดเลือกว่า
22.	2.06	0.34	1.82	0.70	3.07	คัดเลือกว่า
23.	2.75	0.58	2.02	0.83	7.24	คัดเลือกว่า
24.	2.23	1.93	1.45	0.66	3.62	คัดเลือกว่า

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
25.	1.90	0.97	1.42	0.75	3.91	คัดลอกไว้
26.	2.77	0.51	1.97	0.86	8.02	คัดลอกไว้
27.	2.08	0.34	1.61	0.71	5.98	คัดลอกไว้
28.	2.61	0.58	1.92	0.75	7.27	คัดลอกไว้
29.	2.65	0.56	2.07	0.66	6.74	คัดลอกไว้
30.	2.14	0.38	1.85	0.80	3.29	คัดลอกไว้
31.	2.04	0.40	1.62	0.69	5.25	คัดลอกไว้
32.	2.84	0.49	2.11	0.79	7.87	คัดลอกไว้
33.	3.19	2.99	2.19	0.69	3.25	คัดลอกไว้
34.	1.75	0.96	1.42	0.65	2.84	คัดลอกไว้
35.	2.16	0.51	1.79	0.71	4.22	คัดลอกไว้
36.	2.76	0.62	1.85	0.80	9.01	คัดลอกไว้
37.	2.21	0.92	1.74	0.80	3.84	คัดลอกไว้
38.	2.78	0.50	1.53	0.70	14.45	คัดลอกไว้
39.	2.11	0.55	1.67	0.75	4.72	คัดลอกไว้
40.	2.77	0.53	1.99	0.79	8.24	คัดลอกไว้
41.	2.73	0.57	1.94	0.74	8.51	คัดลอกไว้
42.	2.03	0.93	1.52	0.72	4.35	คัดลอกไว้
43.	2.73	0.60	1.84	0.80	8.89	คัดลอกไว้
44.	2.04	0.96	1.37	0.65	5.78	คัดลอกไว้
45.	2.15	0.41	1.93	0.62	2.95	คัดลอกไว้
46.	2.72	0.60	1.93	0.84	7.61	คัดลอกไว้
47.	2.11	0.45	1.76	0.73	4.10	คัดลอกไว้
48.	2.83	0.45	2.01	0.73	8.64	คัดลอกไว้
49.	2.89	0.31	2.09	0.83	9.13	คัดลอกไว้
50.	2.92	0.34	2.20	0.81	7.85	คัดลอกไว้

จากตาราง 6 แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง จำนวน 50 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ -1.36 ถึง 27.16 มีข้อที่มีค่า t ไม่นับสำคัญ จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 13 , 18 และข้อ 20

ตาราง 7 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า จากการทดลองครั้งที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
1.	2.38	0.53	1.81	0.56	7.39	คัดเลือกไว้
2.	2.01	0.17	1.62	0.58	6.42	คัดเลือกไว้
3.	2.42	0.50	1.70	0.59	9.30	คัดเลือกไว้
4.	2.98	0.14	2.02	0.92	10.30	คัดเลือกไว้
5.	1.92	0.27	1.66	0.55	4.21	คัดเลือกไว้
6.	2.52	0.50	1.83	0.64	8.51	คัดเลือกไว้
7.	2.35	0.52	1.84	0.62	6.33	คัดเลือกไว้
8.	2.94	0.24	2.10	0.88	9.20	คัดเลือกไว้
9.	2.20	0.97	1.56	0.80	5.09	คัดเลือกไว้
10.	2.75	0.48	1.18	0.41	24.85	คัดเลือกไว้
11.	2.42	0.89	1.65	0.80	6.45	คัดเลือกไว้
12.	2.09	0.40	1.47	0.63	8.31	คัดเลือกไว้
13.	2.49	4.42	1.48	0.77	2.25	คัดเลือกไว้
14.	2.58	0.64	1.82	0.80	7.44	คัดเลือกไว้
15.	1.77	0.79	1.39	0.74	3.51	คัดเลือกไว้
16.	2.87	0.42	2.01	0.85	9.16	คัดเลือกไว้
17.	2.71	0.64	1.85	0.83	8.04	คัดเลือกไว้
18.	1.31	0.79	1.20	0.51	1.47	ตัดออก
19.	2.09	0.47	1.47	0.61	8.02	คัดเลือกไว้
20.	1.52	0.83	1.27	0.57	2.48	คัดเลือกไว้
21.	2.77	0.49	2.17	0.68	7.15	คัดเลือกไว้
22.	2.15	0.41	1.82	0.70	4.06	คัดเลือกไว้
23.	2.82	0.50	2.00	0.83	8.47	คัดเลือกไว้
24.	2.30	1.94	1.50	0.67	3.89	คัดเลือกไว้
25.	2.11	0.97	1.43	0.76	5.51	คัดเลือกไว้

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
26.	2.72	0.53	1.95	0.86	7.62	คัดลอกไว้
27.	2.18	0.44	1.61	0.71	6.85	คัดลอกไว้
28.	2.65	0.58	1.91	0.75	7.80	คัดลอกไว้
29.	2.72	0.51	2.05	0.66	8.03	คัดลอกไว้
30.	2.30	0.48	1.87	0.80	4.60	คัดลอกไว้
31.	2.14	0.49	1.63	0.71	5.93	คัดลอกไว้
32.	2.77	0.51	2.08	0.79	7.36	คัดลอกไว้
33.	3.15	3.00	2.18	0.70	3.15	คัดลอกไว้
34.	1.99	0.99	1.43	0.66	4.72	คัดลอกไว้
35.	2.26	0.54	1.79	0.71	5.23	คัดลอกไว้
36.	2.71	0.64	1.82	0.78	8.80	คัดลอกไว้
37.	2.36	0.88	1.71	0.78	5.51	คัดลอกไว้
38.	2.69	0.54	1.53	0.69	13.21	คัดลอกไว้
39.	2.28	0.59	1.68	0.76	6.22	คัดลอกไว้
40.	2.73	0.53	1.97	0.78	8.03	คัดลอกไว้
41.	2.66	0.59	1.94	0.74	7.63	คัดลอกไว้
42.	2.23	0.91	1.53	0.72	6.05	คัดลอกไว้
43.	2.68	0.62	1.82	0.80	8.54	คัดลอกไว้
44.	2.12	0.90	1.40	0.67	6.42	คัดลอกไว้
45.	2.27	0.49	1.95	0.63	4.03	คัดลอกไว้
46.	2.92	2.90	1.93	0.84	3.27	คัดลอกไว้
47.	2.21	0.52	1.76	0.73	5.04	คัดลอกไว้
48.	2.81	0.46	2.02	0.83	8.32	คัดลอกไว้
49.	2.90	0.30	2.09	0.82	9.29	คัดลอกไว้
50.	2.83	0.43	2.20	0.85	6.60	คัดลอกไว้

จากตาราง 7 แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า จำนวน 50 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.47 ถึง 24.85 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 18

ตาราง 8 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่นรอบคอบแลถูกต้อง จากการทดลองครั้งที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
1.	2.42	0.54	1.87	0.53	7.33	คัดเลือกไว้
2.	2.05	0.26	1.67	0.55	6.23	คัดเลือกไว้
3.	2.46	0.50	1.70	0.59	9.76	คัดเลือกไว้
4.	2.90	0.22	2.05	0.89	9.80	คัดเลือกไว้
5.	1.97	0.36	1.72	0.53	3.88	คัดเลือกไว้
6.	2.46	0.58	1.86	0.60	7.19	คัดเลือกไว้
7.	2.32	0.55	1.87	0.58	5.64	คัดเลือกไว้
8.	2.87	0.44	2.08	0.84	8.35	คัดเลือกไว้
9.	2.18	0.95	1.59	0.77	4.84	คัดเลือกไว้
10.	2.65	0.63	1.23	0.45	18.18	คัดเลือกไว้
11.	2.38	0.86	1.70	0.76	5.79	คัดเลือกไว้
12.	2.15	0.46	1.54	0.63	7.86	คัดเลือกไว้
13.	2.47	4.41	1.51	0.75	2.15	คัดเลือกไว้
14.	2.50	0.70	1.83	0.78	6.38	คัดเลือกไว้
15.	1.76	0.79	1.44	0.74	2.95	คัดเลือกไว้
16.	2.83	0.49	1.96	0.80	9.23	คัดเลือกไว้
17.	2.62	0.76	1.83	0.79	7.19	คัดเลือกไว้
18.	1.36	0.56	1.23	0.51	1.72	ตัดออก
19.	2.06	0.45	1.48	0.59	7.81	คัดเลือกไว้
20.	1.58	0.87	1.31	0.58	2.59	คัดเลือกไว้
21.	2.75	0.50	2.07	0.76	7.51	คัดเลือกไว้
22.	2.21	0.46	1.86	0.65	4.40	คัดเลือกไว้
23.	2.80	0.51	2.01	0.78	8.43	คัดเลือกไว้
24.	2.36	1.95	1.36	0.63	4.89	คัดเลือกไว้

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
25.	2.15	0.97	1.48	0.73	5.52	คัดลอกไว้
26.	2.73	0.53	1.77	0.84	9.68	คัดลอกไว้
27.	2.23	0.47	1.67	0.70	6.67	คัดลอกไว้
28.	2.62	0.58	1.91	0.73	7.63	คัดลอกไว้
29.	2.69	0.53	1.93	0.67	8.92	คัดลอกไว้
30.	2.38	0.51	1.87	0.77	5.51	คัดลอกไว้
31.	2.17	0.51	1.62	0.68	6.46	คัดลอกไว้
32.	2.74	0.52	2.11	0.74	6.96	คัดลอกไว้
33.	3.11	3.01	2.15	0.69	3.11	คัดลอกไว้
34.	1.95	0.97	1.45	0.61	4.37	คัดลอกไว้
35.	2.30	0.56	1.82	0.70	5.35	คัดลอกไว้
36.	2.69	0.65	1.84	0.75	8.60	คัดลอกไว้
37.	2.33	0.60	1.70	0.73	6.64	คัดลอกไว้
38.	2.65	0.56	1.50	0.64	13.51	คัดลอกไว้
39.	2.33	0.60	1.70	0.73	6.64	คัดลอกไว้
40.	2.70	0.54	1.93	0.77	4.89	คัดลอกไว้
41.	2.64	0.59	1.89	0.74	7.92	คัดลอกไว้
42.	2.21	0.90	1.58	0.71	5.48	คัดลอกไว้
43.	2.66	0.62	1.83	0.77	8.41	คัดลอกไว้
44.	2.10	0.89	1.44	0.66	5.95	คัดลอกไว้
45.	2.32	0.51	1.94	0.60	4.83	คัดลอกไว้
46.	2.67	0.60	1.84	0.81	8.20	คัดลอกไว้
47.	2.30	0.54	1.83	0.78	4.95	คัดลอกไว้
48.	2.82	0.46	2.01	0.82	8.60	คัดลอกไว้
49.	2.91	0.29	2.09	0.78	9.87	คัดลอกไว้
50.	2.86	0.40	2.04	0.88	8.51	คัดลอกไว้

จากตาราง 8 แบบทดลองวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง จำนวน 50 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.72 ถึง 18.18 และ มีค่า t ที่ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 18

1.2.2 การทดลองครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน ฌบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ จำนวน 46 ข้อ ฌบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ จำนวน 47 ข้อ ฌบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า จำนวน 49 ข้อ ฌบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง จำนวน 49 ข้อ ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 401 คน แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้การทดสอบที ($t - test$) และพิจารณาค่า t ที่ไม่มีนัยสำคัญ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงสุดในแต่ละพฤติกรรมย่อยให้ได้จำนวนข้อสอบฌบับละ 30 ข้อ ผลดังตาราง 9–13

ตาราง 9 จำนวนข้อสอบในแต่ละพฤติกรรมย่อย ของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

พฤติกรรมที่แสดงออก	จำนวนข้อสอบ
<u>ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ</u>	30
1. ให้กำลังใจผู้อื่นเมื่อได้รับความทุกข์	4
2. ไม่เบียดเบียนผู้อื่น	4
3. ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น	4
4. ตอบแทนคุณผู้มีคุณ	4
5. รู้จักแบ่งปันทรัพย์สินหรือสิ่งของ	4
6. ปรารถนาดีต่อผู้อื่น	5
7. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	5
<u>ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง</u>	30
1. ปฏิบัติตนเหมาะสมตามหน้าที่	10
2. ซื่อตรงต่อตนเอง	10
3. ซื่อตรงต่อผู้อื่น	10

ตาราง 9 (ต่อ)

พฤติกรรมที่แสดงออก	จำนวนข้อสอบ
<u>การใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า</u>	30
1. เป็นผู้มีความประหยัด	6
2. ดูแลรักษาสมบัติส่วนตัว	6
3. ดูแลรักษาสมบัติส่วนรวม	6
4. ชี้แนะบุคคลอื่นให้เห็นคุณค่าของทรัพยากร	6
5. เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้สิ่งของและทรัพย์สิน	6
<u>การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง</u>	30
1. ตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	5
2. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น	5
3. ละเอียดยรอบคอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	5
4. ปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเต็มใจ	5
5. ยอมรับผลงานที่ตนเองปฏิบัติ	5
6. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม	5
รวมทั้งสิ้น	120

จากตาราง 9 แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีจำนวนข้อสอบในแต่ละพฤติกรรมย่อยฉบับละ 30 ข้อ ได้แก่ ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ พฤติกรรมละ 4,5 ข้อ ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง พฤติกรรมละ 10 ข้อ ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า พฤติกรรมละ 6 ข้อ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง พฤติกรรมละ 5 ข้อ

ตาราง 10 อำนาจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างมี
ความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขรู้จักแบ่งปันช่วยเหลือ และตอบแทนคุณจากการ
ทดลองครั้งที่ 2

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
1.	1.99	0.17	1.84	0.51	2.80	คัดเลือกว่า
2.	1.98	0.14	1.90	0.44	1.74	ตัดออก
3.	2.00	0.14	1.91	0.55	1.58	ตัดออก
4.	3.00	0.00	2.57	0.69	6.27	คัดเลือกว่า
5.	2.16	0.49	1.94	0.58	2.90	คัดเลือกว่า
6.	2.19	0.39	2.06	0.49	2.07	ตัดออก
7.	2.34	3.12	1.89	0.62	1.47	ตัดออก
8.	2.90	0.30	2.37	0.75	6.58	คัดเลือกว่า
9.	2.38	2.12	1.86	0.89	2.26	คัดเลือกว่า
10.	2.79	0.41	2.22	0.77	6.52	คัดเลือกว่า
11.	2.70	2.04	1.87	0.85	3.76	คัดเลือกว่า
12.	2.16	0.47	1.98	0.67	2.22	ตัดออก
13.	2.62	0.55	2.11	0.79	5.31	คัดเลือกว่า
14.	2.96	0.20	2.37	0.80	7.16	คัดเลือกว่า
15.	2.89	0.31	2.24	0.78	7.13	คัดเลือกว่า
16.	2.14	0.38	2.01	0.59	1.85	ตัดออก
17.	2.96	0.20	2.33	0.80	7.60	คัดเลือกว่า
18.	2.00	0.35	1.78	0.58	3.26	ตัดออก
19.	2.95	0.26	2.45	0.73	6.45	คัดเลือกว่า
20.	2.02	0.14	1.91	0.59	1.82	ตัดออก
21.	1.75	0.96	1.61	0.72	1.17	ตัดออก
22.	2.89	0.37	2.22	0.87	7.07	คัดเลือกว่า
23.	2.30	0.48	2.14	0.57	2.15	ตัดออก
24.	2.87	0.37	2.09	0.74	9.45	คัดเลือกว่า

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
25.	2.74	0.44	2.15	0.76	6.73	คัดเลือกว่า
26.	2.25	0.50	2.06	0.66	2.29	ตัดออก
27.	2.27	0.53	1.88	0.73	4.33	คัดเลือกว่า
28.	2.97	0.22	2.35	0.81	7.39	คัดเลือกว่า
29.	2.89	0.42	2.29	0.80	6.66	คัดเลือกว่า
30.	2.10	0.98	1.70	0.77	3.21	ตัดออก
31.	2.32	0.49	1.92	0.73	4.53	คัดเลือกว่า
32.	2.87	0.37	2.44	0.69	5.53	คัดเลือกว่า
33.	2.03	0.99	1.72	0.83	2.40	ตัดออก
34.	2.85	0.44	2.19	0.81	7.16	คัดเลือกว่า
35.	2.36	0.58	1.93	0.70	4.74	ตัดออก
36.	2.86	0.38	2.01	0.85	9.17	คัดเลือกว่า
37.	2.77	0.47	2.20	0.79	6.20	คัดเลือกว่า
38.	2.33	0.88	1.74	0.81	4.94	คัดเลือกว่า
39.	2.94	0.31	2.20	0.75	9.09	คัดเลือกว่า
40.	1.91	3.27	1.57	0.78	1.01	ตัดออก
41.	2.47	0.52	2.02	0.68	5.25	คัดเลือกว่า
42.	2.92	0.31	2.13	0.77	9.49	คัดเลือกว่า
43.	2.06	0.34	1.86	0.77	2.58	ตัดออก
44.	2.87	0.46	1.98	0.83	9.38	คัดเลือกว่า
45.	2.99	0.10	2.08	0.84	10.80	คัดเลือกว่า
46.	2.94	0.28	2.24	0.81	8.22	คัดเลือกว่า

จากตาราง 10 แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ จำนวน 46 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.01 ถึง 10.80 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2,3,7,21 และข้อ 40 แต่เนื่องจากการหาคุณภาพเครื่องมือต้องการใช้ข้อสอบเพียง 30 ข้อ ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกที่มีค่า t สูงสุดในแต่ละพฤติกรรมย่อย

ตาราง 11 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิต
อย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง จากการทดลองครั้งที่ 2

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
1.	2.00	0.20	1.61	0.55	6.68	คัดเลือกไว้
2.	2.02	0.25	1.78	0.50	4.25	คัดเลือกไว้
3.	2.03	0.22	1.81	0.58	3.54	ตัดออก
4.	2.99	1.00	2.41	0.82	7.04	คัดเลือกไว้
5.	2.17	0.51	1.82	0.64	4.26	คัดเลือกไว้
6.	2.23	0.42	1.94	0.57	4.11	ตัดออก
7.	2.39	3.12	1.77	0.62	1.95	ตัดออก
8.	2.90	0.30	2.29	0.84	6.80	คัดเลือกไว้
9.	2.41	2.11	1.90	1.27	2.07	ตัดออก
10.	2.78	0.42	2.12	0.82	7.18	คัดเลือกไว้
11.	2.71	2.03	1.85	0.90	3.87	ตัดออก
12.	2.21	0.50	1.82	0.66	4.73	คัดเลือกไว้
13.	2.64	0.52	1.98	0.83	6.74	คัดเลือกไว้
14.	2.95	0.22	2.29	0.87	7.37	คัดเลือกไว้
15.	2.88	0.33	2.18	0.86	7.63	คัดเลือกไว้
16.	2.17	0.40	1.88	0.62	3.90	ตัดออก
17.	2.95	0.22	2.23	0.87	7.99	คัดเลือกไว้
18.	2.03	0.39	1.73	0.58	4.28	ตัดออก
19.	2.95	0.22	2.33	0.82	7.33	คัดเลือกไว้
20.	2.07	0.26	1.80	0.64	3.94	ตัดออก
21.	1.84	0.98	1.50	0.69	2.86	ตัดออก
22.	2.88	0.38	2.12	0.90	7.75	คัดเลือกไว้
23.	2.35	0.48	2.02	0.65	4.08	ตัดออก
24.	2.88	0.36	1.96	0.83	10.21	คัดเลือกไว้
25.	2.75	0.44	2.12	0.84	6.63	คัดเลือกไว้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
26.	2.29	0.50	1.94	0.68	4.16	ตัดออก
27.	2.28	0.53	1.79	0.73	5.43	คัดเลือกว่า
28.	2.96	0.24	2.18	0.90	8.34	คัดเลือกว่า
29.	2.89	0.40	2.15	0.87	7.74	คัดเลือกว่า
30.	2.08	0.98	1.61	0.76	3.78	ตัดออก
31.	2.33	0.49	1.81	0.75	5.80	คัดเลือกว่า
32.	2.87	0.34	2.29	0.82	6.54	คัดเลือกว่า
33.	2.01	0.98	1.67	0.82	2.67	ตัดออก
34.	2.86	0.43	2.15	0.86	7.41	คัดเลือกว่า
35.	2.36	0.58	1.82	0.73	5.80	ตัดออก
36.	2.88	0.33	1.97	0.86	9.91	คัดเลือกว่า
37.	2.79	0.43	2.05	0.87	7.62	คัดเลือกว่า
38.	2.29	0.88	1.73	0.79	4.74	ตัดออก
39.	2.96	0.20	2.03	0.80	11.33	คัดเลือกว่า
40.	1.94	3.27	1.46	0.72	1.44	ตัดออก
41.	2.46	0.52	1.86	0.73	6.72	คัดเลือกว่า
42.	2.93	0.26	2.04	0.83	10.27	คัดเลือกว่า
43.	2.08	0.34	1.77	0.71	3.95	ตัดออก
44.	2.85	0.48	1.85	0.86	10.18	คัดเลือกว่า
45.	2.97	0.17	1.89	0.82	12.97	คัดเลือกว่า
46.	2.94	0.28	1.84	0.84	12.45	คัดเลือกว่า
47.	2.95	0.26	1.84	0.84	12.65	คัดเลือกว่า

จากตาราง 11 แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง จำนวน 47 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.44 ถึง 12.97 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 40 แต่เนื่องจากในการหาคุณภาพของเครื่องมือต้องการใช้ข้อสอบเพียง 30 ข้อ ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าที่สูงสุด ในแต่ละพฤติกรรมย่อย

ตาราง 12 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า จากการทดลองครั้งที่ 2

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
1.	1.99	0.17	1.76	0.53	4.10	คัดเลือกไว้
2.	1.98	0.14	1.81	0.46	3.50	คัดเลือกไว้
3.	2.00	0.14	1.81	0.46	2.82	ตัดออก
4.	3.00	0.00	2.45	0.78	7.02	คัดเลือกไว้
5.	2.16	0.49	1.89	0.60	3.49	คัดเลือกไว้
6.	1.19	0.39	1.96	0.53	3.48	ตัดออก
7.	2.34	3.12	1.78	0.61	1.76	ตัดออก
8.	2.90	0.30	2.31	0.80	6.90	คัดเลือกไว้
9.	2.38	2.12	1.77	0.87	2.66	ตัดออก
10.	2.79	0.41	2.16	0.80	7.01	คัดเลือกไว้
11.	2.70	2.04	1.77	0.87	4.19	คัดเลือกไว้
12.	2.16	0.47	1.85	0.66	3.85	ตัดออก
13.	2.62	0.55	2.04	0.82	5.91	คัดเลือกไว้
14.	2.96	0.20	2.28	0.85	7.76	คัดเลือกไว้
15.	2.89	0.31	2.17	0.83	8.12	คัดเลือกไว้
16.	2.14	0.38	1.90	0.63	3.28	ตัดออก
17.	2.96	0.20	2.25	0.85	8.18	คัดเลือกไว้
18.	2.96	0.35	1.74	0.60	3.76	ตัดออก
19.	2.95	0.26	2.38	0.78	6.97	คัดเลือกไว้
20.	2.02	0.14	1.82	0.61	3.20	ตัดออก
21.	1.75	0.96	1.55	0.72	1.67	ตัดออก
22.	2.89	0.37	2.16	0.88	7.61	คัดเลือกไว้
23.	2.30	0.48	2.07	0.61	2.97	ตัดออก
24.	2.87	0.37	1.98	0.78	10.35	คัดเลือกไว้
25.	2.74	0.44	2.10	0.80	7.02	คัดเลือกไว้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
26.	2.25	0.50	2.01	0.70	2.78	ตัดออก
27.	2.27	0.53	1.78	0.70	5.56	คัดเลือกว่า
28.	2.97	0.22	2.29	0.87	7.59	คัดเลือกว่า
29.	2.89	0.42	2.21	0.83	7.28	คัดเลือกว่า
30.	2.10	0.98	1.63	0.77	3.77	ตัดออก
31.	2.32	0.49	1.88	0.76	4.89	ตัดออก
32.	2.87	0.37	2.36	0.76	6.05	คัดเลือกว่า
33.	2.03	0.99	1.64	0.81	3.05	ตัดออก
34.	2.85	0.44	2.13	0.84	7.63	คัดเลือกว่า
35.	2.36	0.58	1.87	0.73	5.25	คัดเลือกว่า
36.	2.86	0.38	2.01	0.85	9.17	คัดเลือกว่า
37.	2.77	0.47	2.08	0.84	7.19	คัดเลือกว่า
38.	2.33	0.88	1.73	0.81	5.01	ตัดออก
39.	2.94	0.31	2.13	0.80	9.44	คัดเลือกว่า
40.	1.91	3.27	1.49	0.75	1.25	ตัดออก
41.	2.47	0.52	1.93	0.69	6.27	ตัดออก
42.	2.92	0.31	2.06	0.81	9.88	คัดเลือกว่า
43.	2.06	0.34	1.79	0.70	3.46	ตัดออก
44.	2.87	0.46	1.96	0.84	9.48	คัดเลือกว่า
45.	2.99	0.10	2.02	0.86	11.15	คัดเลือกว่า
46.	2.94	0.28	2.17	0.84	8.69	ตัดออก
47.	2.94	0.28	2.17	0.84	8.69	ตัดออก
48.	2.94	0.28	2.17	0.84	8.69	คัดเลือกว่า
49.	2.94	0.28	1.81	0.91	11.92	คัดเลือกว่า

จากตาราง 12 แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า จำนวน 49 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.25 ถึง 11.92 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ข้อ 21 และข้อ 40 แต่เนื่องจากในการหาคุณภาพของเครื่องมือต้องการใช้ข้อสอบเพียง 30 ข้อ ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า t สูงสุด ในแต่ละพฤติกรรมย่อย

ตาราง 13 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง จากการทดลองครั้งที่ 2

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
1.	2.00	0.20	1.73	0.55	4.63	คัดเลือกไว้
2.	2.02	0.25	1.80	0.49	4.00	ตัดออก
3.	2.03	0.22	1.83	0.57	3.27	ตัดออก
4.	3.00	0.00	2.45	0.80	6.91	คัดเลือกไว้
5.	2.17	0.51	1.84	0.63	4.06	คัดเลือกไว้
6.	2.23	0.42	1.96	0.55	3.90	ตัดออก
7.	2.40	3.12	1.78	0.61	1.95	ตัดออก
8.	2.91	0.29	2.32	0.83	6.74	คัดเลือกไว้
9.	2.40	2.12	1.82	0.89	2.52	ตัดออก
10.	2.79	0.41	2.14	0.80	7.20	คัดเลือกไว้
11.	2.70	2.04	1.85	0.90	3.81	ตัดออก
12.	2.21	0.50	1.83	0.65	4.63	คัดเลือกไว้
13.	2.64	0.52	1.99	0.82	6.67	คัดเลือกไว้
14.	2.96	0.20	2.32	0.85	7.32	คัดเลือกไว้
15.	2.89	0.31	2.22	0.85	7.41	คัดเลือกไว้
16.	2.17	0.40	1.90	0.61	3.69	ตัดออก
17.	2.96	0.20	2.26	0.86	7.93	คัดเลือกไว้
18.	2.04	0.40	1.74	0.58	4.26	คัดเลือกไว้
19.	2.96	0.20	2.36	0.80	7.30	คัดเลือกไว้
20.	2.07	0.26	1.82	0.63	3.70	ตัดออก
21.	1.83	0.98	1.50	0.69	2.76	ตัดออก
22.	2.89	0.37	2.16	0.90	7.52	คัดเลือกไว้
23.	2.35	0.48	2.04	0.63	3.90	ตัดออก
24.	2.89	0.35	1.99	0.82	10.09	คัดเลือกไว้

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D		
25.	2.76	0.43	2.14	0.83	6.64	คัดลอกไว้
26.	2.29	0.50	1.97	0.67	3.82	ตัดออก
27.	2.28	0.53	1.80	0.72	5.33	คัดลอกไว้
28.	2.98	0.20	2.22	0.89	8.29	คัดลอกไว้
29.	2.91	0.38	2.18	0.86	7.79	คัดลอกไว้
30.	2.10	0.99	1.61	0.76	3.92	ตัดออก
31.	2.34	0.50	1.83	0.75	5.65	คัดลอกไว้
32.	2.89	0.31	2.31	0.80	6.75	คัดลอกไว้
33.	2.01	0.99	1.68	0.82	2.57	ตัดออก
34.	2.87	0.42	2.17	0.85	7.37	คัดลอกไว้
35.	2.37	0.58	1.84	0.73	5.66	ตัดออก
36.	2.89	0.31	1.99	0.86	9.84	คัดลอกไว้
37.	2.79	0.46	2.06	0.86	7.48	คัดลอกไว้
38.	2.31	0.88	1.74	0.79	4.82	ตัดออก
39.	2.96	0.24	2.03	0.80	11.16	คัดลอกไว้
40.	1.94	3.27	1.48	0.73	1.37	ตัดออก
41.	2.47	0.52	1.86	0.73	6.83	คัดลอกไว้
42.	2.94	0.24	2.05	0.82	10.41	ตัดออก
43.	2.09	0.35	1.77	0.71	4.05	ตัดออก
44.	2.87	0.46	1.86	0.85	10.40	ตัดออก
45.	2.99	0.10	1.91	0.82	13.11	คัดลอกไว้
46.	2.96	0.24	1.85	0.83	12.79	คัดลอกไว้
47.	2.96	0.24	1.85	0.83	12.79	คัดลอกไว้
48.	2.96	0.24	1.85	0.83	12.79	คัดลอกไว้
49.	2.96	0.24	1.49	0.76	18.45	คัดลอกไว้

จากตาราง 13 แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง จำนวน 49 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.37 ถึง 18.45 และมีค่า t ที่ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 40 แต่เนื่องจากการหาคุณภาพของเครื่องมือต้องการใช้ข้อสอบเพียง 30 ข้อ ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า t สูงสุดในแต่ละพฤติกรรมย่อย

1.3 ความเชื่อมั่น จากการนำแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ฉบับที่ 1 จำนวน 30 ข้อ ฉบับที่ 2 จำนวน 30 ข้อ ฉบับที่ 3 จำนวน 30 ข้อ และฉบับที่ 4 จำนวน 30 ข้อ ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 1,080 คน ผลปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

แบบทดสอบ	r_{tt}
ฉบับที่ 1 ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ	0.91
ฉบับที่ 2 ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง	0.81
ฉบับที่ 3 การใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า	0.91
ฉบับที่ 4 การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง	0.88

จากตาราง 14 แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่าและด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง มีค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ ฉบับที่ 1 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 ฉบับที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 ฉบับที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 ฉบับที่ 4 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

1.4 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (concurrent Validity) โดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ฉบับที่ 1 ด้านการปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ ฉบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า ฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง กับค่าเฉลี่ยที่ครูประจำชั้น 1 คน และครูผู้สอน 2 คนประเมินจากแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) โดยทดสอบและประเมินผลจากนักเรียนจำนวน 108 คน ผลปรากฏดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จัก แบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัด และด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง

แบบทดสอบ	r_{xy}
ฉบับที่ 1 ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือ และตอบแทนคุณ	0.73**
ฉบับที่ 2 ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง	0.86**
ฉบับที่ 3 การใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า	0.85**
ฉบับที่ 4 การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง	0.76**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ฉบับที่ 1 ด้านการปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ ฉบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัด และฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้องกับค่าเฉลี่ยที่ครูประจำชั้น 1 คน และครูผู้สอน 2 คนประเมินจากแบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แบบทดสอบทั้ง 4 ฉบับมีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพที่เชื่อถือได้

1.5 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (item – test correlation) จากแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า และด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง ผลปรากฏดังตาราง 16 - 19

ตาราง 16 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ

ข้อ	r_{xy}	ข้อ	r_{xy}
1.	0.25**	16.	0.25**
2.	0.35**	17.	0.26**
3.	0.62**	18.	0.31**
4.	0.53**	19.	0.13**
5.	0.81**	20.	0.24**
6.	0.24**	21.	0.42**
7.	0.25**	22.	0.25**
8.	0.21**	23.	0.26**
9.	0.31**	24.	0.52**
10.	0.52**	25.	0.52**
11.	0.12**	26.	0.31**
12.	0.34**	27.	0.12**
13.	0.25**	28.	0.11**
14.	0.36**	29.	0.24**
15.	0.24**	30.	0.25**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ มีคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อแสดงว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 17 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง

ข้อ	r_{xy}	ข้อ	r_{xy}
1.	0.35**	16.	0.31**
2.	0.24**	17.	0.13**
3.	0.52**	18.	0.31**
4.	0.33**	19.	0.13**
5.	0.26**	20.	0.24**
6.	0.55**	21.	0.42**
7.	0.31**	22.	0.42**
8.	0.43**	23.	0.41**
9.	0.22**	24.	0.14**
10.	0.62**	25.	0.25**
11.	0.23**	26.	0.34**
12.	0.42**	27.	0.41**
13.	0.22**	28.	0.42**
14.	0.33**	29.	0.32**
15.	0.12**	30.	0.22**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง มีคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ แสดงว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 18 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า

ข้อ	r_{xy}	ข้อ	r_{xy}
1.	0.81**	16.	0.25**
2.	0.62**	17.	0.25**
3.	0.53**	18.	0.25**
4.	0.52**	19.	0.25**
5.	0.52**	20.	0.25**
6.	0.52**	21.	0.25**
7.	0.42**	22.	0.24**
8.	0.36**	23.	0.24**
9.	0.35**	24.	0.24**
10.	0.34**	25.	0.24**
11.	0.31**	26.	0.21**
12.	0.31**	27.	0.13**
13.	0.31**	28.	0.12**
14.	0.26**	29.	0.12**
15.	0.26**	30.	0.11**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ แสดงว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 19 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง

ข้อ	r_{xy}	ข้อ	r_{xy}
1.	0.11**	16.	0.14**
2.	0.52**	17.	0.15**
3.	0.12**	18.	0.15**
4.	0.13**	19.	0.25**
5.	0.35**	20.	0.32**
6.	0.32**	21.	0.23**
7.	0.12**	22.	0.23**
8.	0.23**	23.	0.25**
9.	0.33**	24.	0.25**
10.	0.45**	25.	0.32**
11.	0.42**	26.	0.12**
12.	0.14**	27.	0.13**
13.	0.21**	28.	0.40**
14.	0.23**	29.	0.62**
15.	0.23**	30.	0.81**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง มีคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ แสดงว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

2. เกณฑ์ปกติ (norms) และคู่มือการใช้เครื่องมือ

2.1 เกณฑ์ปกติ

2.1.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำคะแนนจากการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ไปคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ไทล์ (percentile) แล้วเทียบหาคะแนนที่ปกติ (normalized T – score) ปรากฏผลดังตาราง 20 - 23

ตาราง 20 คะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ

คะแนนดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนนดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนนดิบ	คะแนน T ปกติ
22	17	38	39	48	53
24	23	39	40	49	56
25	29	40	41	50	57
28	32	41	41	51	59
29	33	42	42	52	64
33	34	43	43	53	68
34	35	44	44	54	73
35	36	45	46	55	78
36	37	46	48		
37	39	47	51		

จากตาราง 20 คะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ มีคะแนน T ตั้งแต่ T17 ถึง T 78

ตาราง 21 คะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิต
อย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง

คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ
19	17	31	33	39	39	47	52	55	74
21	20	32	33	40	40	48	54	56	75
24	24	33	34	41	41	49	57	57	76
25	29	34	35	42	42	50	58	58	78
26	31	35	36	43	43	51	61		
27	32	36	36	44	44	52	65		
29	32	37	37	45	46	53	69		
30	33	38	38	46	49	54	71		

จากตาราง 21 คะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้องมีคะแนน T ตั้งแต่ T17 ถึง T 78

ตาราง 22 คะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิต
อย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า

คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ
15	21	24	29	36	37	44	45	52	63
16	26	25	29	37	39	45	47	53	66
18	28	26	31	38	39	46	50	54	74
19	28	28	32	39	40	47	53	55	78
20	28	29	33	40	41	48	55		
21	28	33	34	41	41	49	57		
22	29	34	35	42	42	50	58		
23	29	35	36	43	43	51	61		

จากตาราง 22 คะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม
ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า
มีคะแนน T ตั้งแต่ T21 ถึง T 78

ตาราง 23 คะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง

คะแนนดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนนดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนนดิบ	คะแนน T ปกติ
18	17	33	38	44	45
24	25	35	38	45	47
25	32	36	38	46	49
26	34	37	39	47	52
27	34	38	39	48	54
28	35	39	40	49	57
29	35	40	41	50	58
30	36	41	42	51	60
31	36	42	43	52	65
32	37	43	44	53	72

จากตาราง 23 คะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง มีคะแนน T ตั้งแต่ T17 ถึง T 72

2.1.2 ผู้วิจัยได้นำคะแนน T ปกติมาสร้างเกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่น (local norms) ซึ่งใช้วิธีการปรับคะแนนที่ปกติให้เป็นเกณฑ์ปกติโดยใช้วิธีกำลังสองต่ำสุด ปรากฏผลดังตาราง 24 - 27

ตาราง 24 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ

คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ
17	14*	27	30	37	46	47	62	57	78*
18	15*	28	31	38	47	48	64	58	80*
19	17*	29	33	39	49	49	65	59	81*
20	18*	30	35	40	51	50	67	60	83*
21	20*	31	36	41	52	51	68		
22	22	32	38	42	54	52	70		
23	23	33	39	43	56	53	72		
24	25	34	41	44	57	54	73		
25	27	35	43	45	59	55	75		
26	28	36	44	46	60	56	76*		

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย มาจากสมการ $T_c = 1.61 x - 13.21$

จากตาราง 24 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณมีคะแนน T ตั้งแต่ T 22 ถึง T 75

ตาราง 25 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต
อย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง

คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ
14	8*	24	23	34	37	44	51	54	66
15	10*	25	24	35	38	45	53	55	67
16	11*	26	25	36	40	46	54	56	68
17	13*	27	27	37	41	47	56	57	70
18	14*	28	28	38	43	48	57	58	71
19	15	29	30	39	44	49	58	59	73*
20	17	30	31	40	46	50	60	60	74*
21	18	31	33	41	47	51	61		
22	20	32	34	42	48	52	63		
23	21	33	35	43	50	53	64		

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย มาจากสมการ $T_c = 1.43 x - 11.2$

จากตาราง 25 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรง
ชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง มีคะแนน T ตั้งแต่ T 15 ถึง T 71

ตาราง 26 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต
อย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า

คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ
10	11*	21	26	32	41	43	56	54	71
11	13*	22	28	33	43	44	57	55	72
12	14*	23	29	34	44	45	59	56	74*
13	16*	24	30	35	45	46	60	57	75*
14	17*	25	32	36	47	47	61	58	76*
15	18	26	33	37	48	48	63	59	78*
16	20	27	34	38	49	49	64	60	79*
17	21	28	36	39	51	50	65		
18	22	29	37	40	52	51	67		
19	24	30	38	41	53	52	68		
20	25	31	40	42	55	53	70		

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย มาจากสมการ $T_c = 1.35 x - 1.51$

ตาราง 26 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต
อย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีคะแนน T ตั้งแต่ T 18
ถึง T 72

ตาราง 27 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต
อย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง

คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ
13	16*	23	30	33	43	43	56	53	70
14	17*	24	31	34	44	44	58	54	71*
15	19*	25	32	35	45	45	59	55	72*
16	20*	26	33	36	47	46	60	56	74*
17	21*	27	35	37	48	47	62	57	75*
18	23	28	36	38	50	48	63	58	76*
19	24	29	37	39	51	49	64	59	78*
20	25	30	39	40	52	50	66	60	79*
21	27	31	40	41	54	51	67		
22	28	32	41	42	55	52	68		

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย มาจากสมการ $T_c = 1.34 x - 0.82$

จากตาราง 27 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรง
ชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง
มีคะแนน T ตั้งแต่ T 23 ถึง T 70

2.2 คู่มือการใช้เครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (รายละเอียดในภาคผนวก ข) ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

2.2.1 ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

2.2.2 ความมุ่งหมายของการใช้เครื่องมือ

2.2.3 โครงสร้างของเครื่องมือ

2.2.4 การพัฒนาเครื่องมือ

2.2.5 วิธีดำเนินการสอบ

2.2.6 วิธีการตรวจให้คะแนน

2.2.7 เกณฑ์ปกติของเครื่องมือ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. หาคุณภาพเครื่องมือ
2. สร้างเกณฑ์ปกติ (norms) และคู่มือการใช้เครื่องมือ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสุ่มมาจากประชากร จำนวน 21,822 คน จาก 782 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างในการหาคุณภาพเครื่องมือและสร้างเกณฑ์ปกติ จำนวน 1,080 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ฉบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทน จำนวน 30 ข้อ ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ จำนวน 30 ข้อ ฉบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า จำนวน 30 ข้อ ฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง จำนวน 30 ข้อ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คุณภาพเครื่องมือ

1.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแบบทดสอบในแต่ละด้านเป็นรายสถานการณ์ ว่าวัดได้ตรงตามคุณลักษณะในแต่ละด้านหรือไม่ จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าดัชนีที่คำนวณได้มีค่าตั้งแต่ 0.57 ถึง 1.00

1.2 อำนาจจำแนกของเครื่องมือ

1.2.1 ผลการทดลองครั้งที่ 1 ปรากฏว่าแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ฉบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทน จำนวน 50 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ -1.05 ถึง 36.50 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 4 ข้อ ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง จำนวน 50 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ -1.36 ถึง 27.16 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 3 ข้อ ฉบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า จำนวน 50 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.47 ถึง 24.85 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 1 ข้อ ฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง จำนวน 50 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.72 ถึง 18.45 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 1 ข้อ ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกข้อสอบ จำนวน 191 ข้อ เพื่อนำไปทดลองครั้งที่ 2

1.2.2 ผลการทดลองครั้งที่ 2 ปรากฏว่าแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ฉบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทน จำนวน 46 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.01 ถึง 10.80 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 5 ข้อ ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง จำนวน 47 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.44 ถึง 12.97 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 1 ข้อ ฉบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า จำนวน 49 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.25 ถึง 11.92 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 2 ข้อ ฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง จำนวน 49 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.37 ถึง 18.45 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 1 ข้อ ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกข้อสอบด้านละ 30 ข้อ รวม 120 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.01 ถึง 18.45 เพื่อนำไปหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.3 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ หาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ผล ดังนี้

1.3.1 ฉบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือ และตอบแทน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

1.3.2 ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

1.3.3 ฉบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

1.3.4 ฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

1.4 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (concurrent validity) หาโดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้ง 4 ด้าน กับค่าเฉลี่ยที่ครูประจำชั้น 1 คน และครูผู้สอนอีก 2 คน ประเมินจากแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ซึ่งคะแนนจากแบบทดสอบแต่ละฉบับมีความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยที่ครูประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.5 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หาโดยตรวจสอบความสอดคล้องเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (item – test correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ซึ่งคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมในแต่ละฉบับมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เกณฑ์ปกติ (norms) ของเครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์ปกติ (normalized T – score) ผลปรากฏดังนี้

2.1 ฉบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทน มีคะแนน T ปกติ อยู่ระหว่าง T 22 ถึง T 75

2.2 ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง มีคะแนน T ปกติ อยู่ระหว่าง T 15 ถึง T 71

2.3 ฉบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีคะแนน T ปกติ อยู่ระหว่าง T 18 ถึง T 72

2.4 ฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง มีคะแนน T ปกติ อยู่ระหว่าง T 23 ถึง T 70

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. การหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแบบทดสอบในแต่ละด้านเป็นรายสถานการณ์ว่าวัดได้ตรงตามคุณลักษณะในแต่ละด้านหรือไม่ จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าดัชนีที่คำนวณได้มีค่าตั้งแต่ 0.57 ถึง 1.00 แสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้ง 4 ด้าน ที่สร้างขึ้นเป็นตัวแทนลักษณะของคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเนื้อหาสูง สอดคล้องกับ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2527 : 132 – 133) ซึ่งกล่าวว่าถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะของกลุ่มพฤติกรรม

1.2 อำนาจจำแนกของเครื่องมือ

1.2.1 ผลการทดลองครั้งที่ 1 ปรากฏว่าแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ -1.05 ถึง 36.50 ซึ่งส่วนใหญ่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการ มีเพียง 9 ข้อ ที่ยังมีค่าอำนาจจำแนกไม่มีนัยสำคัญ สาเหตุที่ข้อสอบบางข้อมีค่าอำนาจจำแนกไม่มีนัยสำคัญเนื่องมาจากการเป็นข้อสอบครั้งแรก เครื่องมือยังไม่ผ่านการวิเคราะห์มาก่อน จึงอาจมีความบกพร่องเกิดขึ้นได้ เช่น เกิดจากความกำกวมของคำถามในด้านภาษา ข้อสอบมีจำนวนมากและสถานการณ์ที่ซับซ้อนเกินไป ซึ่งหลังจากวิเคราะห์แล้ว ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพดีและเหมาะสมเพื่อนำไปทดลองครั้งที่ 2

1.2.2 ผลการทดลองครั้งที่ 2 ปรากฏว่าแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.01 ถึง 18.45 ค่าอำนาจจำแนกบางข้อสูงขึ้นแต่บางข้อลดลง ทั้งนี้เป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนใหม่ ส่วนข้อสอบที่ยังมีค่าอำนาจจำแนกไม่มีนัยสำคัญ จากแบบทดสอบฉบับที่ 1 จำนวน 5 ข้อ ฉบับที่ 2 จำนวน 1 ข้อ ฉบับที่ 3 จำนวน 2 ข้อ ฉบับที่ 4 จำนวน 1 ข้อ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกจากการทดลองครั้งที่ 1 ก่อนข้างต้นอยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงตัดทิ้งแล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงฉบับละ 30 ข้อ รวม 120 ข้อ เพื่อนำไปหาคุณภาพของเครื่องมือต่อไป

จะเห็นได้ว่าแบบทดสอบทั้ง 4 ฉบับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถจำแนกผู้สอบได้ถูกต้องซึ่งเห็นได้จากค่าอำนาจจำแนกที่มีค่าสูงขึ้นในการทดสอบแต่ละครั้ง ซึ่งค่าอำนาจจำแนกที่ได้มีค่าใกล้เคียงและสอดคล้องกับแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์ สร้างโดย อนุวัฒน์ ตั้งสมบูรณ์ (2526 : 94) ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.86 ถึง 11.70

1.3 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ หาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแต่ละฉบับ อยู่ระหว่าง 0.81 ถึง 0.91 สอดคล้องกับล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539 : 209) ซึ่งกล่าวว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบควรมีค่ามากกว่า 0.70 จึงจะเป็นแบบทดสอบที่เชื่อมั่นได้

1.4 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (concurrent validity) หาโดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้ง 4 ด้าน กับค่าเฉลี่ยที่ครูประจำชั้น 1 คน และครูผู้สอนอีก 2 คน ประเมินจากแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ซึ่งคะแนนจากแบบทดสอบแต่ละฉบับมีความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยที่ครูประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับแบบทดสอบวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรม ซึ่งสร้างโดย วุฒิชัย ฉายวงศ์ศรีสุข (2536 : บทคัดย่อ) โดยคะแนนจากแบบทดสอบแต่ละฉบับมีความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยที่ครูประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงกล่าวได้ว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นนี้มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงตามสภาพที่เป็นจริงน่าเชื่อถือได้

1.5 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หาโดยตรวจสอบความสอดคล้องเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (item – test correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ซึ่งคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมในแต่ละฉบับมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ค่าใกล้เคียงกับค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบความรับผิดชอบ ซึ่งสร้างโดย ภัสรา อรุณมีศรี (2533 : บทคัดย่อ) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงกล่าวได้ว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างที่เชื่อถือได้

2. เกณฑ์ปกติ (norms)

ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์ปกติในรูปคะแนน T ปกติ (normalized T – score) เพื่อใช้เปรียบเทียบคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข จากคะแนนดิบของแบบทดสอบ ทั้ง 4 ฉบับ เนื่องจากการกระจายคะแนนไม่ครอบคลุมทุกช่วง การสร้างเกณฑ์ปกติจึงต้องขยายขอบเขตของคะแนนดิบในบางช่วงคะแนน

การประเมินผลการทดสอบ ถ้าต้องการทราบว่าคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขเป็นรายกลุ่มสูงเพียงใดให้พิจารณาเกณฑ์ ดังนี้ (ชวาล แพรัตกุล 2520 : 53)

ตั้งแต่ T 65 และสูงกว่า แปลว่า มีคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตที่จำเป็นอย่างมีความสุขสูงมาก

ตั้งแต่ T 55 ถึง T 64 แปลว่า มีคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขสูง

ตั้งแต่ T 45 ถึง T 54 แปลว่า มีคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขพอใช้

ตั้งแต่ T 35 ถึง T 44 แปลว่า มีคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขต่ำ

ตั้งแต่ T 35 และต่ำกว่า แปลว่า มีคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขต่ำมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้แนวคิดที่จะเสนอแนะไว้ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กลุ่มประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครศรีธรรมราช เท่านั้น ดังนั้นในการนำแบบทดสอบไปใช้วัดกับกลุ่มประชากรอื่น ควรสร้างเกณฑ์ปกติใหม่ ในการแปลผลคะแนนจากการสอบวัด

2.ควรนำเครื่องมือไปใช้วัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เพื่อวินิจฉัยสำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาค้นคว้าสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สำหรับนักเรียนทั่วประเทศ และควรรหาเกณฑ์ปกติระดับชาติ (national norms)
2. ควรศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ก่อ สวัสดิพานิชย์. “จริยธรรมในสังคมไทย” รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี, 2522 .
- การศาสนา , กรม. คู่มือครูจริยศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2523.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา , 2535.
- • มาตรฐานโรงเรียนพุทธศักราช 2541 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา , 2541.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ,สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8(พ.ศ.2540-2545) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาหลักสูตร, 2540.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ,สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาหลักสูตร , 2544 .
- • แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2540 – 2544) (ฉบับร่าง) . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาหลักสูตร , 2544 .
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ , สำนักงาน . คู่มือครูเพื่อพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษา . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2539.
- • คู่มือครูเพื่อพัฒนาความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียนและสร้างสรรค์ ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา , 2540
- ชม ภูมิภาค. “การปลูกฝังจริยธรรม” ศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2(1): 14 – 18 มิถุนายน – ธันวาคม . 2520.
- ชวาล แพรรัตน์กุลและคณะ. หลักสูตรอบรมพิเศษวิชาการวัดผลระยะสั้น. สำนักทดสอบ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร , 2524.
- ชำนาญ นิสารัตน์. หนังสือเรียนสังคมศึกษา. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาหลักสูตร, 2524.

- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล , 2525.
- โชติ เพชรชื่น. “ การสร้างเครื่องมือวัดด้านจริยธรรม”. วัดผลการศึกษา. 3 (2) : 23 – 28 ; กันยายน – ธันวาคม , 2524.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. “ การวัดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม”. วัดผลการศึกษา. 7(19) : 61-64 ; พฤษภาคม – สิงหาคม , 2528.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. จริยธรรมของเยาวชนไทย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มศว.ประสานมิตร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2520 .
- • พฤติกรรมศาสตร์เล่ม 2 จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาจริยธรรม. ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ทวี บุญยเกตุ. พอสอนลูก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เฟื่องอักษร , 2525.
- ทักษิณี เหมะธูลิน. การพัฒนาแบบวัดความเอื้อเพื่อพ่อแม่และเสียสละสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- ทิพย์สุดา นิลสินธพ. ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2523 .
- นิตา ค่านวิริยะกุล. การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2527.
- บุญทอง บุญทวี. การสร้างแบบสอบวัดจิตพิสัยกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2533.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : B & B Publishing , 2537.
- บุญสม โพธิ์เงิน. คุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยนเรศวร , 2537.
- ประเทิน มหาจันทร์. คู่มืออบรมนักเรียน. ชลบุรี : โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน , ม.ป.ป.
- ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์. การทดสอบใช้แม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2524.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2530.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. “ ธรรมเนียมโรงเรียน ” ปฏิรูปการศึกษา. 1 (4) : 12 ; พฤศจิกายน 2541.
- มลิวัลย์ แจ่มมณี . การพัฒนาแบบวัดความอดทนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2533 .
- มลิวัลย์ บำรุงการ . การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาทของ
รัชกาลที่ 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร , 2531.
- ภัทรา นิคมานนท์. การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิการพิมพ์ , 2540.
- ราชวิสุทธิโมลี , พระ (ทองดี สุรเดโช) . หลักสูตรสำหรับพัฒนาธรรมจริยา. กรุงเทพฯ :
กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ , 2526.
- รุจิร ภู่อาระและคณะ. แบบเรียนแนวหน้า พัฒนาระบบการ สอน 6. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์ , 2541.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ . หลักการวิจัยทางการศึกษา . พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช , 2522.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ . เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาสน์ , 2538.
- ละเมียด ลิมอักษร. “ ประชาธิปไตยในโรงเรียน ”. ประชาศึกษา. 11 : 60-16 มิถุนายน , 2517
- วัลลภ ปิยมโนธรรม. คุยกับนักจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์ , 2532.
- วิจัยทางการศึกษา, กอง. บทสรุปรวมผลงานวิจัยทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล , 2531
- วิชัย วงษ์ใหญ่. “ กระบวนทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล “
มศว.ศิลปวัฒนธรรม. 1 (3) : 34 - 35 ; มกราคม - มิถุนายน , 2541.
- วินัย รังสีนันท์ . “ พฤติกรรมด้านจิตพิสัย “ จิตวิทยาและสังคมพื้นฐานเพื่อการวัดและประเมิน
ผลการศึกษา. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2535.
- วินัย พัฒนรัฐและคณะ. แนวการสอนแบบเรียนมาตรฐาน ฉบับพิเศษ เน้นกระบวนการ สอน . 6.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประสานมิตร , 2538.
- วิชัย บุญชูดวง. การวัดเจตคติ. สงขลา : วิทยาลัยครูสงขลา , 2535.
- วิทยากร เชียงกุล. “ การศึกษาจะมีส่วนแก้ไขวิกฤติสังคมไทยได้อย่างไร “ วิชาการ . 1 (11) :
7 ; พฤศจิกายน 2541.

- วิชากร, กอง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. การวัดและประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2539.
- วิชากร, กรม . แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา , 2526.
- • การประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ :สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, 2537.
- • พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2530.
- วิรัช วรรณรัตน์. “แนวการสอนวัดทางด้านจิตพิสัยในโรงเรียน “ การวัดผลการศึกษา. 17 (49) : พฤษภาคม - สิงหาคม , 2538.
- วิรัตน์ บัวขาว . “ หลักสูตรประถมศึกษายุคโลกาภิวัตน์ “ วิชากร. 1 (9) : 8 ; กันยายน , 2541.
- วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์. การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดยะลา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2536.
- วุฒิชัย ฉายวงศ์ศรีสุข. การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2536 .
- ศรีวิสุทธิกวี, พระ. การพัฒนาจิต. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2517.
- ศุภวัฒน์ ดีสงคราม. การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่เห็นแก่ตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม , 2540.
- ศักดิ์ชัย นิรัฐทวิ. จริยศาสตร์ศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ , 2525.
- ศึกษาธิการ กระทรวง. แผนการสอนสร้างเสริมลักษณะนิสัย. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์ , 2524.
- สงบ ลักษณะ. “การศึกษาและพัฒนาจริยธรรมไทย” การวัดผลการศึกษา. 2 : 29 –57 กันยายน – ธันวาคม , 2524.
- สนวน ลีโทขวลิต. การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเมตตาคุณาระดับนักศึกษาพยาบาล. ปรินูญานิพนธ์, กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- สาโรช บัวศรี. “จริยธรรมในสังคมไทย” รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี , 2522.

- สมบุญ ชิตพงศ์. “ การสร้างเครื่องมือวัดด้านจิตพิสัย “ จิตวิทยาและสังคมพื้นฐานเพื่อการวัดและการประเมินผลการศึกษา. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรุงเทพมหานคร, 2535.
- สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช. “ การประกันคุณภาพการศึกษา “ วิชาการ. 1 (5) : 32 - 33 ; พฤษภาคม, 2541.
- เสริม ทศศรี. “ การสร้างเกณฑ์ปกติโดยใช้วิธีกำลังสองสมบูรณ์ ” เอกสารประกอบการสัมมนาการวิจัยการวัดผลและประเมินผลการศึกษา. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หน่วยที่ 8 - 15. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2535.
- สุดใจ ชันทองคำ. การพัฒนาแบบวัดความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535.
- สุพัตรา เทียนอุดม. การพัฒนาแบบวัดความมีระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535.
- สุรดี อำนวยศิริสุข. การสร้างแบบวัดคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม., มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม , 2534. อัดสำเนา.
- อนุวัฒน์ ตั้งสมบุญ. การสร้างแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2526.
- Brown, R. Social Psychology. New York, The Free Press ,1968.
- Good , Carter V. Dictionary of Education. New York : Mc Graw Hill, 1976 .
- Jeffreys , M. Personal value in the modern world . Harmondsworth ,Middlesex Penquin Books, 1962.
- Kolberg , Lawrenca . Moral Stages and Moralization: The Cognitive Development Approach . in Lickons T. (ed.) Moral Development and Behavior : Theory Research , and Social Issues . New York : Holt Rinhart and Winston , 1976.
- • “ The Child as a Moral Philosopher ” , in Resding in Educationai Psychology Today . p. 37 – 34 . California : CRM Books , 1969.

Longman Dictionary of Contemporary English. London : Group , 1978.

Piaget , Jean , The Moral Judgment of the Child. Illionis : The Free Press , 1960.

——— • The Moral Judgment of the Child. Collier Books New York , N. Y. , 1962 .

Rest , Jame R . Manual for The Defining Issues Test . Unpublished Manuscript , 1874.

——— • A Theretical Analysis of Moral Judgment Development . Unpublished Manuscript
 , 1977.

Walter , Morgan L . and other . The Holt Basic Dictionary of America English . New York :
Holt Rinehart and Winston , 1966.

Yamane , T . Statistic : An Introductory Analysis. 3rd ed. New York : Harper & Row
Publishers , 1973

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ด้านการวัดผลการศึกษา

ผศ.ดร.สนั่น สิทธิวัง	วิทยาลัยเมืองหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ผศ.ดร. เกศริน มนูญผล	สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ดร.มะลิวัลย์ สมศักดิ์	สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

รศ. ลำดวน เกษตรสุนทร	สถาบันราชภัฏสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
อาจารย์เกษมสุข เณลิยศักดิ์	มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
อาจารย์ณรงค์ อ้วนอง	สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
อาจารย์ประดิษฐ์ ทองคำปลิว	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาคผนวก ข

คู่มือการใช้เครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน
ตามมาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2541

คู่มือการใช้เครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของ
นักเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2541

ความหมายของคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

คุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข หมายถึง การที่มนุษย์เราจะ
ต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น และมีการอยู่กันเป็นหมู่คณะอยู่กันหมู่มากรุนั้น จะต้องมีความคุณธรรม จริยธรรม จึง
จะอยู่กันได้อย่างมีความสุข ซึ่งมี 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ หมายถึง
ความรักใคร่ ปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นมีความสุข ความเจริญ มีความสงสารคิดที่จะช่วยเหลือให้ผู้อื่นที่
ได้รับความทุกข์พันทุกข์ พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

- 1.1 ให้กำลังใจผู้อื่นเมื่อได้รับความทุกข์
- 1.2 ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
- 1.3 ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น
- 1.4 ตอบแทนคุณผู้มีคุณ
- 1.5 รู้จักแบ่งปันทรัพย์สินหรือสิ่งของ
- 1.6 ปรารถนาดีต่อผู้อื่น
- 1.7 เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

2. ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่แสดงออก
ถึงความจริงใจ ไม่คดโกงหลอกลวงหรือไม่เอาเปรียบผู้อื่น พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

- 2.1 ปฏิบัติตนเหมาะสมตามหน้าที่
- 2.2 ซื่อตรงต่อตนเอง
- 2.3 ซื่อตรงต่อผู้อื่น

3. ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพย์สิน
หรือสิ่งต่างๆ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุดโดยอาศัยความพอดีเป็นหลัก พฤติกรรมที่แสดง
ออก ได้แก่

- 3.1 เป็นผู้มีความประหยัด
- 3.2 ดูแลรักษาสมบัติส่วนตัว
- 3.3 ดูแลรักษาสมบัติส่วนตัว
- 3.4 ชี้แนะบุคคลอื่นให้เห็นคุณค่าของทรัพย์ากร
- 3.5 เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้สิ่งของและทรัพย์สิน

4. ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ มุ่งมั่น ละเอียด รอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

- 4.1 ตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
- 4.2 ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น
- 4.3 ละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
- 4.4 ปฏิบัติหน้าที่ถูกต้อง แกะไขข้อบกพร่องด้วยความเต็มใจ
- 4.5 ยอมรับผลงานที่ตนเองปฏิบัติ
- 4.6 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

ความมุ่งหมายของการใช้เครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

เครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สร้างขึ้นเพื่อใช้ทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ว่ามีคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ของนักเรียนให้อยู่ในระดับน่าพอใจต่อไป

โครงสร้างของเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

เครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ประกอบด้วยแบบทดสอบ 4 ฉบับ คือ

- ฉบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ
- ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่

ฉบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า

ฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง

การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

1. การหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแบบทดสอบในแต่ละด้านเป็นรายสถานการณ์ ว่าวัดได้ตรงตามคุณลักษณะในแต่ละด้านหรือไม่ จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าดัชนีที่คำนวณได้มีค่าตั้งแต่ 0.57 ถึง 1.00

1.2 อำนาจจำแนกของเครื่องมือ

1.2.1 ผลการทดลองครั้งที่ 1 ปรากฏว่าแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ฉบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทน จำนวน 50 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ -1.05 ถึง 36.50 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 4 ข้อ ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง จำนวน 50 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ -1.36 ถึง 27.16 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 3 ข้อ ฉบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า จำนวน 50 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.47 ถึง 24.85 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 1 ข้อ ฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง จำนวน 50 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.72 ถึง 18.45 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 1 ข้อ ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกข้อสอบเพื่อนำไปทดลองครั้งที่ 2

1.2.2 ผลการทดลองครั้งที่ 2 ปรากฏว่าแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ฉบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทน จำนวน 46 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.01 ถึง 10.80 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 5 ข้อ ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง จำนวน 47 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.44 ถึง 12.97 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 1 ข้อ ฉบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า จำนวน 49 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.25 ถึง 11.92 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 2 ข้อ ฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง จำนวน 49 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.37 ถึง 18.45 มีข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญ จำนวน 1 ข้อ ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกข้อสอบด้านละ 30 ข้อ รวม 120 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.01 ถึง 18.45 เพื่อนำไปหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.3 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ หาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha – coefficient) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่า ดังนี้

1.3.1 ฉบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

1.3.2 ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

1.3.3 ฉบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

1.3.4 ฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

1.4 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (concurrent validity) หาโดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้ง 4 ด้าน กับค่าเฉลี่ยที่ครูประจำชั้น 1 คน และครูผู้สอนอีก 2 คน ประเมินจากแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ซึ่งคะแนนจากแบบทดสอบแต่ละฉบับมีความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยที่ครูประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.5 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หาโดยตรวจสอบความสอดคล้องเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (item – test correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ซึ่งคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมในแต่ละฉบับมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เกณฑ์ปกติ (norms) ของเครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์ปกติ (normalized T – score) ผลปรากฏดังนี้

2.1 ฉบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทน มีคะแนน T ปกติ อยู่ระหว่าง T 22 ถึง T 75

2.2 ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ มีคะแนน T ปกติ อยู่ระหว่าง T 15 ถึง T 71

2.3 ฉบับที่ 3 ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีคะแนน T ปกติ อยู่ระหว่าง T 18 ถึง T 72

2.4 ฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง มีคะแนน T ปกติ อยู่ระหว่าง T 23 ถึง T 70

วิธีดำเนินการสอบ

1. การเตรียมก่อนการสอบ ผู้ดำเนินการสอบควรเตรียมในเรื่องเหล่านี้ คือ
 - 1.1 กำหนดวันสอบไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้สอบเตรียมตัวในการสอบ
 - 1.2 การจัดห้องสอบควรจัดให้มีสภาพเหมาะสมในการสอบให้มากที่สุด เช่น ไม่ร้อนอบอ้าว แสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียงอื่นที่รบกวนสมาธิของผู้สอบ
 - 1.3 ผู้ดำเนินการสอบจะต้องเตรียมแบบทดสอบและกระดาษคำตอบให้เพียงพอโดยมีแบบทดสอบและกระดาษคำตอบสำรองไว้ด้วย
 - 1.4 การเตรียมตัวสำหรับผู้ดำเนินการสอบ ผู้ดำเนินการสอบควรจะเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง รู้จักเก็บความลับ และซื่อสัตย์สุจริต สามารถโน้มน้าวใจให้ผู้สอบตั้งใจทำแบบทดสอบอย่างเต็มที่ ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จ
2. วิธีดำเนินการขณะสอบ

ตั้งแต่ผู้สอบเริ่มเข้าห้องสอบจนสอบเสร็จ ถือว่าเป็นระยะที่สำคัญมาก ผู้ดำเนินการสอบควรปฏิบัติดังนี้

 - 2.1 พุดโน้มน้าวใจให้ผู้สอบมีความกระตือรือร้นที่จะตอบอย่างเต็มความสามารถ และตอบความเป็นจริงให้มากที่สุด
 - 2.2 ลงมือสอบ ผู้ดำเนินการสอบต้องปฏิบัติดังนี้
 - 2.2.1 การสอบต้องตอบแบบทดสอบแต่ละฉบับภายในเวลาที่กำหนดไว้ในแต่ละฉบับเท่านั้น
 - 2.2.2 ก่อนลงมือสอบให้เขียนรายละเอียดเกี่ยวกับผู้สอบให้เรียบร้อย
 - 2.2.3 เมื่อเขียนรายละเอียดเรียบร้อยแล้ว ผู้ดำเนินการสอบจึงอ่านคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบฉบับนั้น จนผู้สอบทุกคนเข้าใจดีแล้ว จึงบอกให้ลงมือตอบได้ พร้อมกับเริ่มจับเวลาในการตอบแบบทดสอบฉบับนั้น
 - 2.2.4 การเตือนเวลา ให้ผู้ดำเนินการสอบเตือนให้ผู้สอบทราบ 2 ครั้ง คือ เมื่อเหลือเวลาครึ่งหนึ่งของเวลาที่กำหนด และเมื่อเหลือเวลาอีก 5 นาที ของการทำแบบทดสอบฉบับนั้น
3. การปฏิบัติเมื่อหมดเวลาสอบ ก่อนที่จะให้ผู้สอบออกจากห้องสอบ ผู้ดำเนินการสอบควรกล่าวชมเชยผู้สอบที่พยายามตั้งใจสอบอย่างดี เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นการสร้างเจตคติที่ดีในการสอบ ควรพูดชี้แจงให้เห็นผลดีและประโยชน์ของการสอบครั้งนี้

วิธีการตรวจให้คะแนน

วิธีการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบ มีหลักการให้คะแนนดังนี้

ให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขไม่บกพร่องเลย

ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขบกพร่องเล็กน้อยจนถึงปานกลาง

ให้ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการบกพร่องในคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ตาราง 28 คะแนนของคำตอบในแต่ละข้อของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาดีให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ

ข้อ	ตัวเลือก			ข้อ	ตัวเลือก			ข้อ	ตัวเลือก		
	ก	ข	ค		ก	ข	ค		ก	ข	ค
1.	1	2	0	11.	0	1	2	21.	0	1	2
2.	0	1	2	12.	0	1	2	22.	0	1	2
3.	1	2	0	13.	0	1	2	23.	0	1	2
4.	0	1	2	14.	0	1	2	24.	2	1	0
5.	2	0	1	15.	0	1	2	25.	0	1	2
6.	0	1	2	16.	1	2	0	26.	0	2	1
7.	1	0	2	17.	0	1	2	27.	0	1	2
8.	0	1	2	18.	0	1	2	28.	1	0	2
9.	0	1	2	19.	0	2	1	29.	0	1	2
10.	0	1	2	20.	0	1	2	30.	0	1	2

ตาราง 29 คะแนนของคำตอบในแต่ละข้อของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง

ข้อ	ตัวเลือก			ข้อ	ตัวเลือก			ข้อ	ตัวเลือก		
	ก	ข	ค		ก	ข	ค		ก	ข	ค
1.	0	1	2	11.	1	2	0	21.	0	2	1
2.	2	0	1	12.	2	0	1	22.	0	2	1
3.	0	2	1	13.	0	1	2	23.	0	1	2
4.	2	1	0	14.	0	1	2	24.	0	1	2
5.	1	2	0	15.	2	0	1	25.	0	2	1
6.	2	1	0	16.	1	0	2	26.	2	0	1
7.	2	0	1	17.	0	1	2	27.	0	1	2
8.	2	1	0	18.	1	0	2	28.	0	1	2
9.	1	0	2	19.	1	0	2	29.	2	0	1
10.	1	2	0	20.	0	1	2	30.	0	1	2

ตาราง 30 คะแนนของคำตอบในแต่ละข้อของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า

ข้อ	ตัวเลือก			ข้อ	ตัวเลือก			ข้อ	ตัวเลือก		
	ก	ข	ค		ก	ข	ค		ก	ข	ค
1.	1	2	0	11.	1	0	2	21.	0	1	2
2.	0	1	2	12.	2	1	0	22.	0	2	1
3.	2	0	1	13.	0	2	1	23.	1	2	0
4.	0	2	1	14.	1	2	0	24.	2	0	1
5.	0	2	1	15.	1	0	2	25.	0	2	1
6.	0	2	1	16.	0	1	2	26.	1	0	2
7.	2	1	0	17.	2	1	0	27.	0	2	1
8.	0	2	1	18.	0	2	1	28.	1	0	2
9.	0	2	1	19.	2	1	0	29.	1	0	2
10.	0	1	2	20.	2	1	0	30.	2	0	1

ตาราง 31 คะแนนของคำตอบในแต่ละข้อของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง

ข้อ	ตัวเลือก			ข้อ	ตัวเลือก			ข้อ	ตัวเลือก		
	ก	ข	ค		ก	ข	ค		ก	ข	ค
1.	0	1	2	11.	1	2	0	21.	0	2	1
2.	2	1	0	12.	2	0	1	22.	2	1	0
3.	1	2	0	13.	0	1	2	23.	0	2	1
4.	1	0	2	14.	1	0	2	24.	0	2	1
5.	1	2	0	15.	0	1	2	25.	0	1	2
6.	2	1	0	16.	2	0	1	26.	0	2	1
7.	0	1	2	17.	1	0	2	27.	1	2	0
8.	1	2	0	18.	0	1	2	28.	0	1	2
9.	0	2	1	19.	0	1	2	29.	1	0	2
10.	0	1	2	20.	0	2	1	30.	0	1	2

เกณฑ์ปกติของเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบ มาสร้างเกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่น (local norms) เกณฑ์ปกตินี้สร้างในรูปคะแนนมาตรฐานที่ปกติ (normalized T – score) ปรากฏผลดังตาราง 32 – 35

ตาราง 32 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ

คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ
17	14*	27	30	37	46	47	62	57	78*
18	15*	28	31	38	47	48	64	58	80*
19	17*	29	33	39	49	49	65	59	81*
20	18*	30	35	40	51	50	67	60	83*
21	20*	31	36	41	52	51	68		
22	22	32	38	42	54	52	70		
23	23	33	39	43	56	53	72		
24	25	34	41	44	57	54	73		
25	27	35	43	45	59	55	75		
26	28	36	44	46	60	56	76*		

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย มาจากสมการ $T_c = 1.61 x - 13.21$

ตาราง 33 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต
อย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง

คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ
14	8*	24	23	34	37	44	51	54	66
15	10*	25	24	35	38	45	53	55	67
16	11*	26	25	36	40	46	54	56	68
17	13*	27	27	37	41	47	56	57	70
18	14*	28	28	38	43	48	57	58	71
19	15	29	30	39	44	49	58	59	73*
20	17	30	31	40	46	50	60	60	74*
21	18	31	33	41	47	51	61		
22	20	32	34	42	48	52	63		
23	21	33	35	43	50	53	64		

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย มาจากสมการ $T_c = 1.43 x - 11.2$

ตาราง 34 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต
อย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า

คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ
10	11*	21	26	32	41	43	56	54	71
11	13*	22	28	33	43	44	57	55	72
12	14*	23	29	34	44	45	59	56	74*
13	16*	24	30	35	45	46	60	57	75*
14	17*	25	32	36	47	47	61	58	76*
15	18	26	33	37	48	48	63	59	78*
16	20	27	34	38	49	49	64	60	79*
17	21	28	36	39	51	50	65		
18	22	29	37	40	52	51	67		
19	24	30	38	41	53	52	68		
20	25	31	40	42	55	53	70		

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย มาจากสมการ $T_c = 1.35 x - 1.51$

ตาราง 35 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต
อย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง

คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ
13	16*	23	30	33	43	43	56	53	70
14	17*	24	31	34	44	44	58	54	71*
15	19*	25	32	35	45	45	59	55	72*
16	20*	26	33	36	47	46	60	56	74*
17	21*	27	35	37	48	47	62	57	75*
18	23	28	36	38	50	48	63	58	76*
19	24	29	37	39	51	49	64	59	78*
20	25	30	39	40	52	50	66	60	79*
21	27	31	40	41	54	51	67		
22	28	32	41	42	55	52	68		

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย มาจากสมการ $T_c = 1.34 x - 0.82$

ภาคผนวก ค

เครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน
ตามมาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2541

แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ฉบับที่ 1

ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือและตอบแทนคุณ แบบสถานการณ์ที่เป็นภาษาที่มีรูปแบบคำถามให้นักเรียนระบุแนวทางปฏิบัติ เมื่อเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นกับนักเรียน จำนวน 30 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง

2. เมื่อนักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้วให้ตอบคำถามตามความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียน ถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นกับตัวเอง คำตอบที่นักเรียนเลือกในแต่ละข้อไม่มีข้อถูกหรือผิดและไม่มีผลต่อการเรียนและตัวนักเรียน จึงขอให้นักเรียนเลือกตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

3. วิธีตอบให้ทำเครื่องหมาย X ให้ตรงกับอักษร ก. ข. และ ค. ที่นักเรียนเลือกลงในกระดาษคำตอบเพียง 1 ตัวเลือกเท่านั้น

ตัวอย่าง

(00) ลินดาเป็นนักเรียนที่ไม่ขาดโรงเรียนถ้าไม่จำเป็น วันนี้ที่บ้านของลินดามีธุระสำคัญมากจึงไม่มีใครเลี้ยงน้อง ถ้านักเรียนเป็นลินดา นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่หยุดเรียนเพราะไม่อยากเลี้ยงน้อง
- ข. หยุดเรียนเพราะต้องการให้คนชมว่าเป็นเด็กดี
- ค. หยุดเรียนเพราะต้องการช่วยแม่เลี้ยงน้อง

กระดาษคำตอบ

เมื่อนักเรียนเลือกข้อ ก

ก.	ข.	ค.
X		

ถ้านักเรียนต้องการจะเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ก. เป็นข้อ ค. ให้ทำดังนี้

ก.	ข.	ค.
X		X

<p>1. เมธาวิอาศัยอยู่กับพ่อสองคน ต่อมาพ่อของเขาป่วย เข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาล หมอบอกว่าเป็นมะเร็งในตับ เขารู้ว่าพ่อมีอาการหนัก จึงไม่อยากจะทำอะไรเลย ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนกับเมธาวิ นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. คอยถามอาการของพ่อเมธาวิ</p> <p>ข. ช่วยปลอบใจและให้กำลังใจเมธาวิ</p> <p>ค. ปลอ่ยให้เป็นเรื่องของเมธาวิเพราะธุระไม่ใช่</p> <p>2. ถ้าโยกับเพื่อนๆเป็นตัวแทนโรงเรียนไปแข่งขันทักษะทางวิชาการ ผลปรากฏว่าทีมของเธอได้ลำดับสุดท้าย ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนห้องเดียวกับลำโย นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. ต่อว่าเพื่อนๆเพราะไม่สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนได้</p> <p>ข. ปลอบใจเพื่อนๆเพราะครูสอนไม่ให้ซ้ำเติมคนอื่น</p> <p>ค. ปลอบใจเพื่อนๆเพราะเพื่อนทำดีที่สุดแล้ว</p> <p>3. สูดาคือคนที่ไม่มีความมั่นใจในตนเองและมักจะทำงานไม่สำเร็จอยู่เสมอ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของสุดา นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. ให้กำลังใจสุดาเพราะคงท้อแท้เมื่อมีคนซ้ำเติม</p> <p>ข. ให้กำลังใจสุดาเพราะอยากให้เธอค้นพบความสามารถที่แท้จริง</p> <p>ค. ปลอ่ยไว้ว่าอย่างนั้นเพราะคงแก้ไขอะไรไม่ได้</p>	<p>4. ศรีไพรเป็นคนสวย หุ่นดี เล่นกีฬาเก่ง แต่เรียนหนังสือไม่เก่งซึ่งเป็นจุดด้อยที่เพื่อนนำมาล้อเลียนเสมอ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนสนิทกับศรีไพร นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. ให้ศรีไพล้อเลียนกลับ</p> <p>ข. ให้คิดว่าไม่เป็นไรถ้าเพื่อนล้อแล้วมีความสุข</p> <p>ค. ให้ศรีไพรเฉยไว้เพราะเพื่อนจะหยุดไปเอง</p> <p>5. ดำรงกับธานีไม่ถูกกันดำรงจึงชวนเดชไปหาเรื่องชกต่อยกับธานีหลังเลิกเรียน ถ้านักเรียนเป็นเดช นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ไปเพราะไม่อยากให้เพื่อนทะเลาะกัน</p> <p>ข. ไปร่วมด้วยเพราะกลัวดำรงจะโกรธ</p> <p>ค. ไม่ไปเพราะเป็นเพื่อนกันทั้งสองฝ่าย</p> <p>6. ที่หลังบ้านของบุญโชคมีลูกนกตัวหนึ่งตกลงมาจากรังซึ่งอยู่ไม่สูงนัก ถ้านักเรียนเป็นบุญโชค นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. นำลูกนกมาเลี้ยงเพราะอยากเอาไว้รอดเพื่อนๆ</p> <p>ข. จับใส่ไว้ในรังตามเดิมเพราะสงสารพ่อแม่</p> <p>ง. จับใส่ไว้ในรังตามเดิมเพราะอยากให้ลูกนกพ้นอันตราย</p>
--	---

<p>7. ขณะพักกลางวัน เข้มและเพื่อนๆกำลังเล่นฟุตบอลกันกลางสนามเห็นน้องอนุบาลคนหนึ่งวิ่งเล่นใกล้ๆกันจึงชวนเพื่อนแกล้งเตะฟุตบอลใส่ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของเข้มนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ทำเพราะไม่อยากให้เพื่อนรังแกน้อง</p> <p>ข. ทำตามที่เข้มบอกเพราะคงจะสนุกดี</p> <p>ค. ไม่ทำเพราะไม่ชอบการรังแกผู้อื่น</p> <p>8. วันเปิดเทอมบุญภาคเป็นนักเรียนเข้าใหม่ของห้อง ซึ่งย้ายมาจากโรงเรียนอื่น ไม่คุ้นเคยกับเพื่อนๆจึงถูกหยอกล้ออยู่เสมอ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนห้องเดียวกัน นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ยุ่งเกี่ยวเพราะอาจจะทำให้เกิดการทะเลาะ</p> <p>ข. บอกให้บุญภาคเฉยไว้เพราะเพื่อนจะหยุดเอง</p> <p>ค. ไกล่เกลี่ยให้เลิกร่ากันไปเพราะเป็นเพื่อนกัน</p> <p>9. ในชั่วโมงคณิตศาสตร์ ครูให้ทำแบบฝึกหัด มีเพื่อนๆหลายคนทำไม่ได้แต่จิราพรเป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง สามารถทำได้ถูกต้องและรวดเร็ว ถ้านักเรียนเป็นจิราพร นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ช่วยเพราะไม่มีเวลาที่จะแนะนำให้ใคร</p> <p>ข. ช่วยแนะนำเพราะไม่อยากเสียเพื่อน</p> <p>ค. ช่วยแนะนำเพราะอยากให้เพื่อนทำได้</p>	<p>10. ขณะที่น้องชมพูกำลังอ่านหนังสือในห้องสมุดอยู่นั้นมีนักเรียนรุ่นพี่หลายคนเข้ามาแย่งหนังสือเพื่อแกล้งน้อง ถ้านักเรียนอยู่ในที่นั้นด้วยนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. นั่งดูเฉยๆ เพราะไม่อยากให้ตัวเองเดือดร้อน</p> <p>ข. บอกครูเพราะเป็นหน้าที่ของผู้นำนักเรียน</p> <p>ค. บอกครูเพราะไม่อยากให้ห้องถูกรังแก</p> <p>11. ดาวกำลังวิ่งเล่นกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน บังเอิญสะดุดก้อนหินหล่มนั่งร้องไห้ด้วยความเจ็บปวด ถ้านักเรียนเห็นเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. สมน้ำหน้าอยากชวนนัก</p> <p>ข. พาไปปฐมพยาบาลเพราะได้เห็นว่าเป็นคนดี</p> <p>ค. พาไปปฐมพยาบาลเพราะอยากให้ห้องหายเจ็บปวด</p> <p>12. บุญหลายเป็นเด็กเรียนดี แต่ฐานะทางบ้านยากจนจึงต้องอาศัยอยู่กับลุงและป้าซึ่งทุกคนต้องไปทำงานตั้งแต่เช้าจึงไม่มีเวลาดูแลบ้าน ถ้านักเรียนเป็นบุญหลาย นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ทำเพราะมีหน้าที่เรียนหนังสืออย่างเดียว</p> <p>ข. ช่วยทำความสะอาดบ้านเพราะเป็นหน้าที่ของผู้อาศัยที่ดี</p> <p>ค. ช่วยทำความสะอาดบ้านเพราะต้องการช่วยแบ่งเบาภาระของลุงและป้า</p>
--	--

<p>13. ในวันหยุดนี้หนูดีกับเพื่อนนัดกันว่าจะไปเรียนกวดวิชากัน แต่หนูดีไม่ค่อยสบาย พ่อจึงบอกให้นอนพักผ่อน ถ้านักเรียนเป็นหนูดีนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ยั้งยืนยันที่จะไปโรงเรียนเพราะกลัวเพื่อนจะโกรธ</p> <p>ข. ทำตามพ่อเพราะเป็นคำสั่งของพ่อ</p> <p>ค. ทำตามพ่อเพราะอยากให้พ่อสบายใจ</p> <p>14. ในช่วงโมงสุดท้ายของวันนี้มีการประชุมครู แต่ก่อนไปประชุมครูได้กำชับให้นักเรียนอยู่ในห้องเรียนห้ามออกมาเดินเล่น ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกของห้องนี้ นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ชวนเพื่อนออกมาเดินเล่นข้างนอกเพราะเพื่อนจะได้เห็นว่าเราเก่ง</p> <p>ข. ปฏิบัติตามที่ครูสั่งเพราะเป็นกติกของห้อง</p> <p>ค. ปฏิบัติตามที่ครูสั่งเพราะต้องการปฏิบัติด้วยความจริงใจ</p> <p>15. สมภาพมีหน้าที่ดูแลต้นไม้ แต่วันนี้พ่อกับแม่ไม่อยู่บ้าน ถ้านักเรียนเป็นสมภาพ นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. หยุดทำสักหนึ่งวันคงไม่เป็นไรเพราะพ่อแม่คงไม่รู้</p> <p>ข. ทำงานตามปกติเพราะเป็นหน้าที่ของเรา</p> <p>ค. ทำงานตามปกติเพราะต้องการช่วยเหลืองานของพ่อแม่</p>	<p>16. เอกมีฐานะยากจน ข้างกลางวันบ้างมือก็มีกิน บ้างมือก็อด วันนี้ก็เช่นกันถ้านักเรียนเป็นเพื่อนกับเอกจะทำอย่างไร</p> <p>ก. แบ่งอาหารให้เพื่อนด้วยเพราะจะได้เห็นว่าเป็นคนดี</p> <p>ข. ไม่ให้เพราะยังกินไม่อิ่ม</p> <p>ค. แบ่งอาหารให้เพื่อนด้วยเพราะอยากให้เพื่อนมีความสุข</p> <p>17. ที่โรงเรียนครูให้นักเรียนร่วมกันบริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากน้ำท่วม ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกของโรงเรียนนี้ นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ให้เพราะต้องการเก็บเงินไว้ซื้อของเล่น</p> <p>ข. ให้เพราะคุณครูจะได้พอใจ</p> <p>ค. ให้เพราะอยากช่วยเหลือผู้ประสบภัย</p> <p>18. ที่โรงเรียนมีการจัดตั้งหน่วยรับบริจาคหนังสือ เสื้อผ้า และของเล่นเพื่อนำไปให้กับเด็กด้อยโอกาส ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกของโรงเรียนนี้ นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ให้เพราะของพวกนี้สามารถนำไปขายได้</p> <p>ข. บริจาคเพราะไม่อยากถูกเพื่อนต่อว่า</p> <p>ค. บริจาคเพราะต้องการให้เด็กๆเหล่านั้นมีความสุข</p>
---	---

<p>19. ในวันขึ้นปีใหม่ครูแจกของขวัญให้นักเรียนทุกคนเมื่อถึงคิวของวิฑามีน้องอนุบาลคนหนึ่งวิ่งมารับด้วยถ้านักเรียนเป็นวิทยาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ให้เพราะเป็นสิทธิของเราที่ควรจะได้</p> <p>ข. ให้น้องเพราะอยากให้น้องมีความสุข</p> <p>ค. ให้น้องเพราะจะได้ชื่อว่าเป็นผู้เสียสละ</p> <p>20. ในช่วงเวลาว่างงานประดิษฐ์ครุให้น่าอุปกรณ์ในการร้อยมาลัยมามีเพื่อนคนหนึ่งไม่ได้นำมาเพราะไม่มีเงินซื้อ ปรานีมีของอยู่สองอัน ถ้านักเรียนเป็นปรานีนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ให้เพราะกลัวเพื่อนทำของเสียหาย</p> <p>ข. ให้เพื่อนใช้ด้วยเพราะเป็นเพื่อนห้องเดียวกัน</p> <p>ค. ให้เพื่อนใช้ด้วยเพราะอยากให้เพื่อนมีงานส่งครุทันเวลา</p> <p>21. เจียมจิตเป็นคนขยันเรียนเมื่อครูให้งานอะไรมาเธอจะทำเสร็จเรียบร้อยก่อนเพื่อนเสมอเมื่อมีเวลาว่างเธอจะช่วยแนะนำและทำให้แม่เพื่อนจะไม่ได้ขอร้องก็ตาม ถ้านักเรียนเป็นอย่างเจียมจิตจะปฏิบัติอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ทำเพราะงานของใครก็ควรจะทำเอง</p> <p>ข. ทำเพราะจะได้เป็นที่รักของเพื่อน</p> <p>ค. ทำเพราะอยากให้เพื่อนมีความสุขที่งานเสร็จ</p>	<p>22. ในวิชานาฏศิลป์ครูให้ฝึกท่าต่างๆมีเพื่อนบางคนทำไม่ได้ครูจึงให้ไปซ้อมนอกเวลาที่ยังทำไม่ได้มาขอร้องให้นักเรียนช่วยฝึกให้ นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ช่วยเพราะไม่มีเวลาพอที่จะซ้อมให้ใคร</p> <p>ข. ช่วยเพราะไม่อยากจะให้เพื่อนเสียใจ</p> <p>ค. ช่วยเพราะอยากเห็นก้อยทำได้</p> <p>23. พิมพาบอกแข่งแข่งว่ามีเพื่อนคนหนึ่งพูดถึงแข่งแข่งในทางที่ไม่ดี ถ้านักเรียนเป็นแข่งแข่งเมื่อเจอเพื่อนคนนั้น นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ต่อว่าทันทีเพราะไม่อยากเสียหน้าที่เพื่อนมาว่าตนเอง</p> <p>ข. พูดตามปกติเพราะถือว่าเป็นเพื่อนกัน</p> <p>ค. พูดตามปกติเพราะจะได้ไม่มีเรื่องทะเลาะกัน</p> <p>24. ห้องสมุดมีหนังสือในเรื่องที่ใช้ทำรายงานเพียงเล่มเดียวพรรคคี๋ซิมเป็นคนแรกและรู้ว่าเพื่อนอีกหลายคนจำเป็นต้องใช้ ถ้านักเรียนเป็นพรรคคี๋ซิมนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ยืมไปแล้วรีบอ่านเพื่อจะได้ส่งคืนโดยเร็ว</p> <p>ข. ยืมไปจนครบกำหนดจึงจะส่งคืน</p> <p>ค. ยืมไปจนกว่าจะทำงานเสร็จ</p>
---	---

<p>25. ในวิชาภาษาไทย วิไลตั้งใจฟังครูสอนแต่ก็ฟังไม่รู้เรื่อง เพราะก้องกับโหม่งคุยกันเสียงดัง วิไลจึงบอกให้เพื่อนทั้งสองหยุดคุย ถ้านักเรียนเป็นก้องกับโหม่ง นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. คุยต่อไปและไม่สนใจคำเตือนเพราะเพื่อนไม่ใช่ครู</p> <p>ข. หยุดคุยเพราะมีเพื่อนหลายคนมองมาที่เรา</p> <p>ค. หยุดคุยและตั้งใจเรียนเชื่อในสิ่งที่วิไลเตือน</p>	<p>28. ใกล้ถึงวันขึ้นปีใหม่ ครูมีมติว่าจะมีการประกวดห้องเรียน ดวงตาซึ่งเป็นหัวหน้าชั้นจึงมาขอความร่วมมือกับเพื่อนๆ ในห้อง ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกของห้องเรียนนี้ด้วยจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ให้ความร่วมมือเพราะต้องการให้รับรางวัล</p> <p>ข. ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้เพราะไม่อยากทำงานหนัก</p> <p>ค. ให้ความร่วมมือเพราะต้องการช่วยเหลืองานของส่วนรวม</p>
<p>26. วันเสาร์ที่จะถึงนี้ในหมู่บ้านของอารีจะมีการพัฒนาหมู่บ้าน โดยขอแรงจากชาวบ้านทุกคน ถ้านักเรียนเป็นอารี นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ไปเพราะยังเป็นเด็กทำงานหนักไม่ได้</p> <p>ข. ไปร่วมด้วยเพราะหมู่บ้านของเราจะได้น่าอยู่</p> <p>ค. ไปร่วมด้วยเพราะพ่อกับแม่ก็ไปด้วย</p>	<p>29. ในวันอาทิตย์ นิดาตั้งใจมากที่จะได้ไปดูภาพยนตร์กับแม่ต่อมามาหน่อยซึ่งเป็นเพื่อนกันมาขอร้องขอให้ไปซื้อบัตรที่โรงเรียนก่อน ถ้านักเรียนเป็นนิดา นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ไปเพราะจะไปดูภาพยนตร์ไม่ทัน</p> <p>ข. ไปเพราะทนหน่อยขอร้องไม่ได้</p> <p>ค. ไปเพราะต้องการช่วยเหลืองานของโรงเรียน</p>
<p>27. ดาวทำความสะอาดห้องเรียนเสร็จแล้วจึงชวนเพื่อนไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุด แต่เดือนยังทำความสะอาดไม่เสร็จเพราะยังมีขยะมาก ถ้านักเรียนเป็นดาวนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ช่วยเพราะไม่ใช่หน้าที่ของเรา</p> <p>ข. ช่วยเพราะอยากไปที่ห้องสมุดโดยเร็ว</p> <p>ค. ช่วยเพราะโรงเรียนเป็นของทุกคนต้องช่วยกันรักษาความสะอาด</p>	<p>30. ลินดาเป็นนักเรียนที่ไม่ขาดโรงเรียนถ้าไม่จำเป็น วันนี้ที่บ้านของลินดา มีธุระสำคัญมากจึงไม่มีใครเลี้ยงน้องถ้านักเรียนเป็นลินดาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่หยุดเพราะไม่อยากเลี้ยงน้อง</p> <p>ข. หยุดเพราะต้องการให้ทุกคนเห็นว่าเป็นเด็กดี</p> <p>ค. หยุดเพราะต้องการช่วยแม่เลี้ยงน้อง</p>

แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ฉบับที่ 2

ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง แบบสถานการณ์ที่เป็นภาษาที่มีรูปแบบคำถามให้นักเรียนระบุแนวทางปฏิบัติ เมื่อเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นกับนักเรียน จำนวน 30 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง

2. เมื่อนักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้วให้ตอบคำถามตามความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียน ถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นกับตัวเอง คำตอบที่นักเรียนเลือกในแต่ละข้อไม่มีข้อถูกหรือผิดและไม่มีผลต่อการเรียนและตัวนักเรียน จึงขอให้นักเรียนเลือกตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

3. วิธีตอบให้ทำเครื่องหมาย **X** ให้ตรงกับอักษร ก. ข. และ ค. ที่นักเรียนเลือกลงในกระดาษคำตอบเพียง 1 ตัวเลือกเท่านั้น

ตัวอย่าง

(00) ขณะพักกลางวันดวงจันทร์ เข้าห้องน้ำที่โรงเรียน พบนาฬิกาเรือนหนึ่งวางอยู่ ถ้านักเรียนเป็นดวงจันทร์ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. นำไปมอบคุณครู เพราะครูจะได้ชมว่าเป็นเด็กดี
- ข. เก็บไว้ใช้เองดีกว่าเพราะไม่มีใครเห็น
- ค. นำไปมอบคุณครูเพราะต้องการให้เจ้าของได้รับคืน

กระดาษคำตอบ

เมื่อนักเรียนเลือกข้อ ก

ก.	ข.	ค.
X		

ถ้านักเรียนต้องการจะเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ก. เป็นข้อ ค. ให้ทำดังนี้

ก.	ข.	ค.
X		X

<p>1. ตอนที่ขงขณะที่วิยะดากำลังเข้าแถวรับประทานอาหาร พุนศรีเรียกให้ออกไปคุยธุระด้วย เสร็จธุระแล้ว วิยะดากลับมาเข้าแถวตามเดิม ถ้านักเรียนเป็นวิยะดาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. เข้าแถวที่เดิมเพราะเป็นสิทธิของตน</p> <p>ข. ต่อท้ายแถวเพราะครั้งแรกสละสิทธิไปแล้ว</p> <p>ค. ต่อท้ายแถวเพราะเป็นกฎของโรงอาหาร</p> <p>2. ครอบครัวของวัลลภมีสมาชิก 4 คน ทุกคนมีหน้าที่ในบ้านวัลลภมีหน้าที่รดน้ำต้นไม้วันนี้พ่อแม่ไม่อยู่บ้าน ถ้านักเรียนเป็นวัลลภ นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ทำงานตามปกติเพราะตกลงกันไว้แล้ว</p> <p>ข. งครคนน้ำต้นไม้เพราะพ่อแม่คงไม่รู้</p> <p>ค. ทำตามปกติเพราะจะได้เป็นตัวของตัวเองที่คิขของน้อง</p> <p>3. ศรีสุดาไปเยี่ยมญาติกับพ่อที่ต่างอำเภอขณะเดินผ่านสวนทุเรียนแห่งหนึ่ง ออกผลตกเต็มต้นจึงอยากเข้าไปดูขณะนั้นเจ้าของสวนกำลังคายหญ้าอยู่ ถ้านักเรียนเป็นศรีสุดาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. เดินเข้าไปดูให้ถึงต้นเลย</p> <p>ข. ขออนุญาตเจ้าของสวนเพื่อเข้าไปดูข้างใน</p> <p>ค. ยืนดูอยู่นอกรั้ว</p>	<p>4. ตอนพักกลางวันของวันหนึ่ง แดงต้องการเข้าไปหยิบแปรงสีฟันและแก้วน้ำในห้องเรียนซึ่งทางโรงเรียนมีกฎว่าจะต้องถอดรองเท้าก่อนเข้าห้องเรียนแต่ในขณะนั้นไม่มีใครอยู่เลย ถ้านักเรียนเป็นแดงจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ถอดรองเท้าเพราะห้องเรียนจะได้สะอาด</p> <p>ข. ถอดรองเท้าเพราะเป็นกฎของโรงเรียน</p> <p>ค. ไม่ถอดเพราะคงไม่มีใครเห็น</p> <p>5. เมธิเป็นหัวหน้ากลุ่มทำความสะอาดบริเวณโรงอาหารเขาสังเกตเห็นว่าเพื่อนๆไม่ค่อยให้ความร่วมมือกันทำงาน ถ้านักเรียนเป็นเมธิ นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. บอกว่าคนที่ไม่ทำจะถูกเพื่อนรังเกียจ</p> <p>ข. ให้ทุกคนคิดว่าโรงเรียนเป็นของทุกคนจึงควรช่วยกันรักษาความสะอาด</p> <p>ค. ต่อว่าเพื่อนด้วยถ้อยคำที่รุนแรง</p> <p>6. ครูไพลินกำลังสอนเรื่องสิ่งมีชีวิต คำมีปัญหาที่สงสัยถ้านักเรียนเป็นคำ นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ยกมือขึ้นถามครูเมื่อครูเปิดโอกาส</p> <p>ข. เอาไว้ถามเมื่อครูสอนเสร็จ</p> <p>ค. ชวนเพื่อนข้างๆคุยถึงเรื่องที่กำลังสงสัย</p>
--	---

<p>7. สุชาติเป็นนักเรียนที่เรียนดี เป็นที่รักของครู และเพื่อนทุกคน ในการสอบครั้งหนึ่งเขาไม่สบายจึงทำข้อสอบไม่ได้ เพื่อนจึงส่งกระดาษคำตอบให้ ถ้านักเรียนเป็นสุชาติจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ปฏิเสธเพราะต้องการใช้ความสามารถของตนเอง</p> <p>ข. ยอมรับเพราะอยากสอบได้ที่หนึ่ง</p> <p>ค. ปฏิเสธเพราะไม่อยากให้พ่อแม่เสียใจ</p> <p>8. ทุกวันที่เป็นเวรทำความสะอาดห้องเรียนของวีระชัยเขามักจะมาสายเสมอจนไม่ได้ช่วยเพื่อนทำความสะอาด ถ้านักเรียนเป็นหัวเวรนี้จะทำอย่างไร</p> <p>ก. สอบถามสาเหตุการมาสายเพื่อหาทางแก้ไข</p> <p>ข. ให้เพื่อนในกลุ่มเสนอความเห็นว่าจะลงโทษอย่างไร</p> <p>ค. ฟ้องครูให้ทำโทษ</p> <p>9. ครูมอบหมายให้เอกวิทย์ รวบรวมเงินจากเพื่อนๆ เพื่อนำไปซื้อดอกไม้เสร็จแล้วยังมีเงินเหลืออยู่ ถ้านักเรียนเป็นเอกวิทย์ จะทำอย่างไร</p> <p>ก. นำไปคืนครูเพราะกลัวครูจะจับได้</p> <p>ข. ไม่คืนเพราะครูคงจะไม่ครูถ้าเราไม่บอก</p> <p>ค. นำไปคืนครูเพราะไม่ต้องการเอาเงินของตัวเองมาคืน</p>	<p>10. ขณะที่ตะวันกำลังทำการบ้าน น้องชายของเขาซึ่งยังเล็กเข้ามารบกวน ถ้านักเรียนเป็นตะวัน นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. พาน้องไปหาแม่</p> <p>ข. หาของเล่นอย่างอื่นให้น้อง</p> <p>ค. ไล่น้องให้ไปเล่นที่อื่น</p> <p>11. ในวิชางานประดิษฐ์ครูให้ทำงานมาส่งคนละหนึ่งชิ้นสมชายยังทำไม่เสร็จและไม่ได้นำมาส่ง ถ้านักเรียนเป็นสมชายนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. บอกความจริงเพราะอาจจะไม่โดนครูทำโทษ</p> <p>ข. บอกความจริงเพราะรู้สึกสบายใจดี</p> <p>ค. บอกครูว่าทำเสร็จแล้วแต่ลืมไว้ที่บ้าน</p> <p>12. ที่บริเวณหลังโรงเรียนนุชและเพื่อนๆ กำลังเล่นกันอย่างสนุกสนานบังเอิญนุชเหลือบไปเห็นก๊ิบติดผมอันหนึ่งตกอยู่ซึ่งเป็นของดาวตกอยู่ ถ้านักเรียนเป็นนุชนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. นำไปคืนเพราะการเอาของผู้อื่นเป็นสิ่งที่น่าละอาย</p> <p>ข. ไม่คืนเพราะไม่ชอบกับดาวอยู่</p> <p>ค. นำไปคืนเพราะกลัวเพื่อนจะฟ้องครู</p>
--	--

<p>13. ครูประจำชั้นให้นักเรียนทุกคนนำจดหมายไปให้ผู้ปกครองที่บ้านสมนึกแอบเห็นเพื่อนหลายคนเปิดจดหมายอ่านก่อน ถ้านักเรียนเป็นสมนึกนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. เปิดอ่านด้วยเพราะกลัวเพื่อนจะว่าไม่กล้า</p> <p>ข. ไม่ทำเพราะครูจะได้ชมว่าเป็นเด็กดี</p> <p>ค. ไม่ทำเพราะไม่อยากอ่านจดหมายของผู้ปกครอง</p> <p>14. เย็นนี้สุเทพอยู่บ้านคนเดียวเพราะพ่อแม่ออกไปธุระเพื่อนๆจึงออกมาชวนสุเทพไปเที่ยวนอกบ้าน ถ้านักเรียนเป็นสุเทพ นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไปเที่ยวกับเพื่อนเพราะพ่อกับแม่คงไม่รู้</p> <p>ข. ไม่ไปเพราะเป็นคำสั่งของพ่อแม่</p> <p>ค. ไม่ไปเพราะให้สัญญากับพ่อแม่ไว้</p> <p>15. สมปองพบเงิน 10 บาทตกอยู่กลางพื้นห้อง โดยไม่มีใครทันสังเกตเห็น ถ้านักเรียนเป็นสมปองนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ประกาศหาเจ้าของเพราะสงสาร</p> <p>ข. หยิบเงินใส่กระเป๋าเพราะไม่มีใครเห็น</p> <p>ค. ประกาศหาเจ้าของเพราะเป็นข้อตกลงของห้อง</p>	<p>16. สมพรไปซื้อขนมที่ร้านป่าจิตทุกวัน วันนี้เธอซื้อขนมหลายอย่างแล้วให้เงินไป เมื่อกลับถึงบ้านเธอนับเงินทอนดู ปรากฏว่าได้เงินทอนเกินมา ถ้านักเรียนเป็นสมพรจะทำอย่างไร</p> <p>ก. นำไปคืนเพราะเป็นลูกค้าขาประจำ</p> <p>ข. ไม่คืนเพราะป่าจิตให้เงินมาเกินเอง</p> <p>ค. นำไปคืนเพราะไม่อยากได้เงินของป่าจิต</p> <p>17. วันนี้เป็นเวรรับผิดชอบของณรงค์ในการปิดประตูหน้าต่าง ขณะที่เขากำลังทำอยู่นั้นเขาเห็นกล่องใส่ดินสออันใหม่ของมยุรศวางลืมอยู่ที่หลังห้องเรียน ถ้านักเรียนเป็นณรงค์นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. เก็บไว้ใช้เองดีกว่าเพราะไม่มีใครสังเกตเห็น</p> <p>ข. เก็บไว้ให้เพราะกลัวจะถูกเพื่อนต่อว่า</p> <p>ค. เก็บไว้ให้เพราะอยากให้เพื่อนดีใจที่ได้ของคืน</p> <p>18. ก่อนที่เมย์จะได้ดูทีวีหรือไปเล่นนอกบ้านเขาจะต้องทำการบ้านเสร็จก่อนทุกครั้ง ถ้าไม่อย่างนั้นพ่อจะไม่อนุญาตให้ออกไปเล่นหรือดูทีวีแต่วันนี้พ่อไม่อยู่บ้าน ถ้านักเรียนเป็นเมย์จะทำอย่างไร</p> <p>ก. ทำตามปกติเพราะพ่อจะได้ชมว่าเป็นเด็กดี</p> <p>ข. ออกไปเล่นก่อนเพราะพ่อกลับบ้านช้า</p> <p>ค. ทำตามปกติเพราะสัญญากับพ่อไว้แล้ว</p>
---	--

<p>19. พรรณีนึกจะขี้นปากกาของมาลีให้เสมอ วันหนึ่งเมื่อกลับถึงบ้านพบว่ากระเป๋ากาของตนมีปากกาของมาลีอยู่ ถ้านักเรียนเป็นพรรณ นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. นำไปคืนเพราะกลัวเพื่อนจะต่อว่า</p> <p>ข. ไม่คืนเพราะสุมาลีคงจำไม่ได้</p> <p>ค. นำไปคืนเพราะไม่อยากได้ของคนอื่น</p> <p>20. ในช่วงโมงภาษาไทย ครูสั่งให้ทุกคนทำการบ้านมาส่ง มีเพื่อนหลายคนที่ไม่ได้ทำการบ้าน แต่จะบอกครูว่าทำแล้วมัลลิกาก็ไม่ได้ทำมาเหมือนกัน ถ้านักเรียนเป็นมัลลิกากะทำอย่างไร</p> <p>ก. บอกครูว่าทำแล้วจะได้ไม่ถูกครูลงโทษ</p> <p>ข. บอกความจริงเพราะเพื่อนจะได้ดูเป็นตัวอย่าง</p> <p>ค. บอกความจริงเพราะทำให้รู้สึกสบายใจ</p> <p>21. จุริย์ยืมหนังสือที่ต่อรักมากไปอ่านและทำหายขณะกลับบ้านนึกเท่าไรก็นึกไม่ออกว่าลืมไว้ที่ไหน วันนี้เป็นวันกำหนดคืนหนังสือ ถ้านักเรียนเป็นจุริย์นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. โกหกต่อว่าลืมไว้ที่บ้านเพื่อจะได้พ้นไปวันหนึ่ง</p> <p>ข. บอกความจริงเพราะต้องการยอมรับและชดใช้คืน</p> <p>ค. บอกความจริงเพราะคราวหลังจะได้ยืมอีก</p>	<p>22. สมนึกมีอาชีพขับรถมอเตอร์ไซค์รับจ้างซึ่งมีบางช่วงที่ไม่ค่อยมีผู้โดยสาร เพื่อนบางคนแนะนำให้เขาโกงราคาผู้โดยสารที่มาจากที่อื่น ถ้านักเรียนเป็นสมนึก นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. ทำ เพราะต้องการมีเงินเพิ่มขึ้น</p> <p>ข. ไม่ทำเพราะเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี</p> <p>ค. ไม่ทำเพราะกลัวถูกตำรวจจับ</p> <p>23. ที่ห้องเรียนของเอกมีการเลือกตั้งหัวหน้าห้องกัน ออยเป็นคนหนึ่งที่ลงสมัครด้วยเขาสัญญาว่า ถ้าเขาได้เป็นหัวหน้าห้องเขาจะทำหน้าที่ให้ดีที่สุด ถ้านักเรียนเป็นเอกจะทำตามคำพูดเมื่อไร</p> <p>ก. เมื่อผลประโยชน์นั้นเป็นของตนเอง</p> <p>ข. เมื่อผลประโยชน์นั้นเป็นของห้องเรียน</p> <p>ค. เมื่อผลประโยชน์นั้นเป็นของเพื่อนๆทุกคน</p> <p>24. พ่อของสำลีมีอาชีพขับรถรับจ้าง เมื่อส่งผู้โดยสารหมดแล้วมีกล่องของขวัญชิ้นหนึ่งลืมไว้ สำลียอยากได้จึงบอกพ่อไม่ให้นำไปคืนเจ้าของ ถ้านักเรียนเป็นพ่อของสำลี นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. เก็บไว้ใช้ดีกว่าเพราะเจ้าของลืมทิ้งไว้เองไม่มีความผิด</p> <p>ข. นำไปคืนเพราะกลัวเจ้าของจะจับได้</p> <p>ค. นำไปคืนเพราะเจ้าของต้องดีใจมากที่ได้ของคืน</p>
--	--

<p>25. สมควรพบกระเป๋าเงินตกอยู่ข้างจึงเก็บเอาไว้ ต่อมาพบว่า เป็นของลุงแดง ถ้านักเรียนเป็นสมควรจะอย่างไร</p> <p>ก. ไม่คืนเพราะกลัวลุงแดงจะบอกตำรวจ</p> <p>ข. คืนเพราะอยากให้ลุงแดงมีความสุข</p> <p>ค. คืนเพราะเพื่อนจะได้เอาเป็นแบบอย่าง</p> <p>26. เมื่อครูให้ทุกคนทำการบ้านมาส่ง แล้วครูจะให้คะแนนแต่สุรชัยทำไม่ได้จึงขอร้องให้สุรเดช ซึ่งเป็นพี่ชายทำให้ ถ้านักเรียนเป็นสุรเดชจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ทำให้เพราะอยากให้น้องทำได้ด้วยตนเอง</p> <p>ข. ทำให้เพราะทนน้องขอร้องไม่ไหว</p> <p>ค. ไม่ทำให้เพราะกลัวครูจะรู้ความจริง</p> <p>27. ขณะที่เดินกลับมาจากโรงเรียน แคว้นเห็นเพื่อนๆหลายคนแอบเก็บมะม่วงที่อยู่นอกรั้วบ้านของป้ายุพิน มีเพื่อนบางคนชวนให้เธอเก็บด้วย ถ้านักเรียนเป็นแคว้นจะทำอย่างไร</p> <p>ก. เข้าไปเก็บด้วยเพราะกลัวเพื่อนว่าไม่กล้า</p> <p>ข. ไม่ทำเพราะเพื่อนจะได้เห็นเป็นตัวอย่าง</p> <p>ค. ไม่ทำเพราะไม่อยากได้ของคนอื่นโดยที่ยังไม่ได้รับอนุญาต</p>	<p>28. วันหนึ่งขณะที่อ้อยและน้ำตาลกำลังเดินขึ้นบนอาคารเรียนอ้อยเห็นกระเป๋าต๋องตกอยู่บนบันได ถ้านักเรียนเป็นสองคนนี้นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. นำเงินมาแบ่งกันเพราะคงไม่มีใครรู้</p> <p>ข. นำไปมอบครูเพราะอาจจะเป็นของเพื่อนเรา</p> <p>ค. นำไปมอบครูเพราะอยากให้เจ้าของดีใจที่ได้ของคืน</p> <p>29. ที่โรงเรียนของนภาจะมีการตรวจการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงทุกวันและจะมีการลงโทษคนที่มาสาย วันนั้นภามาโรงเรียนสายเพราะช่วยแม่ขายของที่ตลาดก่อน ถ้านักเรียนเป็นนภาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. บอกความจริงไม่คิดจะปิดบัง</p> <p>ข. ไม่บอกเพราะอายเพื่อนที่ต้องขายของก่อนมาโรงเรียน</p> <p>ค. บอกความจริงเพราะอยากให้ทุกคนเห็นใจที่ต้องลำบาก</p> <p>30. ป้าปุยเป็นแม่ค้าขายผลไม้ ช่วงนี้เงาะมีราคาแพงและขายดีมากจึงมีแม่ค้าบางรายมักนำเงาะที่ดีและนำมาปนกันเพื่อให้ได้จำนวนมาก ถ้านักเรียนเป็นป้าปุยจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ทำด้วยเพราะจะได้ขายได้จำนวนมากขึ้น</p> <p>ข. ไม่ทำเพราะต้องการรักษาลูกค้าไว้</p> <p>ค. ไม่ทำเพราะอยากให้คนซื้อได้แต่ของดี</p>
--	---

แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ฉบับที่ 3

ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า แบบสถานการณ์ที่เป็นภาษาที่มีรูปแบบคำถามให้นักเรียนระบุแนวทางปฏิบัติ เมื่อเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นกับนักเรียน จำนวน 30 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง

2. เมื่อนักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้วให้ตอบคำถามตามความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียน ถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นกับตัวเอง คำตอบที่นักเรียนเลือกในแต่ละข้อไม่มีข้อถูกหรือผิดและไม่มีผลต่อการเรียนและตัวนักเรียน จึงขอให้นักเรียนเลือกตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

3. วิธีตอบให้ทำเครื่องหมาย X ให้ตรงกับอักษร ก. ข. และ ค. ที่นักเรียนเลือกลงในกระดาษคำตอบเพียง 1 ตัวเลือกเท่านั้น

ตัวอย่าง

(00) ค่ำมีเงินเหลือจากค่าอาหารกลางวันเป็นประจำ ถ้านักเรียนเป็นค่ำ นักเรียนจะอย่างไร

- ก. นำไปซื้อของเล่น
- ข. เก็บใส่กระปุกออมสิน
- ค. นำไปให้น้องซื้อขนม

กระดาษคำตอบ

เมื่อนักเรียนเลือกข้อ ก

ก.	ข.	ค.
X		

ถ้านักเรียนต้องการจะเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ก. เป็นข้อ ค. ให้ทำดังนี้

ก.	ข.	ค.
X		X

<p>1. ในห้องเรียนของยุทธนา มีเพื่อนหลายคนที่ชอบนำของเล่นที่มีราคาแพงมาอวดกัน เพื่อนบางคนเห็นแล้วอยากได้บ้างจึงรบเร้าให้พ่อแม่ซื้อให้ ถ้านักเรียนเป็นยุทธนาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ทำเพราะไม่อยากให้พ่อแม่เดือดร้อน</p> <p>ข. ไม่ทำเพราะถ้าอยากได้จะเก็บเงินซื้อเอง</p> <p>ค. ทำเพราะอยากได้ของเล่นเหมือนคนอื่น</p> <p>2. กังวานเห็นเพื่อนมีรถจักรยานคันใหม่หลายคน เขาจึงคิดเก็บเงินส่วนที่เหลือจากค่าขนมเพื่อรวบรวมไว้ซื้อของที่ตนต้องการ ถ้านักเรียนเป็นกังวานจะทำอย่างนี้หรือไม่เพราะเหตุใด</p> <p>ก. ไม่ทำเพราะขอแม่ได้ง่ายกว่า</p> <p>ข. ทำเพราะเพื่อนๆหลายคนทำสำเร็จมาแล้ว</p> <p>ค. ทำเพราะสร้างความภูมิใจให้กับตนเอง</p> <p>3. ในช่วงเปิดเทอมใหม่ สมุดจดในรายวิชาต่างๆ จะต้องใช้มากอรพินจึงไปค้นสมุดเก่าๆที่ยังเหลืออยู่จากภาคเรียนที่แล้วมาใช้อีก ถ้านักเรียนเป็นอรพินจะทำอย่างนี้หรือไม่เพราะเหตุใด</p> <p>ก. ทำ เพราะช่วยลดค่าใช้จ่ายของครอบครัว</p> <p>ข. ไม่ทำเพราะอายเพื่อนที่ต้องใช้สมุดเล่มเก่า</p> <p>ค. ทำเพราะเพื่อนจะได้เห็นว่าเราเป็นคนประหยัด</p>	<p>4. อรอนงค์ซื้อปากกาค้ามใหม่ซึ่งมีราคาแพงมาอวดเพื่อนๆในห้องกันมีเพื่อนๆหลายคนเห็นแล้วก็ไปซื้อมาใช้บ้างถ้านักเรียนอยู่ห้องเดียวกับอรอนงค์ จะทำอย่างไร</p> <p>ก. ซื้อเพราะอยากให้เพื่อนรู้ว่าเราก็มีเงิน</p> <p>ข. ไม่ซื้อเพราะของที่มิประโยชน์ไม่จำเป็นต้องมีราคาแพง</p> <p>ค. ไม่ซื้อเพราะกลัวถูกแม่ดุ</p> <p>5. ดามีเงินเหลือจากค่าอาหารกลางวันเป็นประจำ ถ้านักเรียนเป็นดามีจะทำอย่างไร</p> <p>ก. นำไปซื้อของเล่นที่ตนเองชอบ</p> <p>ข. เก็บใส่กระปุกออมสินไว้</p> <p>ค. นำไปให้น้องซื้อขนม</p> <p>6. ครอบครัวของต้อยมีฐานะปานกลางและมีพี่น้องหลายคนเมื่อถึงช่วงเปิดเทอมครั้งหนึ่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก ถ้านักเรียนเป็นต้อยจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ใช้จ่ายตามปกติเพราะเป็นหน้าที่ของพ่อแม่อยู่แล้ว</p> <p>ข. ใช้อย่างประหยัดเพราะต้องการช่วยลดค่าใช้จ่ายของครอบครัว</p> <p>ค. ใช้อย่างประหยัด เพราะจะได้เป็นที่รักของพ่อแม่</p>
---	---

<p>7. จารุณีซื้อไม้บรรทัดอันใหม่มาเมื่อใช้เสร็จแล้ว มักวางไว้ไม่เป็นที่ถึงเวลาใช้ทีก็ต้องหากันครั้งหนึ่ง ถ้านักเรียนมีของใช้อย่างจารุณีนักเรียนจะ ทำอย่างไร</p> <p>ก. เก็บรักษาให้ดีเพราะสิ่งของทุกอย่างมีคุณค่า</p> <p>ข. เก็บรักษาให้ดีเพราะเสียดาเงินที่ต้องซื้อบ่อยๆ</p> <p>ค. ไม่สนใจเพราะเรามีเงินซื้ออยู่แล้ว</p> <p>8. ที่บ้านของก้องมีลูกฟุตบอลหลายลูก เมื่ออาทิตย์ที่แล้ว ได้ขอยืมไปเมื่อถึงกำหนดคืน ได้บอกว่าเขาทำหาย ถ้านักเรียนเป็นก้องจะทำอย่างไร</p> <p>ก. เฉยๆเพราะที่บ้านเรามีหลายลูก</p> <p>ข. ให้ซื้อมาคืนเพราะอยากให้เพื่อนเห็นคุณค่าของสิ่งของ</p> <p>ค. ให้ซื้อมาคืนเพราะเพื่อนจะได้ไม่ขอยืมอีก</p> <p>9. ในช่วงเวลาพักกลางวันให้ออกกำลังกายในท่าบริหารต่างๆปรากฏว่าเสื้อของกานดาขาดไปนิดหน่อย ถ้านักเรียนพบเหตุการณ์อย่างกานดา นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ใส่อีกเพราะอายเพื่อนที่ใส่เสื้อมีรอยปะ</p> <p>ข. นำไปซ่อมแซมเพราะเสื้อตัวนี้ยังใช้ได้</p> <p>ค. นำไปซ่อมแซมเพราะเพื่อนหลายคนทำอย่างนี้</p>	<p>10. วันนี้เดซลีแต่งกายด้วยชุดนักเรียนสะอาดและใหม่เอี่ยมซึ่งก่อนมาโรงเรียนแม่ได้กำชับให้ดูแลเครื่องแต่งกายให้ดีอย่าให้สกปรก ถ้านักเรียนเป็นเดซลี จะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ต้องทำอะไรเพราะถ้าสกปรกบอกแม่ว่าเพื่อนแกล้ง</p> <p>ข. เพิ่มความระมัดระวังให้มากขึ้นเพราะเพื่อนจะได้เอาเป็นแบบอย่าง</p> <p>ค. เพิ่มความระมัดระวังให้มากเพราะไม่อยากให้ซื้อผ้าสกปรก</p> <p>11. อ้อยยิ้มปากกาของอิวไปเขียนแล้วไม่ได้ส่งคืนถ้านักเรียนเป็นอิวนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. บอกให้เพื่อนนำมาคืนเพราะเพื่อนจะได้เอาเป็นตัวอย่าง</p> <p>ข. ไม่สนใจเพราะกลัวเพื่อนจะว่าเป็นคนงก</p> <p>ค. บอกให้นำมาคืนเพราะของใช้ทุกอย่างต้องดูแลเอาใจใส่</p> <p>12. วันนี้นางเยาว์เอาของเล่นหลายอย่างมาเล่นที่โรงเรียนมีเพื่อนบางคนจะขอยืมไปเล่นที่บ้านแต่เพื่อนคนนี้ชอบขโมยและเล่นรุนแรงถ้านักเรียนเป็นนางเยาว์จะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ให้เพราะเป็นการป้องกันการสูญหายและชำรุดได้</p> <p>ข. ไม่ให้เพราะเป็นคำสั่งของแม่</p> <p>ค. ต่อว่าเพื่อนทันทีว่าเป็นคนไม่ดี</p>
---	---

<p>13. ในวันเสาร์ครูอุทิศพลังได้ชักชวนให้ไปช่วยกันทำความสะอาดบริเวณสวนสาธารณะของหมู่บ้าน ถ้านักเรียนอยู่ในหมู่บ้านนี้ด้วยจะอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ไปเพราะไม่อยากทำงานที่สกปรกอย่างนั้น</p> <p>ข. ไปร่วมด้วยเพราะต้องการช่วยกันดูแลรักษาให้ดีขึ้น</p> <p>ค. ไปร่วมด้วยเพราะกลัวครูและเพื่อนจะต่อว่า</p> <p>14. ขณะที่ธิดารัตน์อ่านหนังสือในห้องสมุดอยู่นั้นเธอเห็นเพื่อนบางคนแอบตัดรูปจากหนังสือ ถ้านักเรียนเป็นธิดารัตน์ นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. บอกครูเพราะครูจะได้ลงโทษคนที่ทำผิด</p> <p>ข. บอกครูเพราะหนังสือห้องสมุดเป็นของนักเรียนทุกคนต้องช่วยกันดูแล</p> <p>ค. ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นเพราะตนเองไม่ได้เดือดร้อนอะไร</p> <p>15. อลิสาไปที่สวนสาธารณะเห็นดอกไม้สดสวยงามช่วยชวนใจจนอยากเก็บไปใส่แจกัน ถ้านักเรียนเป็นอลิสานักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. ไม่เก็บเพราะกลัวถูกเจ้าหน้าที่จับได้</p> <p>ข. เก็บไปสักดอกคงไม่เป็นไรเพราะยังมีอีกมาก</p> <p>ค. ไม่เก็บเพราะคนอื่นจะได้เห็นความสวยงามด้วย</p>	<p>16. วันหยุดขณะที่ต้องอาจกำลังเดินไปสนามเด็กเล่นเขาสังเกตเห็นชายคนหนึ่งท่าทางไม่ไว้วางใจกำลังจับประตูห้องเรียนอยู่ ถ้านักเรียนเป็นองอาจนักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. เฉยๆไว้เพราะกลัวโดนทำร้าย</p> <p>ข. ร้องให้คนมาช่วยเพราะเห็นมีเพื่อนตามมาหลายคน</p> <p>ค. รีบบอกตำรวจหรือผู้ใหญ่ให้ทราบ</p> <p>17. ในวันเสาร์หมู่บ้านของมยุราจะมีการขุดคลองส่งน้ำในหมู่บ้าน ถ้านักเรียนเป็นมยุรา นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. ไปช่วยด้วยเพราะหมู่บ้านของเราจะได้มีคลองระบายน้ำที่ดีขึ้น</p> <p>ข. ไปด้วยแต่ถ้ามีคนมามากค่อยแอบกลับ</p> <p>ค. ไม่ไปและอ้างว่าติดธุระ</p> <p>18. น้อยและเพื่อนๆเดินกลับบ้านซึ่งต้องผ่านศาลานั่งพักผ่อนประจำหมู่บ้านเพื่อนของน้อยได้ชวนกันแข่งข่วงก่อนหินไปที่ศาลานั้น ถ้านักเรียนเป็นน้อยจะอย่างไร</p> <p>ก. ร่วมเล่นด้วยเพราะเพื่อนจะได้รู้ว่าเราเก่ง</p> <p>ข. ไม่เล่นเพราะเป็นการทำลายสาธารณสมบัติ</p> <p>ค. ไม่เล่นเพราะมีผู้ใหญ่หลายคนเดินผ่านมาพอดี</p>
--	---

<p>19. ในการจัดบันทึกงานต่างๆบ่อยมักใช้กระดาษสมุดเปลืองมากจึงทำให้ต้องซื้อสมุดบ่อยๆถ้านักเรียนเป็นพี่ของจอยนักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. แนะนำให้น้องเขียนให้หมดทั้งสองด้าน</p> <p>ข. ให้น้องใช้สมุดเล่มเดียวแต่เขียนหมดทุกรายวิชา</p> <p>ค. ให้น้องยืมสมุดเพื่อนใช้</p> <p>20. เมื่อใกล้ถึงวันขึ้นปีใหม่อ้อยทำบัตรอวยพรเพื่อจะได้ส่งให้เพื่อนในวันขึ้นปีใหม่เมื่อทราบดีเห็นจึงชวนให้ไปซื้อดีกว่าเพราะสะดวกและมีให้เลือกมากกว่า ถ้านักเรียนเป็นอ้อยจะอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ซื้อเพราะถึงไม่มีราคาแต่มีความภูมิใจมากกว่า</p> <p>ข. ไม่ซื้อเพราะเพื่อนจะได้รู้ว่าเราก็มีฝีมือ</p> <p>ค. ซื้อเพราะกลัวจะถูกมองว่าเขย</p> <p>21. เมื่อก่อนหมู่บ้านของนพเก้าจะมีต้นไม้อยู่มากแต่ตอนนี้ได้ถูกลักลอบตัดไม้กันมากจากผู้ค้าไม้เถื่อนถ้านักเรียนเป็นสมาชิกของหมู่บ้านนี้ด้วยนักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. เฉยๆเพราะตัวเองไม่ได้เดือดร้อนอะไร</p> <p>ข. ช่วยกันหาวิธีการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า</p> <p>ค. ช่วยกันสอดส่องดูแลและมีการปลูกป่าทดแทน</p>	<p>22. ในวันหยุดครอบครัวของศรายุทธไปเที่ยวทะเลเมื่อไปถึงได้ลงเล่นน้ำและเดินชมบริเวณต่างๆจนทั่วชายหาด เขาสังเกตเห็นว่าบริเวณชายหาดมีขยะที่สกปรกและมีกลิ่นเหม็นถ้านักเรียนเป็นเจ้าของที่ดูแลบริเวณดังกล่าว นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นเพื่อจะได้พักผ่อน</p> <p>ข. ช่วยกันหาวิธีป้องกันและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>ค. รีบกำจัดขยะเพราะกลัวเสียภาพพจน์ของการท่องเที่ยว</p> <p>23. โรงเรียนของศุภกิตอยู่ติดกับคลอง นักเรียนส่วนใหญ่ชอบนำขนมไปนั่งกินบริเวณท่าน้ำเมื่อกินเสร็จก็โยนเปลือกหรือถุงพลาสติกลงไป ถ้านักเรียนเป็นประธานนักเรียนของโรงเรียนนี้จะอย่างไร</p> <p>ก. ให้ทิ้งที่ถังขยะถ้าไม่ทิ้งจะถูกเสียค่าปรับ</p> <p>ข. นำถังขยะไปไว้ที่คนส่วนใหญ่ชอบนั่ง</p> <p>ค. เฉยๆเพราะครูไม่ได้เข้มงวดที่บริเวณนี้</p> <p>24. ที่หมู่บ้านของชูศักดิ์มีการจัดกิจกรรมโครงการปลูกป่าทดแทนเพื่อในหลวง โดยขอแรงชาวบ้านทุกคนถ้านักเรียนเป็นหัวหน้าโครงการนี้จะอย่างไร</p> <p>ก. ทำให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของทรัพยากร</p> <p>ข. ต่อว่าคนที่ไม่เข้าร่วมโครงการเพราะทำให้เสียหน้ามาก</p> <p>ค. ชี้แจงให้ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว</p>
--	---

<p>25. แม่ให้ordiไปซื้อผงซักฟอกที่ร้านค้ามีผงซักฟอกหลายชนิดและหลายราคาบางชนิดมีของแถมด้วยถ้านักเรียนเป็นordiจะทำอย่างไร</p> <p>ก. เลือกซื้อชนิดที่มีของแถมเพราะซื้อ1 ได้ถึง2</p> <p>ข. เลือกซื้อชนิดที่เคยใช้และมีคุณภาพที่ดี</p> <p>ค. เลือกซื้อชนิดที่มีคนซื้อมากเพราะคงมีคุณภาพดี</p> <p>26. คณะกรรมการนักเรียนกำลังประชุมกันเพื่อหาวิธีการกำจัดใบไม้ที่ร่วงในบริเวณหน้าโรงเรียนซึ่งมีจำนวนมากถ้านักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งที่จะเข้าร่วมประชุมด้วยนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ให้เผาเพื่อเป็นการทำลายให้หมดไปโรงเรียนจะได้สะอาดขึ้น</p> <p>ข. ให้ตัดต้นไม้เพราะจะได้ไม่มีใบไม้ร่วงอีก</p> <p>ค. ใช้ทำปุ๋ยหมักเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ในการเพาะปลูก</p> <p>27. จิตรราใช้ดินสอเหลือแท่งสั้นจับไม่ถนัดมือและเก็บไว้จนมีจำนวน 5 แท่ง ถ้านักเรียนเป็นจิตรรา นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ทิ้งไปแล้วซื้อแท่งใหม่มาใช้</p> <p>ข. หาปลอกมาสวมและนำไปใส่ดินสอมาใส่วงเวียน</p> <p>ค. เก็บไว้เป็นที่ระลึก</p>	<p>28. ที่โรงเรียนของปราโมทย์มีโครงการขยะรีไซเคิล โดยการให้นักเรียนแยกขยะเวลาทิ้งเพื่อจะนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีกถ้านักเรียนเป็นสมาชิกของโรงเรียนนี้จะทำอย่างไร</p> <p>ก. เข้าร่วมเพราะกลัวไม่ผ่านกิจกรรม</p> <p>ข. ไม่เข้าร่วมเพราะไม่ชอบโครงการอย่างนี้</p> <p>ค. เข้าร่วมเพราะเป็นการใช้สิ่งของได้อย่างคุ้มค่า</p> <p>29. มานพเรียนจบชั้นป.6เขาจึงนำหนังสือเสื้อผ้ามาให้รุ่นน้องที่มีฐานะทางบ้านไม่ดันทักได้ใช้งานต่อ ถ้านักเรียนเป็นมานพจะทำอย่างไรหรือไม่เพราะเหตุใด</p> <p>ก. ทำเพราะเพื่อนจะได้ชมว่าเป็นคนดีมีน้ำใจ</p> <p>ข. ไม่ทำเพราะยังเสียดายของใช้เหล่านั้นอยู่</p> <p>ค. ทำเพราะต้องการใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด</p> <p>30. ที่บ้านของปรีดาได้รับหนังสือพิมพ์ทุกวันเมื่ออ่านเสร็จแล้วแต่ละวันก็จะเก็บตั้งไว้เฉยๆ ถ้านักเรียนเป็นปรีดา นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. นำไปขายเพราะจะได้มีเงินเก็บไว้เป็นค่าขนม</p> <p>ข. ตั้งไว้เฉยๆเพราะถ้าแม่ขายท่านก็ต้องแบ่งเงินให้</p> <p>ค. นำไปขายเพราะจะได้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อน</p>
---	---

แบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ฉบับที่ 4

ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง แบบสถานการณ์ที่เป็นภาษาที่มีรูปแบบคำถามให้นักเรียนระบุแนวทางปฏิบัติ เมื่อเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นกับนักเรียน จำนวน 30 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง

2. เมื่อนักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้วให้ตอบคำถามตามความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียน ถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นกับตัวเอง คำตอบที่นักเรียนเลือกในแต่ละข้อไม่มีข้อถูกหรือผิดและไม่มีผลต่อการเรียนและตัวนักเรียน จึงขอให้นักเรียนเลือกตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

3. วิธีตอบให้ทำเครื่องหมาย ✕ ให้ตรงกับอักษร ก. ข. และ ค. ที่นักเรียนเลือกลงในกระดาษคำตอบเพียง 1 ตัวเลือกเท่านั้น

ตัวอย่าง

(00) ครูสุมาลีได้นัดนักเรียนที่เป็นนักกีฬา ให้มาโรงเรียนในวันหยุดเพื่อฝึกซ้อม ถ้านักเรียนเป็นนักกีฬาของโรงเรียนนี้ด้วยนักเรียนจะอย่างไร

- ก. มาเพราะเป็นหน้าที่ของนักกีฬาที่ดี
- ข. มาเพราะเพื่อนๆมากันทุกคน
- ค. ไม่มาเพราะวันหยุดเป็นเวลาพักผ่อนของเรา

กระดาษคำตอบ

เมื่อนักเรียนเลือกข้อ ก

ก.	ข.	ค.
✕		

ถ้านักเรียนต้องการจะเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ก. เป็นข้อ ค. ให้ทำดังนี้

ก.	ข.	ค.
✕		✕

<p>1. หลังจากร่วมกันทำรายงานเสร็จแล้วเพื่อนๆ ได้มอบให้สมศรีนำรายงานมาส่งครูในวันพรุ่งนี้ แต่ปรากฏว่าเธอไม่สบายจึงมาโรงเรียนไม่ได้ซึ่งถ้าไม่มีงานส่งจะถูกหักคะแนนทั้งกลุ่ม ถ้านักเรียนเป็นสมศรีจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ต้องทำอะไรเพราะเราไม่สบายจริงๆ</p> <p>ข. ฝากเพื่อนมาส่งเพราะกลัวจะถูกเพื่อนต่อว่า</p> <p>ค. ฝากเพื่อนมาส่งเพราะเป็นสิ่งที่เราต้องรับผิดชอบ</p> <p>2. ครูสุมาลีได้นัดนักเรียนที่เป็นนักกีฬาให้มาโรงเรียนในวันหยุดเพื่อฝึกซ้อม ถ้านักเรียนเป็นนักกีฬาของโรงเรียนนี้ด้วยนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. มา เพราะเป็นหน้าที่ของนักกีฬาที่ดี</p> <p>ข. มา เพราะเพื่อนๆ ที่เป็นนักกีฬามากันทุกคน</p> <p>ค. ไม่มา เพราะวันหยุดเป็นเวลาพักผ่อนของเรา</p> <p>3. ในวิชาภาษาไทยครูให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม หัวหน้ากลุ่มของฝั่งแบ่งงานให้สมาชิกทุกคนแต่ฝั่งได้หัวข้อที่ยากที่สุดถ้านักเรียนเป็นฝั่งนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ตั้งใจทำงานเต็มที่เพราะอยากได้คะแนนมากกว่ากลุ่มอื่นๆ</p> <p>ข. ตั้งใจทำงานเต็มที่เพราะเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>ค. รีบทำอย่างลวกๆเพื่อให้ผ่านไป</p>	<p>4. โรงเรียนของปิยะนุชได้มีการจัดงานประจำปี โดยมีการแสดงของนักเรียนทุกชั้น ห้องเรียนของเธอได้ตกลงกันว่าจะรื้ออวยพรถ้านักเรียนอยู่ห้องนี้ด้วยนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ทำงานอย่างเต็มที่เพราะพ่อแม่จะได้ชื่นชม</p> <p>ข. แกล้งไม่สบายเพื่อจะได้ไม่ต้องแสดง</p> <p>ค. ทำอย่างเต็มที่เพราะต้องการให้งานประสบความสำเร็จ</p> <p>5. ใกล้ถึงวันไหว้ครู นักเรียนได้ปรึกษากันเรื่องการจัดทำพานไหว้ครูโดยได้แบ่งหน้าที่รับผิดชอบซึ่งธีระพงศ์ได้รับผิดชอบในเรื่องการจัดหาวัสดุถ้านักเรียนเป็นธีระพงศ์จะทำอย่างไร</p> <p>ก. ปฏิบัติตามเพราะเพื่อนได้ไว้วางใจเราแล้ว</p> <p>ข. ปฏิบัติตามเพราะคิดว่าเป็นงานที่รับผิดชอบ</p> <p>ค. ไม่ปฏิบัติเพราะไม่ใช่ความคิดเห็นของเรา</p> <p>6. วันขึ้นปีใหม่ครู นักเรียนและประชาชนทั่วไป จะร่วมกันทำบุญตักบาตรที่วัดใกล้กับโรงเรียนของนักเรียนครูจึงขอแรงชวนกันจัดเตรียมสถานที่ให้พร้อมถ้านักเรียนเป็นสมาชิกของห้องนี้ นักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ช่วย เพราะงานจะได้เสร็จเร็วขึ้น</p> <p>ข. ช่วย เพราะกลัวจะถูกตำหนิ</p> <p>ค. ไม่ช่วย เพราะไม่ถนัดงานด้านนี้</p>
---	---

<p>7. ในวิชาลูกเสือครูแบ่งบริเวณให้ลูกเสือแต่ละหมู่บำเพ็ญประโยชน์ด้วยการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนหมู่ของปรีดาได้รับผิดชอบ บริเวณห้องน้ำห้องส้วมซึ่งสกปรกมากที่สุดถ้า นักเรียนอยู่ในหมู่นี้ด้วยนักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ทำเพราะไม่พอใจพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>ข. ช่วยเพราะจะได้เป็นที่พอใจของครู</p> <p>ค. ช่วยเพราะต้องการทำหน้าที่ให้ดีที่สุด</p> <p>8. ขณะที่อยู่ค่ายพักแรมลูกเสือที่โรงเรียนแต่ละกลุ่มได้รับมอบหมายให้ส่งตัวแทนมาร่วมเล่นเกมสักรุ่นละ 2 คนซึ่งในกลุ่มของยุพดีเธอได้รับเลือกให้ออกมาทำกิจกรรมนี้ถ้านักเรียนเป็นยุพดี จะอย่างไร</p> <p>ก. ทำ เพราะเพื่อนคงเห็นความสามารถของเรา</p> <p>ข. ทำ เพราะอยากให้ความร่วมมือกับกลุ่ม</p> <p>ค. ไม่ทำ เพราะกลัวถูกเพื่อนล้อเลียน</p> <p>9. ประทีปได้รับมอบหมายให้เป็นสารวัตรนักเรียนทำหน้าที่คอยดูแลความเรียบร้อยภายในโรงเรียนวันหนึ่งเขาเห็นดำรงเพื่อนของตนกำลังแอบสูบบุหรี่ในห้องน้ำ ถ้านักเรียนเป็นประทีป นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. ทำเป็นมองไม่เห็น</p> <p>ข. แจ้งให้ครูทราบเพื่อจะได้ลงโทษในฐานะที่ ทำผิด</p> <p>ค. แจ้งให้ครูทราบเพื่อครูจะได้ช่วยเพื่อนไม่ให้ ทำผิด</p>	<p>10. ในวิชางานบ้านครูให้นักเรียนแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบนำเครื่องปรุงมาทำอาหารที่โรงเรียน รัชชัยได้รับมอบหมายให้นำเครื่องแกงมา ถ้า นักเรียนเป็นรัชชัยนักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. ไม่นำมา เพราะอายเพื่อนผู้หญิง</p> <p>ข. นำมา เพราะกลัวถูกเพื่อนตำหนิ</p> <p>ค. นำมา เพราะเป็นสิ่งที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>11. วิชางานประดิษฐ์ครูให้นักเรียนทำพรมเช็ดเท้าคนละหนึ่งชิ้นเมื่อตรวจผลงานของณลินี ปรากฏว่าเธอลืมเขียนชื่อนักเรียนเป็นณลินี ควรจะอย่างไร</p> <p>ก. ตรวจดูก่อนเพราะอาจจะได้คะแนนมากขึ้น</p> <p>ข. ตรวจดูก่อนเพราะผลงานที่ออกมาจะได้ถูก ต้องและสมบูรณ์</p> <p>ค. ส่งครูทันทีเพราะครูจะได้เห็นว่าเราทำงาน รวดเร็วดี</p> <p>12. สุภัตราและเพื่อนได้รับมอบหมายให้ช่วยกัน จัดพานดอกไม้รูปเทียนเพื่อใช้ไหว้ครูและส่งเข้า ประภาดเมื่อจัดเสร็จนักเรียนคิดว่าควรทำอย่างไร</p> <p>ก. ตรวจดูความเรียบร้อยอีกครั้งเพื่อจะได้ปรับปรุงให้ดีขึ้น</p> <p>ข. นำผลงานไปเปรียบเทียบกับห้องอื่น</p> <p>ค. ให้เพื่อนๆช่วยกันดูถ้าส่วนใหญ่เห็นว่าดีแล้ว ก็ไม่ต้องแก้ไข</p>
--	---

<p>13. จรัสกับเพื่อนๆช่วยกันทำความสะอาดห้องพักครูเมื่อทำเสร็จแล้วปรากฏว่าลิ้มกวาดตามซอกมุม ถ้านักเรียนเป็นจรัสจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น</p> <p>ข. ทำใหม่ เพราะกลัวจะถูกครูทำโทษ</p> <p>ค. ทำใหม่ เพราะเป็นข้อบกพร่องของกลุ่ม</p> <p>14. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำแปลงผักเมื่อทำเสร็จแล้วป่านเห็นว่าแปลงผักของกลุ่มตนยังไม่เรียบร้อยถ้านักเรียนเป็นป่านจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ปรับปรุงใหม่เพราะกลุ่มอื่นจะได้เอาเป็นตัวอย่าง</p> <p>ข. ปล่อยไว้อย่างนั้นเพราะเหมือนกันทุกกลุ่ม</p> <p>ค. ปรับปรุงใหม่เพราะเป็นสิ่งที่ดีควรแก้ไข</p> <p>15. ในวิชาภาษาไทยครูให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศเมื่อจัดเสร็จแล้วก่อนที่จะนำผลงานส่งครู นักเรียนคิดว่าควรทำอย่างไร</p> <p>ก. นำผลงานไปเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น</p> <p>ข. ให้เพื่อนๆช่วยดูถ้าส่วนใหญ่เห็นว่าดีแล้วก็ไม่ต้องแก้ไข</p> <p>ค. ช่วยกันตรวจดูความเรียบร้อยเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไข</p>	<p>16. ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความแล้วอ่านให้เพื่อนๆฟังเพื่อคัดเลือกเป็นตัวแทนส่งเข้าประกวด เกษรอ่านของตนเองแล้วเพื่อนๆบอกว่าเนื้อหายังไม่ค่อยต่อเนื่อง ถ้านักเรียนเป็นเกษร นักเรียนควรทำอย่างไร</p> <p>ก. ครั้งนี้เขียนไม่ดี ครั้งต่อไปจะต้องทำให้ดีขึ้น</p> <p>ข. ดีแต่ว่าคนอื่นตัวเองก็เขียนไม่ได้เรื่อง</p> <p>ค. จุดบกพร่องต่างๆที่เพื่อนๆนำเสนอมาจะนำไปปรับปรุงแก้ไข</p> <p>17. เพื่อนในกลุ่มของนักเรียนขอความคิดเห็นในการจัดป้ายนิเทศปรึกษาเห็นว่ามีความหลายแห่งที่ต้องปรับปรุงจึงจะสมบูรณ์ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกกลุ่มนี้ด้วยนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ทำตามที่เสนอเพราะอาจจะได้คะแนนมากขึ้น</p> <p>ข. หงุดหงิดใจและไม่สนใจในคำติชม</p> <p>ค. ทำตามที่เสนอเพราะต้องการให้ผลงานดีขึ้น</p> <p>18. สันติสุขเป็นตัวแทนกลุ่มออกไปรายงานผลการทำงานตามที่ครูมอบหมายเมื่อเสร็จแล้วครูให้พัชรวิจารย์ผลงานของสันติสุข เธอบอกว่าการทำงานยังขาดการวางแผนที่ดีไม่เป็นลำดับขั้นตอน ถ้านักเรียนเป็นสันติสุข จะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่พอใจเพราะพัชรวิจารย์จะแกล้งก็ได้</p> <p>ข. ขอบใจพัชรวิจารย์เพราะทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องของกลุ่ม</p> <p>ค. นำคำติชมมาปรึกษาเพื่อนๆเพื่อปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น</p>
--	--

<p>19. มาลินีกับเพื่อนๆช่วยกันทำงานกลุ่มจนเสร็จ แต่ขณะนั้นยังมีเวลาเหลือก่อนที่ครูจะมาตรวจ ถ้านักเรียนเป็นมาลินีควรจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ต้องทำอะไรเพราะงานทุกอย่างเสร็จแล้ว</p> <p>ข. ตรวจสอบดูอีกครั้งเพราะให้เพื่อนๆสบายใจ</p> <p>ค. ตรวจสอบดูอีกครั้งเพราะหากพบข้อบกพร่องจะได้ทำการแก้ไข</p> <p>20. สมศรีและเพื่อนๆได้รับเลือกให้แสดงในงานของโรงเรียนเมื่อแต่งตัวเสร็จแล้วยังมีเวลาเหลือ นักเรียนคิดว่าควรทำอย่างไร</p> <p>ก. ชวนเพื่อนไปเดินเล่นที่อื่นก่อนเพราะยังไม่ถึงเวลา</p> <p>ข. ช่วยกันตรวจสอบดูอีกครั้งเพื่อจะได้ปรับปรุงให้ดีขึ้น</p> <p>ค. ให้เพื่อนๆช่วยกันดูถ้าดีแล้วก็ไม่ต้องแก้ไข</p> <p>21. ในห้องชั้น ป.6 มีการแบ่งกลุ่มกันวาดภาพตามจินตนาการเมื่อกลุ่มของตนเสร็จแล้วแต่นเดินไปดูกลุ่มอื่นๆเห็นเพื่อนวาดได้สวยและดูเด่นกว่ากลุ่มของตนเองถ้านักเรียนเป็นแดนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. วาดภาพใหม่เพราะกลัวแพ้กลุ่มอื่นๆ</p> <p>ข. ภูมิใจในผลงานของตนเองเพราะทุกคนช่วยกันทำเต็มที่แล้ว</p> <p>ค. ปรึกษากับเพื่อนๆเพื่ออยากฟังความคิดเห็นของคนอื่น</p>	<p>22. มะลิสายเป็นคนที่เรียนเก่งภาษาไทยมากที่สุดในห้องวันหนึ่งครูให้เขียนเรียงความเมื่อชัยพรได้อ่านแล้วก็บอกว่ามีคำบางคำที่เขียนผิดให้ตรวจสอบดูถ้านักเรียนเป็นมะลิสจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ตรวจสอบอีกครั้งเพราะจะได้ปรับปรุงแก้ไข</p> <p>ข. ตรวจสอบอีกครั้งเพราะเพื่อนเตือนด้วยความหวังดี</p> <p>ค. ไม่สนใจคำพูดของเพื่อนเพราะเพื่อนอาจจะอิจฉาก็ได้</p> <p>23. ในวิชางานเกษตรครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันทำแปลงผักเมื่อทำเสร็จแล้วอนุชาเห็นว่าแปลงผักของกลุ่มตนยังไม่เรียบร้อยถ้านักเรียนเป็นอนุชานักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. เฉยไว้ถ้าไม่มีใครเห็นก็ไม่ต้องทำ</p> <p>ข. ปรับปรุงใหม่เพราะอยากให้งานออกมามีดี</p> <p>ค. ปรับปรุงใหม่เพราะกลัวโดนหักคะแนน</p> <p>24. ในการจัดประกวดห้องเรียนคุณครูให้นักเรียนทุกคนที่มีความสามารถทางวาดรูปมาช่วยกันวาดภาพบนฝาผนังในห้องเรียนทุกคนช่วยกันวาดอยู่หลายวันก็เสร็จใครเห็นก็อดชื่นชมไม่ได้ถ้านักเรียนเป็นคนหนึ่งที่ช่วยวาดนักเรียนจะรู้สึกอย่างไร</p> <p>ก. เสียใจที่ไม่ได้วาดคนเดียว</p> <p>ข. ภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการทำครั้งนี้</p> <p>ค. กระหึ่มใจในฝีมือของตนเอง</p>
--	--

<p>25. สูดากับเพื่อนๆช่วยกันเขียนเรียงความเนื่องในวันแม่ส่งเข้าประกวดเมื่อลองอ่านของคนอื่นปรากฏว่าเขาแต่งได้ดีกว่าถ้านักเรียนเป็นสุดานักเรียนควรทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ส่งเข้าประกวดเพราะรู้ว่าต้องแพ้กลุ่มอื่นแน่นอน</p> <p>ข. ส่งเพราะเพื่อนๆบอกให้ส่ง</p> <p>ค. ส่งเพราะเป็นผลงานที่ทุกคนตั้งใจทำ</p> <p>26. ขณะที่ครูกำลังสอนอยู่วิยะดาหันไปคุยกับวันดีอย่างสนุกสนานไม่ฟังเรื่องที่ครูสอน ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนห้องเดียวกันจะอย่างไร</p> <p>ก. เฉยไว้เนื่องจากไม่อยากรุ้เรื่องของคนอื่น</p> <p>ข. บอกให้เพื่อนหยุดคุยเพราะอยากให้เพื่อนเข้าใจเรื่องที่ครูสอน</p> <p>ค. บอกให้เพื่อนหยุดคุยเพราะเป็นกติกาของห้องเรียน</p> <p>27. ทุกวันที่เป็นเวรทำความสะอาดห้องเรียนของสรวุฒิเขามักจะมาสายเสมอจนไม่ได้ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องถ้านักเรียนเป็นหัวหน้าเวรนักเรียนควรจะทำอย่างไร</p> <p>ก. สอบถามสาเหตุการมาสายเพื่อหาทางแก้ไข</p> <p>ข. บอกให้มาเช้ากว่าปกติเพื่อจะได้ช่วยเพื่อนทำความสะอาด</p> <p>ค. บอกครูให้ทำโทษ</p>	<p>28. ในวันลอยกระทงน้องชวนเมรีไปร่วมลอยกระทงในสถานที่ซึ่งทางราชการจัดไว้และอยู่ใกล้บ้านถ้านักเรียนเป็นเมรีจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ไปเพราะผู้คนพลุกพล่านอาจจะมีอันตราย</p> <p>ข. ไปเพราะเพื่อนๆไปกันหลายคน</p> <p>ค. ไปเพราะเป็นสิ่งที่ตั้งใจมาควรอนุรักษ์ไว้</p> <p>29. ชีระยุทธกับน้องไปวัดกับแม่ขณะที่กำลังทำพิธีอยู่น้องของเขากับเพื่อนๆกำลังวิ่งเล่นและส่งเสียงดังถ้านักเรียนเป็นชีระยุทธนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ตักเตือนน้องไม่ให้ส่งเสียงดัง</p> <p>ข. เข้าไปเล่นกับน้องด้วย</p> <p>ค. ให้น้องและเพื่อนไปเล่นที่อื่น</p> <p>30. วันนี้โรงเรียนของชนพรจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนซึ่งชนพรก็เป็นคนหนึ่งที่มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งในวันนี้ถ้านักเรียนชนพรนักเรียนจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ไปเลือกตั้งเนื่องจากพิจารณาแล้วไม่มีผู้ใดเหมาะสม</p> <p>ข. ไปเลือกตั้งคนที่ตนเองรู้จักและสนิทด้วยมากที่สุด</p> <p>ค. ไปเลือกตั้งคนที่เหมาะสมกับหน้าที่และเป็นคนดี</p>
---	---

การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียน
ตามมาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2541

บทคัดย่อ
ของ
สุจิตรา สุขसार

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2545
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการพัฒนาเครื่องมือเพื่อหาคุณภาพ สร้างเกณฑ์ปกติและคู่มือการใช้เครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2541 เครื่องมือประกอบด้วยแบบทดสอบจำนวน 4 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ ฉบับที่ 3 การใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า ฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 1,080 คน โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น

ผลการศึกษาพบว่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือโดยใช้การทดสอบที (t - test) ข้อสอบทั้งหมด มีค่า t ตั้งแต่ 1.01 ถึง 18.45 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาแบบทดสอบทั้ง 4 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 ฉบับที่ 2 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 ฉบับที่ 3 การใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 ฉบับที่ 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ พิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าตั้งแต่ 0.57 ถึง 1.00 ความเที่ยงตรงตามสภาพ โดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบแต่ละฉบับกับค่าเฉลี่ยที่ครูประเมินจากแบบประเมินด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันซึ่งคะแนนจากแบบทดสอบแต่ละฉบับมีความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยที่ครูประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยตรวจสอบความสอดคล้องเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันซึ่งคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมในแต่ละฉบับมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบทั้ง 4 ฉบับ มีคะแนนที่ปกติ ดังนี้ ฉบับที่ 1 มีคะแนนที่ปกติ อยู่ระหว่าง T 22 ถึง T 75 ฉบับที่ 2 มีคะแนนที่ปกติ อยู่ระหว่าง T 15 ถึง T 71 ฉบับที่ 3 มีคะแนนที่ปกติ อยู่ระหว่าง T 18 ถึง T 72 ฉบับที่ 4 มีคะแนนที่ปกติ อยู่ระหว่าง T 23 ถึง T 70 ตามลำดับ

**DEVELOPMENT OF INSTRUMENTS TO MEASURE STUDENTS' QUALITY
OF MERIT AND ETHICS ESSENTIAL TO HAPPY LIVELIHOOD
IN ACCORDANCE WITH THE SCHOOL STANDARD OF
THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION**

**AN ABSTRACT
BY
SUJIRA SUKSARN**

**Presented to Thaksin University in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Measurement**

May 2002

Copyrighted by Thaksin University

This study involved the development of instruments for quality assessment and the construction of norms and a manual for the use of instruments to measure the students' quality of merit and ethics essential to happy livelihood in accordance with the school standard of the National Primary Education Commission of B.E. 2541 (1998 A.D.). The instruments consisted of four tests: the first one about wishing happiness for others and learning about sharing, helping others, and paying a debt of gratitude; the second one about faithfulness to duty; the third one about economical and cost/effective consumption of resources; and the fourth one about execution of duties with determination, prudence, and accuracy. The sample, obtained by stratified sampling, consisted of 1,080 students of primary education grade six at the schools under the Primary Education Office of Nakornsrihammaraj Province during the 2001 academic year.

Following are the findings of the study. Regarding values of discriminatory power by t-test, the t-values for all the tests ranged from 1.01 to 18.45. The reliability values of the four tests by the alpha coefficient formula were: 0.91 for the first test, 0.81 for the second test, 0.91 for the third test, and 0.88 for the fourth test. Regarding validity, the following obtained. Concerning content validity, the IOC values based on expert judgment ranged from 0.57 to 1.00. Face validity was obtained by assessing, through Pearson's correlation coefficient, relations between the scores from each test and the mean from teachers' evaluation on an evaluation form, by which it was found that the scores from each test related to the mean of the teachers' evaluation at the .01 level of statistical significance. Construct validity was obtained by checking the correspondence of each item to the total-test score by Pearson's correlation coefficient, which was found to be statistically significant at the .01 level. The norms of the four tests showed these normal T scores: T_{22} to T_{75} for the first test, T_{15} to T_{71} for the second test, T_{18} to T_{72} for the third test, and T_{23} to T_{70} for the fourth test.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสุจิรา สุขสาร
วัน เดือน ปีเกิด	24 พฤษภาคม 2519
สถานที่เกิด	อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 6 หมู่ที่ 2 ตำบลปรัก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โทร. 01 – 7978171
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดโคกหาด อำเภอนาวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80150 โทร. 075 – 481517
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2530	ป.6 โรงเรียนวัดหนองดี อำเภอนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2536	ม.6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2540	ค.บ. (การประถมศึกษา) สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2545	กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา